

Celje - skladišče

D-Per

539/1971



1119710645,3

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE



SREČNO

GLASILO
ZASAVSKIH PREMGOVNIKOV
TRBOVLJE

LETO VII.
JUNIJ 1971

ŠTEV. 3

Dan rudarjev

Letošnje leto, ko praznujemo 30-letnico vstaje slovenskega naroda in jugoslovanskih narodov, ko živimo v pričakovanju sprememb v naših družbeno-ekonomskih odnosih po sprejetju ustavnih amandmajev, ko se naprezamo za doseg stabilizacije v našem gospodarstvu, ima naše praznovanje še posebno obeležje. Spominjamo in poklanjamo se žrtvam iz vrst članov naše delovne skupnosti, ki so padle v vstaji in osvobodilnem boju naših narodov. Z vsem dolžnim spoštovanjem se spominjamo žrtev dela v našem podjetju in še vedno smo pod vtisom tragične nesreče z dne 8. aprila 1971. Prav gotovo ni pozdrav »Srečno«, s katerim se pozdravljamo v rudarstvu, izbran slučajno, kajti kljub vedno večji uporabi tehnike in znanosti v tej panogi industrije, je v določeni meri še vedno potrebna sreča pri tem delu.

V razdobju med lanskoletnim in letošnjim praznovanjem rudarskega praznika, je naše podjetje zabeležilo več delovnih uspehov. Predvsem je potrebno omeniti novo separacijo premoga, katere obratovanje je v glavnem zelo zadovoljivo, dokončanje investicij v Kotredežu in začetek obratovanja toplarne v Trbovljah. Seveda pritem ne gre pozabiti tudi vseh ostalih pridobitev, ki se kažejo v novi opremi ter raznih izboljšavah, kar je omogočilo povečanje produktivnosti v podjetju.

Vse kar smo dosegli pa še zdaleč ni tisto, k čemer stremimo, saj snovanje v razvoju podjetja ne more obstati, ampak mora dosegati vedno višjo stopnjo, kar naj pomeni perspektivo, željo ter obvezo za doseganje postavljenih ciljev. Imamo razlog, da nismo skromni pri ugotavljanju naših uspehov pa vendar tudi razlog, da smo vedno nezadovoljni z doseženim in skušamo doseči vedno nove cilje, ki se postavljajo pred nas kot zahteva današnjega in jutrišnjega dne.

Naš praznik naj nam torej daje občutek zadoščenja za opravljeno

delo, po drugi strani pa obveznost za doseganje še boljših rezultatov v bodoče. V tem smislu naj velja vsem članom delovne skupnosti ob

našem prazniku pozdrav »Srečno«!

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.
glavni direktor

Spomini na leto 1934

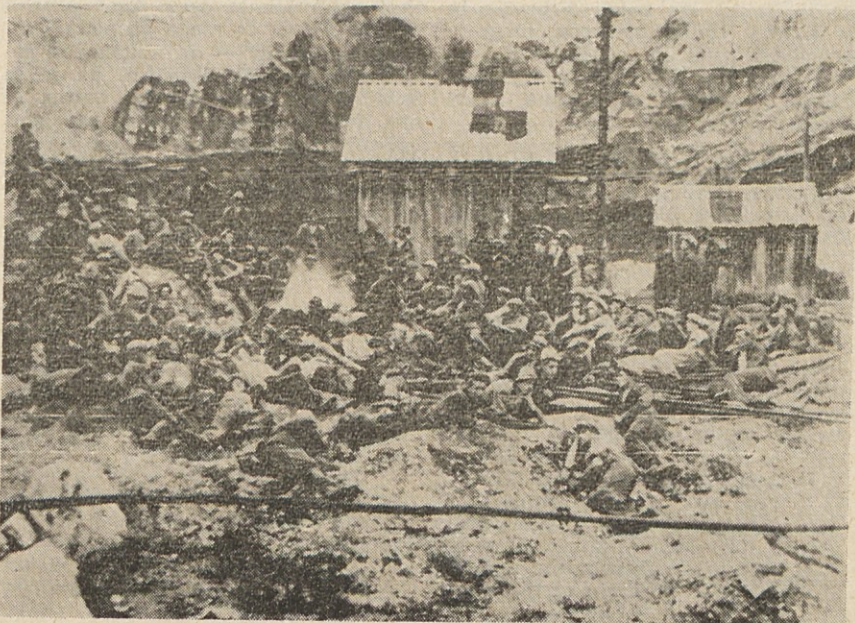
Iz revolucionarne zgodovine delavskega gibanja med rudarji in delavci v letih med obema vojnama, so ohranjeni mnogi dokumenti in zapisi.

Najpomembnejša kronista družbenih, političnih in socialnih razmer tedanje dobe pa sta gotovo pesnika Mile Klopčič in France Kozar ter pisatelj Ludvik Mrzel, komunisti, književniki iz naših rudarskih revirjev.

Vsa njegova dela so prežeta s socialno snovjo in revolucionarnimi idejami revirskega delavstva, so živ

odraz življenja in boja rudarjev, njihove zavešči in vere v zmago delavskega razreda.

V današnji številki glasila Srečno, objavljamo odlomke in pesmi, ki so bile objavljene v Klopčičevi zbirki »Preproste pesmi« leta 1934, zbirki pesmi Franceta Kozarja »Izpod zemlje« leta 1940 in knjigi Ludvika Mrzela »Bog v Trbovljah« leta 1937. Nastale so v času dveh velikih stavk zasavskih rudarjev in sicer gladovne stavke julija 1934 in stavke avgusta istega leta. Povezani sta bili torej z zgodovinskimi dogodki v revirjih.



Med gladovno stavko na dnevnem kopu Dobrna v Trbovljah

DREJČNIK ANDREJ GOVORI

Zamahnil je s krampom Drejčnik Andrej,
z roko je prgišče premoga zajel,
pokleknil na tla, se sklonil nad dlan
in zaklel:

— Madona, kje vse sem te kopal!
Začel sem v Trbovljah, smrkvav otrok sredi otrok,
potem sem v Zagorju izkopal nov šaht
(v kisovškem rovu se tiik pred menoj je porušil obok)
in prvič sem slišal v nabiti dvorani besede,
ki jih nikoli kasneje nisem pozabil —
s temi besedami moral sem zbežati kmalu na Nemško
tam sem si v Forbachu nogo pohabil,
v Sankt Avoldu sem enega sina pokopal,
drugega rudnik je v Spittlu zmečkal,
po essenskih cestah sem se stavkokazi pretepal,
v Lensu mi plin je ves gobec ožgal,
na Holandskem so me lastni rojaki izdali —
preklete, preklete!

Vstal je Drejčnik Andrej in je znova zamahnil,
s krampom je skalo na dvoje preklal,
se sklonil globoko nad njo
in dejal:

— Zdaj koplem spet tebe, ti premog domače zemlje,
ti črni kamen, povsod na vsem svetu enak!
Z vsakim opornikom, ki ga postavim,
se za spoznanje hrbet ukrivim,
z vsakim odkopom, ki ga izpraznim,
stara se mrznja mi v prsih krepi,
z vsakim dnem, ki ga v tmi pregaram,
bliže je čas, ko bo dober in nov,
da ne bom z mrznjo te kopal in klel,
da bom vesel svoje žuljave, težke rokē,
da boš res premog naše, naše zemljē,
da bo življenje res vredno življenja
in zgrabimo staro življenje z vrat —
saj vendar mora, mora priti — ni hudič!

(Milie Klopčič, Preproste pesmi)

Tisti čas je vladal po teh krajih
takšen hlad, da je bilo rudarju te-
že priti do krušne drobtine ko sed-
dem centov težko skalo premoga
zrušiti z etaže. Otrokom ni bilo več
mleka, ženske niso več kuhale kave,
svoje poslednje večerje, a starim
možem se je v brezzobnih čeljustih
že zdavnaj izsušil poslednji čik. Be-
da in žalost sta zajeli Trbovlje in
še sedem dolin naokrog, obup je
premagal ljudi pa so dejali:

— Pojdimo v jame, da v njih po-
čakamo konca. Rajši smo mrtvi
ljudje ko živi psi.

In so v resnici šli, kar jih je v
Bevškem in Globošaču doma, iz
Majlanda, Glažute in Zaceste, z Nji-
ve, Terezije in Posetja pa iz Žabje,
Kurje in Petelinje vasi, vrgli so se-

kire čez rame, pobrali kontrolne
znamke in ziherice ob vходу in se
pogreznili v jame in šahte. Tri dni
in tri noči so ostali brez sonca, brez
zraka, brez kruha in kaplje vode in
iz podzemnega dna jim je vsem
skupaj že prijazno mežikal njihov
večni tovariš in sosed, perkmandelc
— smrt. Od žalosti in gladu je po
kolonijah jokalo deset tisoč žena in
otrok, a svet in njega gospodarji se-
dijo na ušesih — do nikogar ni se-
gel viik in krik. Preslišal ga je še
sam stari, debeli gospod baron, ki
je doli v svojem gradu vse noči
prepil in preklel, ko je rumene ce-
kine štel in je videl, da kup brez
krvavega dela ne rase sam.

(Ludvik Mrzel, Bog v Trbovljah)

Vso svojo pesem s krampi sem izpel,
vse moči sem svoje jemam izžel,
vse upe svoje huntam sem zdajal,
Janez Gumzaj, jaz se sprašujem,
svojemu srcu, zdaj prisluškujem,
jaz, odmirajoč rudar:
za kak vnamar si dajal
udar na udar?!

V šesti križ že presedlavam
in nevolje svoje prekopavam.
Tako težko je rudarju tu pod zemljo.
Vendar naša srca so gnana od radosti pomladne,
duše naše pijejo slast godbe življenja.
In prekletsvo, ta jarem trpljenja,
ki danes je nam bol in napor,
bo dal nekoč sonca, pomladi in zor ...

(France Kozar, Izpod zemlje)

Uredni- kova beseda

V mesecu maju so bili s strani
vodstva podjetja posredovani osred-
njemu delavskemu svetu ZPT pred-
logi stabilizacijskih ukrepov, katere
naj bi podjetje izvajalo v letu 1971.
V uvodu je bilo poudarjeno, da i-
majo ti ukrepi namen uskladiti v
podjetju vse oblike porabe z ust-
varjenim dohodkom in da izvirajo
iz potrebe, opozoniti vodstva enot
in podjetja, samoupravne organe,
družbeno-politične organizacije in
člane delovne skupnosti na potrebno
usmeritev in ukrepanje za dosega-
nje načrtovanih rezultatov. V pred-
logu je navedenih sedemnajst točk
ukrepov, ki določajo nekatere u-
smeritve za izboljšanje obstoječega
stanja in za nadaljnjo modernizaci-
jo podjetja.

Stabilizacijski program ima tudi
globlji koren. Čeprav bodo ukrepi v
bistvu služili krepitvi gospodarske-
ga stanja v podjetju, so predvsem
tudi osnova za stabilizacijo gospo-
darskih gibanj v vsej državi. Dvaj-
seta seja CK ZK Slovenije, ki je
bila posvečena sklepom briionske se-
je predsedstva ZKJ, je sprožila po
vsej Sloveniji temeljite razprave, iz
katerih veje pripravljenost na ta-
kajšnje in dosledno izvajanje bri-
onskih sklepov. Pomebnost teh skle-
pov je tako velika, da so se kolek-
tivi in družbene organizacije odlo-
čile za takojšnje akcije, v katerih
je podrobno zbrati in sprožiti vse
moči, da bi povečali doslednost, za-
ostriili odgovornost, prenehali s pri-
diganjem in dogovarjanjem ter pre-
stopili v obdobje odgovornega izva-
janja. Skratka, stopiti moramo na
pot reševanje zadev. Nekateri v
svoji omeni, toda vendar dobrozna-
merno, v tej akciji ne zahtevajo nič
drugega kot jasno izražene sklepe,
za katere bomo odredili osebo, na-
čin, čas in kraj, pa se bodo stvari
morale urediti. Vendar razprave ro-
dijo tudi spoznanja, da akcije ni
mogoče začeti prej, dokler ne bodo
razčiščeni pojmi in pripravljen u-
strezan program.

Naše podjetje je tak program se-
stavilo na podlagi izkustev, potreb
in v okviru možnosti, pri čemer pa
bodo odločujoči tudi krediti. Odveč
bi bila vsaka ocena o možnosti iz-
polnitve celotnega programa, ki za-
jema prav vse probleme. Na to
tehtnico bo postavljena predvsem
naša zavest, ki je v veliki meri od-
visna tudi od namena, katerega ho-
čemo doseči.

Kaj lahko podjetja, kot temeljni gospodarski subjekti, s svojimi ukrepi prispevajo k splošnemu stabilizacijskemu programu? Nerealno je pričakovati, da bi se podjetje zavestno prizadevalo za gospodarsko stabilizacijo mimo možnosti, ki jih dajejo tržni pogoji, katerih cilj je še vedno dviganje dohodka podjetja do maksimuma in s tem tudi osebnega dohodka. Prav tako je nesmišljeno zahtevati, da bi podjetje pri po-

dražitvi uvoženega reprodukcijskega materiala in slabših izvoznih pogojev, samo nosilo vse breme in pri tem ne bi povečalo cen. Te zadeve bo moral urediti splošni gospodarski stabilizacijski program. Mi pa moramo biti na jasnem, da za nas stabilizacijski program pomeni bistveno zmanjšati porabo in povečati akumulacijo, če hočemo zadržati načrtano stopnjo rasti, kar pomeni več delati in manj trošiti.

Sedaj, ko je namen znan, se nam postavlja še eno vprašanje. Ali bomo dovolj močni, da zaostrimo izvajanje tega programa in sposobni obvladati konflikte, ki bi utegnili nastati pri tej doslednosti?

Zivimo v času, ko nam ta postavlja posebne naloge, vendar prav nič drugačne od onih, ki nam jih nalaga stanovska dolžnost!

Emil Kohne, dipl. inž. rud. odgovorni urednik

Začenja se obdobje samoupravnega sporazumevanja

Po skoraj dveh letih razpravah in zahtevah, da je potrebno na področju delitve dohodka in osebnih dohodkov napraviti red in postaviti merila za enotno vrednotenje enakega dela, kvalifikacije in strokovnost, je bil v republiki Sloveniji sprejet zakon o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov. Ta zakon predpisuje osnovne smernice za postavitev meril in osnov za delitev dohodka in osebnih dohodkov, zavezuje legitimne predstavnikove gospodarstva in negospodarstva, da sklenejo družbeni dogovor, predpisuje postopek za verifikacijo samoupravnih sporazumov in določa sankcije za morebitna odstopanja od osnov in meril, ki so določena z družbenim dogovorom.

Na osnovi sprejetega zakona so Izvršni svet SRS, Republiški svet sindikatov in Republiškega gospodarskega zbora, podpisali družbeni dogovor o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov. Družbeni dogovor predpisuje osnove in merila za delitev dohodka in osebnih dohodkov, ki bodo služila verifikacijski komisiji, da bodo lahko po enotnih merilih ocenjevale družbeno primernost samoupravnih sporazumov, ki jih morajo skleniti gospodarske in negospodarske organizacije po panogah.

V družbenem dogovoru so podana osnovna načela, ki morajo biti upoštevana v samoupravnih sporazumih, glede delitve dohodka in osebnih dohodkov. Postavljeni so bili kalkulatívni osebni dohodki, kot obračunske osnove ali spodnja družbeno primerna višina osebnih dohodkov za posamezne kvalifikacijske skupine zaposlenih.

Vsi zaposleni v gospodarstvu in negospodarstvu so razvrščeni v osem kvalifikacijskih skupin, glede na njihovo strokovno izobrazbo, ki so jo pridobili z rednim šolanjem ali z družbeno priznanimi izpiti. Delavce v direktni proizvodnji pa je dopustno razvrstiti tudi po kvalifikacijah, ki jih priznavajo notranji predpisi delovnih organizacij.

Tako je kalkulatívni osebni dohodek določen za:

I. — za skupino delavcev, ki niso pridobili nobene kvalifikacije, je kalkulatívni neto osebni dohodek 800 dinarjev na mesec (indeks 100);

II. — za skupino delavcev, ki so se po osnovnem šolanju priučili za določena dela ali poklice, je kalkulatívni neto osebni dohodek 900 dinarjev na mesec (indeks 113);

III. — za skupino delavcev, ki so končali poklicno šolo po zakonu o srednjem šolstvu, je kalkulatívni neto osebni dohodek 1.450 dinarjev na mesec (indeks 181);

IV. — za skupino delavcev, ki so končali splošne srednje šole, tehnikume, delovodske šole, tehnične šole, tehnične srednje šole, če je trajalo to šolanje najmanj tri leta; za delavce z izpitom za visokokvalificiranega delavca in delavce, ki so opravili z zakonom predpisani strokovni izpit za pridobitev srednje strokovne izobrazbe, je kalkulatívni neto osebni dohodek 1.700 dinarjev na mesec (indeks 213);

V. — za skupino delavcev, ki so končali višjo šolo, prvo stopnjo fakultete oziroma so opravili z zakonom predpisani strokovni izpit za pridobitev višje strokovne izobrazbe, je kalkulatívni neto osebni dohodek 2.000 dinarjev na mesec (indeks 250);

VI. — za skupino delavcev z diplomo visoke šole ali fakultete je kalkulatívni neto osebni dohodek 2.500 dinarjev na mesec (indeks 313);

VII. — za skupino delavcev, ki so po diplomu visoke šole ali fakultete opravili še jevno priznano specifikacijo magistratura, ipd.), je kalkulatívni neto osebni dohodek 2.700 dinarjev na mesec (indeks 338);

VIII. — za skupino delavcev, ki so si pridobili doktorat znanosti, je kalkulatívni neto osebni dohodek 3.000 dinarjev na mesec (indeks 375).

Kalkulatívni osebni dohodki so postavljeni za opravljeno delo v normalnih delovnih pogojih, za normalne učinke in za 182 ur dela na mesec.

Za delovna mesta, katera notranji predpisi priznavajo kot vodilna delovna mesta, se lahko te osnove povečajo za največ 40 %.

Te družbeno priznane osnove pa se bodo lahko povečale zaradi različnih pogojev dela, ki jih ovrednotijo gospodarske organizacije v samoupravnih sporazumih, vendar bo zgornja meja, ki bo predstavljala najtežje delovne pogoje, družbeno omejena.

Tako postavljeni kalkulatívni osebni dohodki bodo omogočali, da bodo vsa delovna mesta pri enakih delovnih pogojih, za katera se zahteva enaka kvalifikacija ali strokovnost pri enakih delovnih učinkih, enako nagrajevana v celotni Sloveniji.

Odstopanja bodo dopustna le pri doseganju boljše produktivnosti dela in boljšem gospodarjenju. Iz teh elementov, produktivnosti, rentabilnosti, akumulativnosti in boljšem izkoriščanju vložnih sredstev, bo izračunan faktor stimulacije, s katerim bodo pomnoženi realni kalkulatívni osebni dohodki; na temelju tega izračuna bo dobila delovna organizacija dopustne osebne dohodke, ki bodo primerni rezultatom dela in ne bodo dodatno obdavčeni. Če bo hotela delovna organizacija izplačati višje osebne dohodke, bo morala plačati visoke prispevke, ki se bodo stekali v poseben sklad za intervencije v gospodarstvu.

Poleg kalkulatívni osebni dohodkov, so v družbenem dogovoru postavljene osnove za najnižji in najvišji osebni dohodek, dopustne višine dnevnic, izplačil za regresiranje letovanja in toplih malic, postavljena je zgornja meja za izplačila terenskih dodatkov in dopustna višina obračunavanja kilometrine za uporabo lastnega osebnega vozila v službene namene.

Vsa ta merila bodo služila komisiji podpisnikov družbenega dogovora za ocenjevanje družbene primernosti samoupravnih sporazumov.

Na osnovi zakona in družbenega dogovora smo tudi v rudarstvu med prvimi pristopili k samoupravnemu sporazumevanju. V ta sporazum je

pristopilo vseh enajst slovenskih rudnikov. Delavski sveti vseh rudnikov so izvolili po enega člana v skupno komisijo, ki mora pripraviti predlog samoupravnega sporazuma. Komisija ima sedež pri Zasavskih premogovnikih in se je že dvakrat sestala in izdelala osnove za metodo dela in zbiranje podatkov. Na osnovi teh podatkov in metodologije, pripravljajo strokovne službe predlog vseh osnov in meril ter tekstualni del sporazuma. Vsa ta dela so v zaključni fazi in jih bo prihodnji teden skupna komisija že obravnavala, preverila in vrednotila v vseh podpisnicah sporazuma. Dokončen

predlog bo dala v obravnavo delavskim svetom vseh podpisnic. Delavski sveti bodo odstopili predlog v obravnavo kolektivom po enakem postopku kot statut podjetja. Po obravnavi v kolektivu ga bo komisija dopolnila s sprejemljivimi predlogi in dokončno besedilo predlagala v potrditev delavskim svetom. Predlog sporazuma bo sprejet, če ga bodo v enakem besedilu sprejeli vsi delavski sveti vseh podpisnic sporazuma. Tako sprejeti samoupravni sporazum bo predložen republiški verifikacijski komisiji, da ga oceni če je družbeno primeren in ga v primeru, če ustreza registrira in postane obvezen za vse podpisnice.

Izvajanje takega samoupravnega sporazuma bo nadzorovala služba družbenega knjigovodstva in komisija, ki so jo izvolili delavski sveti.

V tem prispevku sem skušal podati osnovne značilnosti družbenega in samoupravnega dogovarjanja, ko bodo znane vse osnove in merila za našo panogo, bo v naslednji številki objavljen celotni samoupravni sporazum.

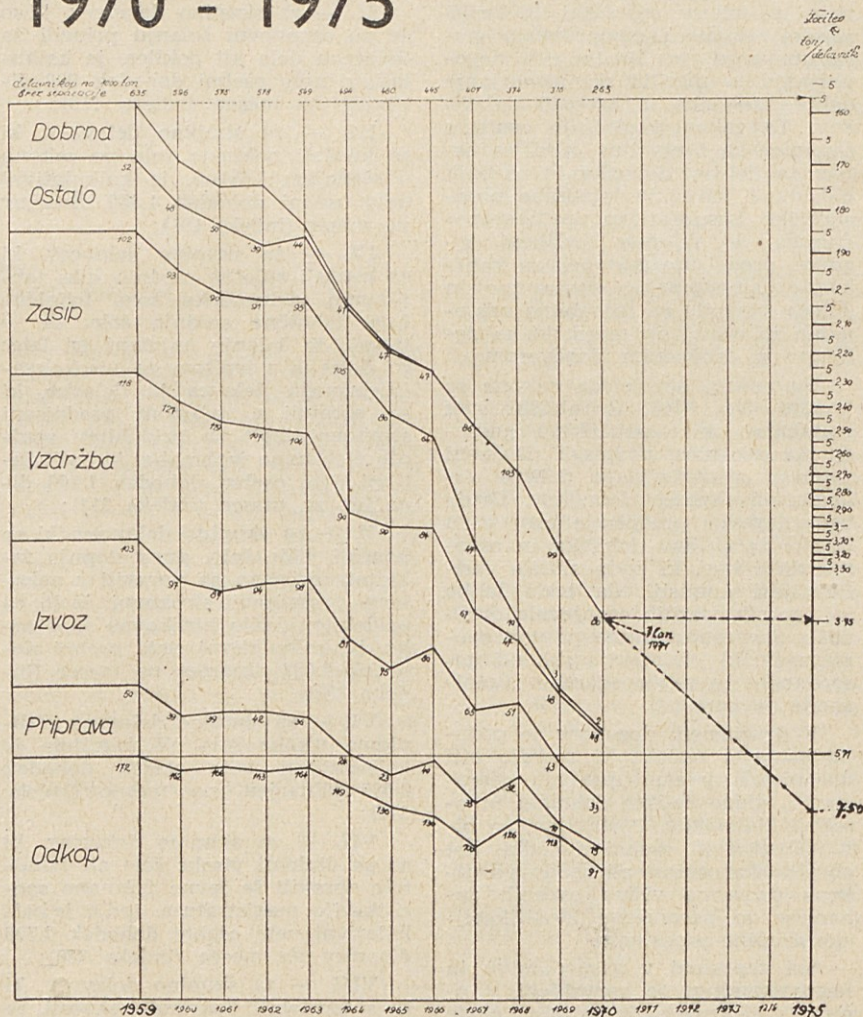
Želim, da bi ta prispevek pripomogel k boljšemu razumevanju bistva samoupravnega sporazumevanja, posebno še potem, ko bo sporazum objavljen.

Jože Zorčič, inž. org. dela

O ekonomiki in tehnologiji proizvodnje v ZPT 1959 - 1970 - 1975

Kadar govorimo o gospodarjenju v podjetju, imamo običajno v mislih hkrati vse poslovanje, od tehnologije in organizacije proizvodnje do ekonomike, fizičnih in finančnih normativov. Skratka, v mislih imamo vse pokazalce, ki vplivajo na končni finančni rezultat, od katerega je odvisen nadaljnji razvoj podjetja in od katerega so odvisni osebni dohodki zaposlenih. Pa vendar je tehnologija in organizacija proizvodnje eno, ekonomika pa drugo, na isti poti k skupnemu cilju. Za ekonomiko na primer, ni neposredno zanimiva tehnologija, organizacija proizvodnje in proizvodni problemi. Za ekonomiko so zanimivi tehnologija in proizvodni problemi le posredno kot dejstvo, ki vpliva na izid gospodarskih izračunov. Nesmiselni bi bili takšni gospodarski smotri, ki tehnološko ne bi bili izvedljivi in nesmiselni bi bili takšni tehnološki smotri, ki jih iz gospodarskih razlogov ne bi bilo mogoče realizirati.

Tehnologija sicer odpira vedno nove možnosti ekonomiki, kljub temu pa ne more reševati poslovnih problemov podjetja. Kot podjetje smo del celotnega narodnega gospodarstva ter z njim povezani preko trga. Od zvez s trgom je odvisen naš obstoj in razvoj. Teh poslovnih vprašanj ne načemja tehnologija, temveč ekonomika. Potemtakem postavlja tehnologiji naloge ekonomika. Ekonomika mora biti odločilna tudi pri izbiri načina reševanja postavljene naloge, če je znanih več načinov za rešitev ene in iste naloge. Odloča se za rešitev, ki so z vrednostnega stališča najprimernejše. To je, odloča se po načelu smotrnosti. Načelo smotrnosti pa je lastno tako ekonomiki kot tehnologiji. Ekonomika se v tem načelu razlikuje samo v razlagi. Ni torej pomembno razmerje med količinsko



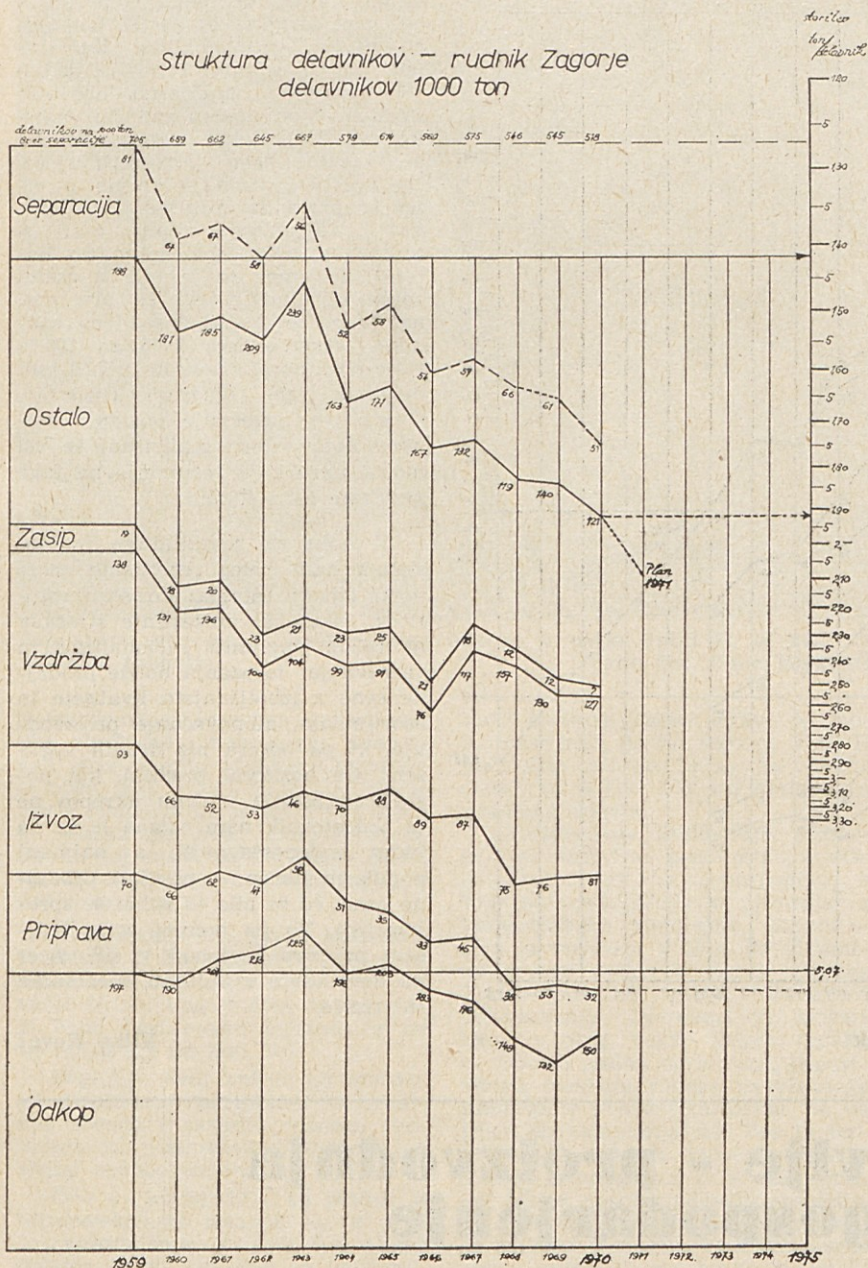
Struktura delavnikov — rudnik Trbovlje

izraženimi učinki in količinsko izraženimi sredstvi, temveč razmerje med vrednostjo doseženega učinka in vrednostjo vloženih sredstev.

Poglejmo si medsebojne odvisno-

sti teh načel v razvoju gospodarstva zadnjih let v našem podjetju. Kljub temu, da je v interesu boljših storitev dragocena vsaka, najsi bo še tako majhna racionalizacija, in ta-

Struktura delavnikov — rudnik Zagorje
delavnikov 1000 ton



kih v podjetju ni bilo malo, bi se v konkurenci na tržišču ne obdržali, če bi poleg vseh ostalih ukrepov za izboljšanje gospodarjenja, ne uspeli dve temeljiti, lahko bi rekli, v našem rudniku zgodovinski spremembi v tehnologiji proizvodnje. To je uvedba širokočelnega odkopavanja premoga za mehaniziranim transportom premoga z odkopov (uvajanje od leta 1932 in po vojni do leta 1950) in uvedba jeklenega podporja. S tem je bilo omogočeno večetažno istočasno odkopavanje odnosno pridobivanje z rušenjem (jekleno podporje smo pričeli uvajati leta 1953). Smoter obeh sprememb v tehnologiji je bil koncentracija proizvodnje. Kakšne so posledice koncentracije proizvodnje in novih odkopnih metod, nazorno prikazuje-

jo diagrami strukture in števila opravljenih delavnikov na 1000 ton proizvodnje, z istočasnim prikazom recipročne vrednosti storitev ton/delavnik.

Poleg hitrega naraščanja storitev beležimo z uvajanjem železnega podporja še znaten prihranek pri stroških za jamski les. Nekoliko slabše izkoriščanje zaloga premoga je sicer slaba stran novih odkopnih metod, kar pa ni bistveno v primerjavi z ostalimi prednostmi.

Iz strukture in števila delavnikov na 1000 ton proizvodnje v letu 1959, je iz diagramov razvidno, kako in koliko je koncentracija proizvodnje vplivala na strukturo in število delavnikov ter istočasno na naraščanje obratnih storitev na posameznem rudniku. Za enako pro-

izvodnjo je potrebnih manj delavnikov na odkopih, na pripravah, na izvozu in na vzdrževanju. Zasip je skorajda v celoti odpravljen in podobno. Z diagrami je prikazan rezultat razvoja tehnologije proizvodnje zadnjih let, hkrati pa opozarja na perečo problematiko za bližnjo prihodnost.

Iz diagramov je razvidno, da je krivulja naglega naraščanja storitev dosegla v naklonu do limite, na rudnikih Trbovlje in Hrastnik, svoj optimum. Normalno je v tem primeru pričakovati znatno upadanje rasti storitev. To upadanje že kažejo načrtovane storitve za leto 1971. Po vrednosti pa se to dejstvo zrcali v dejstvu, da se zmanjšuje pozitivna razlika med lastno in prodajno ceno.

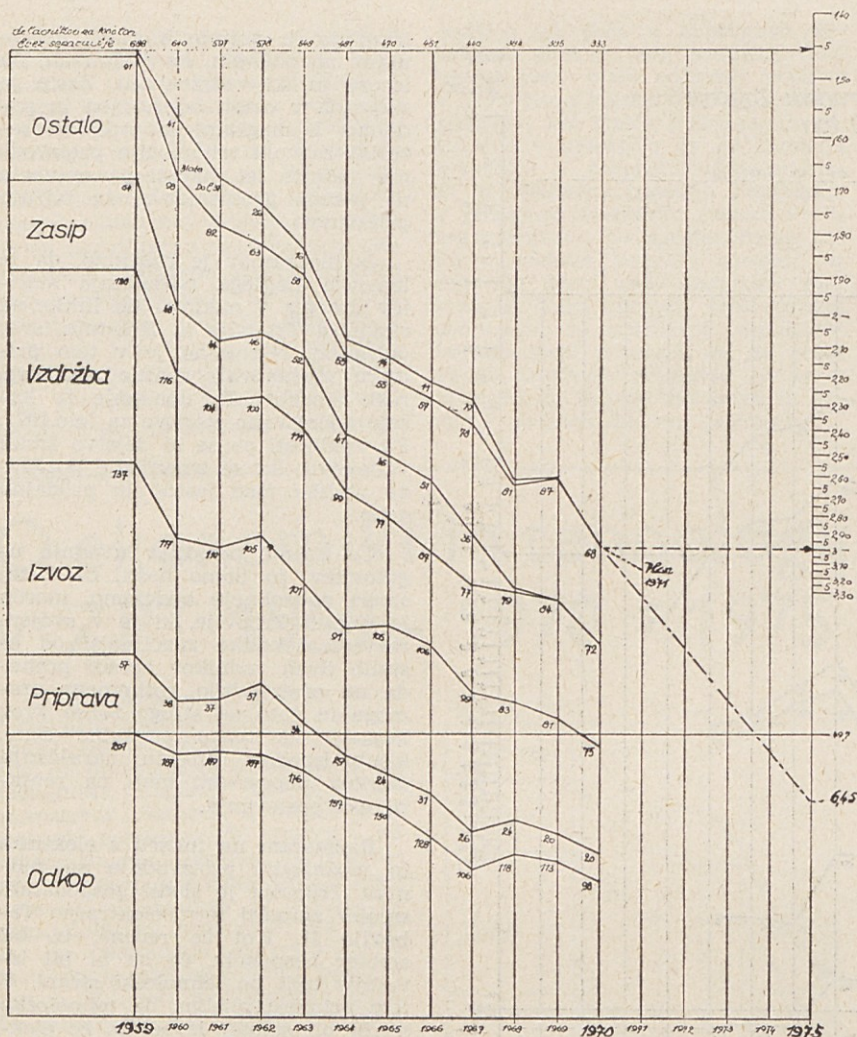
Če iščemo potrditev uvodnih ugotovitev, jo bomo našli, če v tej smeri podrobneje obdelamo, morda le rudnik Trbovlje, ki je v svojem razvoju nekoliko značilnejši od ostalih dveh rudnikov zaradi prehoda na proizvodnjo kotlovnega premoga in zato na strogo zožen krog kupcev ter nizko prodajno ceno, kljub izredno hitremu naraščanju storitev neposredni meji na rentabilnost poslovanja.

Razmeram na tržišču z elektriko in možnostim proizvodnje na rudniku Trbovlje je sledil gospodarski smoter zgraditi termoelektrarno Trbovlje II. Kot že rečeno, bi bil smoter nesmiseln, če ne bi bil izvedljiv tudi po tehnološki strani. V tem primeru mislim, da tehnološko ne bi bil smoter izvedljiv, če elektrarne ne bi mogli oskrbovati s premogom po taki ceni, ki jo ekonomika termoelektrarne prenese. To se pravi, da je moral biti izvedljiv tudi tehnološki smoter proizvodnje premoga, ki tako ceno omogoča in ki jo prenese tudi ekonomika našega podjetja. S spremembami tehnologije doslej to še dosegamo. Kam bi sicer prodajali kotlovni premog, če bi ostali na obratni storitvi iz leta 1959 (v to storitev je vključen tudi takratni površinski kop), ki bi z 1,55 ton/delavnik predstavljala le še 41,3% obratne storitve od 3,75 ton/delavnik, kakršno je rudnik Trbovlje dosegel v letu 1970. Po najbolj grobi primerjavi, bi bila v tem primeru sedaj komaj še ekonomska cena kotlovnega premoga za elektrarno in rudnik, načrtovana za leto 1971 v višini 76,11 din/tona, za rudnik ekonomska le v višini

$$\frac{76,11 \times 100}{41,30} = 184,00 \text{ din/tona.}$$

Na tržišču pa bi bila takšna cena za kateregakoli potrošnika nesprejemljiva.

Prejudiciranje rezultatov, doseženih s spremembami v tehnologiji proizvodnje premoga v zadnjih e-



najstih letih, za nekaj naslednjih let, nam jasno nakazuje že omenjeno perečo problematiko. Ugotovitev, da je rudnik Trbovlje, kljub zelo naglemu naraščanju obratnih storitev, v povprečju zadnjih enajst let cca 20% letno, neposredno na meji rentabilnosti, je zaskrbljujoča. Do kolikšne višine obratnih storitev so predvidevanja sploh še realna? Z že sedanjo stopnjo rasti obratnih storitev 20% letno, za katero pa vemo, da je bila z vsemi spremljajočimi pojavi še prenizka, naj bi po tej logiki dosegli na rudniku Trbovlje leta 1975 za 100% višjo obratno storitev, to je 7,50 ton/delavnik (glej diagram Trbovlje). Čeprav za povečanje obratnih storitev gotovo niso realizirani še vsi možni ukrepi, je računanje na take rezultate čista iluzija.

V boju za rentabiliteto in obstanek nam poleg omenjenih možnosti dovolj hitrega naraščanja storitev, ostane še zniževanje stroškov na račun izpeljanih racionalizacij in varčevanja, doseganja boljše prodajne cene z izboljšanjem kvalitete in asortimenta, ali povečanje proizvodnje, ki pa odpira niz drugih vprašanj. Če pozitivni premiki, kot posledica naštetih možnih ukrepov, ne bi zadostovali, nam ostane le še na videz najenostavnejši, a najmanj popularni ukrep — povišati prodajno ceno, če bi bilo to sploh še sprejemljivo. To pa pomeni v najboljšem primeru le izhod v sili, sicer pa novo oviro v boju za ekonomiko in tržišče.

Struktura delavnikov — rudnik Hrastnik

Vilko Kovač

Rudnik Trbovlje - proizvodnja premoga in gospodarjenje

Podobno kot preteklega leta, je bilo tudi v začetku leta 1971 veliko povpraševanje po kotlovnem premogu. V januarju je bila dosežena rekordna proizvodnja 60.900 ton, pa tudi februar in marec s proizvodnjo 54.930 oziroma 55.860 ton, sta bila zelo dobra. Seveda pa razlog za taok visoko proizvodnjo ni bil samo zaradi zahtev tržišča, temveč zavoljo ugodnih pogojev.

Proizvodnja premoga je koncentrirana v dveh poljih (Polaj in Zgornje VII. polje), z dvema dobro urejenima polniščema na savskem obzorju. Poleg tega so bili tudi pogoji za pridobivanje premoga iz rušne cone zelo ugodni tako, da je bila proizvodnja v teh mesecih odvisna v glavnem le od razpoložljive delovne sile in pravočasnega dostavljanja praznih vozičkov. Kasneje so se pogoji dela bistveno

spremenili. V polju Polaj II je šlo celotno čelo postopno preko prečnice. Zaradi počasnega napredovanja je prišlo do večjih pritiskov, premog se je drobil. Nasuti premog v prečnici, ki je bila neprehodna, se je pričel ogrevati, pogosto smo ugotavljali večje ali manjše količine ogljikovega monoksida (CO). Vse to je zahtevalo mnogo dodatnega dela pri izdelavi dostopnih prog, hlajenju ogrete hribine, posebno zračenje in odstranjevanje zdrobljenega premoga. V Zgornjem VII. polju so bile težave predvsem na severnem čelu (višina 290 m). Odkopane etaže nad sedanjim čelom so bile pri odkopavanju zaprte s splavnim zasipom, kot zasipni material se je uporabljal zdrobljen dolomit. Pri pridobivanju iz rušne cone pa se premog ni dovolj hitro drobil, temveč je dolomitni nasip prehiteval pre-

mog, zato je bil seveda izkoristek pridobivanja (t/m²) zelo slab.

Zaradi teh pogojev se je proizvodnja precej znižala, saj se je izkoristek pridobivanja znižal v Zgornjem VII. polju od 17,5 na 11,7 t/m², v polju Polaj II pa znaša približno 12 t/m².

Pričakujemo, da bodo delovni pogoji v polju Polaj II ostali ugodni do konca etaže, še vse leto 1971, v juliju 1971 pa bomo verjetno ponovno pričeli z odkopavanjem v polju Polaj III, kjer sedaj raziskujemo etažo na višini 273 m. Raziskave pa so tako zastavljene, da jih je možno takoj uporabiti kot etažne proge.

Precej neznani pa so nam pogoji dela na tej etaži, predvsem v začetku odkopavanja. Na zgornji etaži (višina 282 m) smo morali precejšnje površine opustiti, ker smo imeli zaradi stalnega dotoka vode težave



Transport premoga iz širokočelnega odkopa v polju Polaj II, k. 262, na rudniku Trbovlje
(Foto: inž. Tone Bregant)

s transportom premoga (zablantenje drč, sipalnikov, bunkerjev), poslabšali smo skupno kvaliteto premoga iz obeh polj (Polaj II in III), ugreznanje podporja pa je zahtevalo mnogo dodatnega dela. Predvidevamo, da na tej etaži ne bo toliko vode, kar bi omogočalo normalno delo in dobre storitve.

V Zgornjem VII. polju sledi etaži 290 m, ki bo odkopana v mesecu septembru 1971, etaža 276 m s precej večjo širino. Pogoji dela na tej etaži bodo vsaj enako ugodni, če ne bo boljši kot na koti 290.

Pogoji v jami kažejo na možnosti izpolnitve načrtovane proizvodnje, seveda v pogojih rednega prevzemanja kotlovnega premoga s strani termoelektrarne.

Dne 1. junija 1971 so pričeli v termoelektrarni remont, ki bo trajal predvidoma 40 dni. Deponijski prostor pa ni zadosten za uskladiščenje kotlovnega premoga. Zaradi tega bo ves boljši kotlovni premog na savskem obzorju ločen od kotlovnega in bo separiran. Na ta način bi lahko deponirali preostali kot-

lovni premog. Velike težave pa lahko nastopijo, če bo remont TET II podaljšan, ali pa če ne bo možno separirati 600 — 700 ton kotlovnega premoga dnevno.

Odkopavanje kotlovnega premoga ima nekatere prednosti (cenejše drobljenje kot pa separiranje), a tudi pomanjkljivosti v primerjavi s komercialnim premogom. Glavna ovira je vsekakor v tem, da ni možno drobiti moker kotlovni premog. To pa povzroča velike težave pri odkopavanju. Potrebna je skrbna lokacija prog, veliko število črpalk, ki morajo stalno obratovati, predvidevati mešanje suhega in vlažnega premoga v pravem razmerju, da ne pride do zablantenja itd. Vse to terjaja časovno zavestno opustitev velikih količin premoga ali celo celih etaž, ker jih ni možno zadostno »osušiti«. To je brez dvoma največji problem na rudniku Trbovlje, ki se bo postopoma pojavljal ne toliko v letošnjem letu, pač pa v naslednjih letih.

Omeniti je potrebno tudi drug problem, ki je na rudniku Trbovlje veliko težji kot na ostalih rudnikih. To je tipično sezonski značaj pro-

izvodnje. Obratovanje elektrarne je zelo neenakomerno, deponiranje kotlovnega premoga pa je omejeno ne toliko prostorsko, kakor pa časovno, (močno ogrevanje in vžig običajno že po 20 dneh). Tako se gibljejo zahteve po premogu zelo različno, praktično od 0 do 4500 ton/dan. Tega seveda ne moremo doseči, nastajajo pa razlike v dnevni in mesečni proizvodnji tudi do 90 %, to pa je za tehniško vodstvo še vedno težko rešljiv problem.

Nadaljuje se postopno zmanjševanje staleža jamskih delavcev, predvsem za dela na odkopih. To smo v pretekli dobi reševali v glavnem s temeljito spremembo organizacije raznih del (transport premoga in materiala, TH podporje, nakladišča velikih kapacitet, stroj za izdelavo prog itd.). Vse to pa ima svoje meje in na rudniku Trbovlje smo se tej meji že zelo približali. Preostane nam glavni del, t. j. uvažanje novih načinov podpiranja in strojev na odkopih. To pa terjaja precejšnja sredstva, pametno izbiro in prilagoditev novemu načinu dela. Ker te rešitve v letu 1971 ne moremo pričakovati, bo potrebno še nadalje poiskati vse možnosti za ohranitev potrebnega staleža odkopnih delavcev.

Majhen razpon med lastno in prodajno ceno kotlovnega premoga terjaja stalno in temeljito kontrolo pri nabavljanju potrebne opreme, rezervnih delov in raznega materiala, prilagajanje koriščenja dopustov, iskanje dodatnih del za posamezne delovne skupine itd.

Kljub vsem oviram pa lahko pričakujemo, da bomo dosegli proizvodni in finančni načrt. Računamo pa tudi na višjo prodajno ceno kotlovnega premoga, seveda v odvisnosti od kalorične vrednosti. To pa pomeni, da je treba pravilno izbrati etaže, »čisto pridobivati«, brez jalovine, izbirati jalovinske kose v progah in ločeno transportirati ter povišati storitve na podkopu, odkopu in v jami.

Skrbno gospodarjenje z raznim materialom, predvsem pa pravilen odnos do strojnih naprav, lahko bistveno pripomore k dobremu finančnemu rezultatu poslovanja na rudniku Trbovlje.

Cveto Majdič, dipl. inž. rud.

Uresničevanje investicijskega programa

Najprej je potrebno ugotoviti, da integrirano podjetje ni uspelo uresničiti izvajanje investicijskega programa, ki ga je sprejelo v začetku lanskega leta in ki ga je tudi predložilo skladu skupnih rezerv SRS v odobritev. Zato je izvajanje nekaterih investicij oziroma modernizacija, povezana še vedno na takojmenovane sanacijske programe, ki sta

jih v letu 1967 predložila tako rudnik Zagorje, kot tudi rudnik Trbovlje-Hrastnik skladu skupnih rezerv SRS, od koder so bila predvidena sredstva dodeljena.

Če hočemo sedaj oceniti vlaganja, potem moramo v prvi vrsti ugotoviti, da dejansko niso še v celoti končana. V celotnem programu je ostala nedokončana transportna zve-

za med poljem Terezija II rudnika Trbovlje in obratom Ojstro rudnika Hrastnik. Na rudniku Zagorje so bili vsi v programu predvideni jamski objekti končani. Lahko trdimo, da je učinek vseh vlaganj zadovoljiv in daje predviden finančni rezultat. Seveda pa je primerljivost z letom 1967 dejansko nemogoča. Zato je tudi primerjava predvidenih

in dejanskih rezultatov zelo problematična.

Kljub vsemu pa lahko ugotovimo naslednje:

- da so imela vlaganja na rudniku Zagorje pozitivni učinek v pogledu zvišanja produktivnosti,
- da je nova težkotekočinska separacija v Trbovljah omogočila doseči bistveno boljše tehnološke in komercialne rezultate,
- da se je z novim načinom odvažanja jalovine iz separacije Trbovlje, izboljšala cirkulacija jamskih vozičkov za potrebe rudnikov Hrastnik in Trbovlje,
- da je z dobavo treh novih električnih lokomotiv izboljšana in povečana kapaciteta prevoza,
- da je k zvišanju produktivnosti in koncentraciji proizvodnje, mnogo pripomogla nabava dveh strojev za prodiranje prog v premoгу.

Lastno amortizacijo delimo pravzaprav na tri področja vlaganj oziroma uporabe. Del sredstev je potrebno nameniti za obnavljanje proizvodnih kapacitet, del sredstev je potrebno nameniti za modernizacijo, del sredstev pa mora biti na razpolago za odplačevanje dodeljenih kreditov, ker imamo premalo sredstev, ki bi jih za to lahko namenili iz ostanka dohodka.

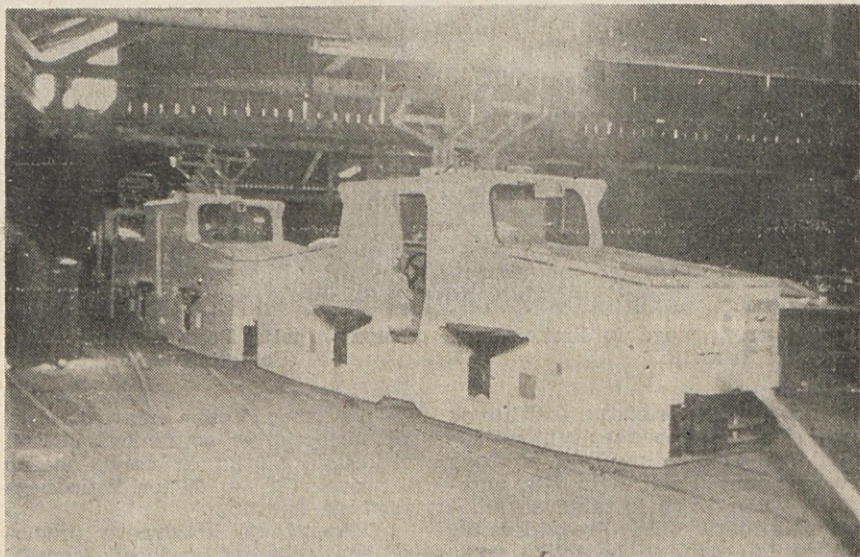
Doslej opravljena dela v okviru modernizacije proizvodnje premoга, že zajemajo nekatera dela, ki so bila predvidena v novem investicijskem programu, ki smo ga izdelali lani in so bila izvedena z lastnimi sredstvi. Treba je pouda-

riti, da bi se morali hitreje modernizirati, kot pa dejansko se. Toda pri tem moramo ugotoviti, da se že drugo leto prizadevamo, da bi za drugi investicijski program pridobili dodatna sredstva za izvajanje nadaljnje načrtovane modernizacije. Za uspeh vlaganj je pomemben v veliki meri čas, v katerem so sredstva dodeljena in pa seveda čas, v katerem se predvidena sredstva spremenijo v naložbe.

Lahko bi rekli, da tvorijo bistve-

ne postavke investicijskega programa: kompleksna mehanizacija za širokočelne odkope v Hrastniku in Trbovljah in nekateri jamski objekti v Hrastniku in Zagorju, ki naj omogočijo nadaljnjo koncentracijo odkopavanja in poviševanje produktivnosti. Program bomo na vsak način izvajali, vendar z lastnimi sredstvi mnogo počasneje in z manjšimi učinki, kot pa je to možno s pravočasno dodeljenim kreditom.

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.



Z novimi tremi Siemens-ovimi trolley lokomotivami se bo bistveno izboljšal transport premoга iz odkopnih delovišč v Hrastniku in Trbovljah, do separacije (Foto: inž. Tone Bregant)

O nosilnosti jeklenega ločnega podporja

Intenzivna zamenjava, do pred nekaj leti običajnega lesenega podporja, z nosilnejšim jeklenim, tako v progah kot tudi na odkopih, je odprla nekaj novih problemov, tehničnega in ekonomskega značaja, ki jih dotlej v tej obliki nismo poznali. Tako bi k tehničnim problemom smeli šteti med drugim tudi zahtevo po dobrem poznavanju zakonov hribinske mehanike in fizikalno-mehanske lastnosti hribine ter medsebojno delovanje podporja in okolne hribine, da bi na teh osnovah lahko smotrno in racionalno izrabili nosilnost jeklenega podporja in njegove posebne lastnosti. Vsi problemi ekonomskega značaja, pa bi se lahko stmili okrog vprašanja o stroških podpiranja z jeklenim podporjem, ob upoštevanju stroškov za vzdrževanje (remont) in transport podporja.

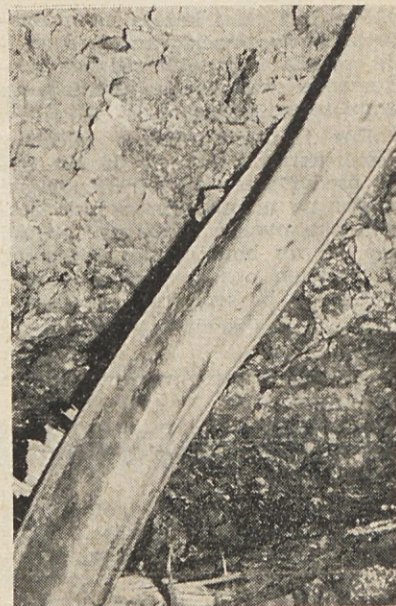
Razumljivo je, da na tem mestu ni mogoče obravnavati vseh nastajajočih problemov, zato bo naše zanimanje tokrat obrnjeno k nekaterim nepravilnostim, ki jih opažamo pri podpiranju prog z jeklenim

ločnim podporjem. Pri tem pa se za oceno zadostne oziroma nezadostne nosilnosti podporja, t. j. vzroke za nastopajoče deformacije, ne bomo poslužili teoretičnih razglabljanj, temveč bomo ta problem stmili v praktično vprašanje. Namreč, kako moramo podpirati z jeklenim ločnim podporjem, da bi se odpravile ali vsaj zmanjšale deformacije podporja. Opozorili bomo na nekaj tipičnih napak, ki jim pogosto posvečamo premalo pozornosti.

Pomembnost tega vprašanja naj ilustriram s sicer nepopolnim podatkom, da so znašali stroški za remont podporja v letu 1970 preko 400.000 din (40 milijonov S din). V to vsoto pa niso zajeti stroški transporta deformiranega in popravljenega podporja, niti vrednost zaradi deformacij odpisanega podporja. Skupna vsota doseže tako višino, da je zanimanje za vzroke deformacij in njih odpravo, vsekakor potrebno in upravičeno.

Deformacije na podporju so posledica, na eni strani napak pri vgrajevanju, na drugi strani funkcionalnih napak podporja samega.

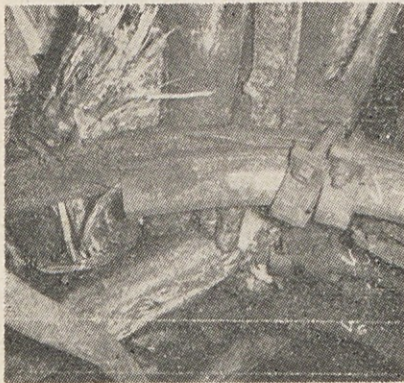
Zelo pogosta napaka pri vgraje-



Lesna proga v Vode polju rudnika Trbovlje

vanju podporja nastane zaradi nepravilnih dimenzij izkopanega pro-

fila proge, posebno še, če izdelujemo progo z razstreljevanjem. Prazni prostori med podporjem in hribino povzročajo točkovno in ekcentrično obremenitev loka, ki se pri naraščajoči osni sili deformira tako dolgo, da najde osnovni kontakt s hribino. Pri tem pa so deformacije loka lahko že tako velike, da pride do porušitve.

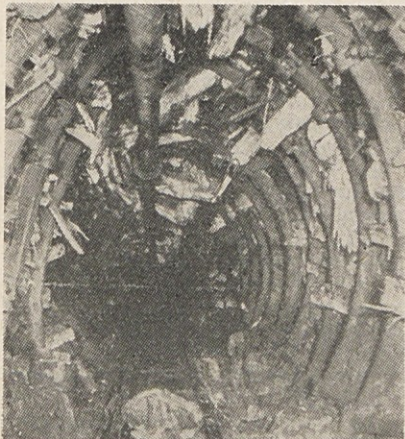


Lesna proga v Vode polju rudnika Trbovlje

Napakam te vrste se lahko izognemo s skrbnim delom pri izkopu proge in s pazljivim ter zadostnim opažanjem. V tem pogledu predstavlja izdelava prog s strojem F6-A bistveno izboljšanje.

Med napake pri vgrajevanju lahko uvrstimo tudi poševno in glede na os proge, nepravokotno postavljanje okvira jeklenega podporja. Pri tako postavljenih okvirjih pride do vzvojnih obremenitev posameznih lokov. Na sliki 1, je prikazan primer take deformacije, ki jo je zelo težko ali sploh nemogoče popraviti. Opisane napake vgrajevanja so praktično redke, odkar smo uvedli standardne razpore.

Zelo pogosto se zgodi, da so vijaki veznic nezadostno in neenakomerno pritrjeni. Vzrok temu je lahko dvojen: površnost pri vijachenju ali pa neenak polmer loka, če ne navedem kot vzrok tudi neustrezno orodje. Nosilnost okvira je odvisna



Primer deformirane TH tesarbe zaradi pritiska z bokov

od sile trenja med lokoma, ta pa od koeficienta trenja in sile, za katero jih med seboj stisnemo. V primeru, če loka nimata enakega polmera, jih z veznico in vijakom ne moremo stisniti. Na nobene torne sile in nosilnost takega loka (zveze) je praktično enaka ničli pritom pri slabo pritrjenih vijakih zelo blizu te ničle. Ker ni tangencialnega kontakta med lokoma, se konci lokov zajedajo med seboj. Če so zveze prite z neenakomerno silo, je tudi popuščanje neenakomerno in prvotno kroži profil okvira, se deformira v nek nepravilen lok. S primerno pazljivostjo pri vgrajevanju ter z uporabo ustreznega orodja za vijachenje (momentni ključ), se tem napakam lahko izognemo.

Na tem mestu naj omenim še pogoste deformacije lokov na okvirjih, ki so v ustju čela oziroma v njegovi bližini, kjer vladajo posebne razmere v pogledu obremenitve podporja. Deformacije podporja v tem območju lahko zmanjšamo s primernim ojačenjem podporja ali pa s pravočasno zamenjavo.

Najpomembnejša in najpogostejša funkcionalna napaka ločnega podporja nastane pri popuščanju. Pri popuščanju vezna stremena potujejo druga proti drugi, se nagibajo in rahljava zvezo.

Deformacije bistveno zmanjšajo vezno silo in s tem nosilnost okvira. Pri tem pa nastopata dva primera. V prvem primeru, kot je razvidno iz slike 2, se stremena pomikajo proti koncu bočnega segmenta. Stropni lok je brez vodenja in se na koncih odmakne od bočnega loka. Zavoľjo tega obstoja nevarnost, da se nasloni na hribino ali pa na opaž, kar je na posnetku lepo vidno. S tem pa je ovirana popustljivost okvira, ki za krajše obdobje navidezno poveča nosilnost stropnega segmenta. Končno pa obremenitev prekorači nosilnost segmenta in nastane trajna deformacija ali celo porušitev (zlom) segmenta.

Navidezno manj nevarna situacija pa nastane takrat, kadar stremena potujejo v smeri proti koncu stropnega segmenta (slika 3). Če je bočni segment voden ob delu stropnega segmenta, do večjih deformacij na podporju praviloma ne pride. V nasprotnem primeru pa lahko tako premikanje stremen in odmik dela bočnega segmenta privede do spremembe krivinskih polmerov posameznih lokov ali delov loka z vsemi neugodnimi posledicami. Iz posnetka (slika 3) je razviden različen krivinski polmer zgornjega stropnega in bočnega loka (segmenta). Ostane nam še odgovor, kako preprečiti opisane pojave. Moram takoj povedati, da neke cenene in učinkovite rešitve še ni. Znane so nekatere konstrukcije, pri katerih sta obe stremeni medsebojno spojeni in naslonjeni na konec segmenta. Na ta način se stremeni, sočasno s popuščanjem, pomikata in pri tem



Primer nepravilno nameščenih objemk

ostane njihov medsebojni položaj relativno ohranjen. Kot omenjeno, te rešitve niso popolnoma zadovoljljive. Menim, da je v naših razmerah ustreznejše in enostavnejše občasno premeščanje stremen in naknadno zategovanje vijakov.

V tem kratkem sestavku opisujem nekatere pojave, ki vplivajo na nosilnost podporja, pri tem pa se namenoma nisem dotaknil delovanja hribinskega pritiska na podporje. V tej zvezi naj omenim le, da se hribina v večini primerov poruši ali deformira vzdolž neke ravnine, katere lega je lahko tudi tektonsko pogojena. Podporje je v tem primeru obremenjeno z neenakomerno obremenitvijo, ki deluje več ali manj točkovno, kar pripelje do upogibnih obremenitev in deformacij okvirjev (slika 4).

Za zaključek lahko ugotovimo, da je nosilnost podporja odvisna od naslednjih medsebojno prepletajočih se faktorjev:

- porazdelitev hribinskega pritiska,
- točnosti izkopanega profila proge-pravilnosti opaženja,
- nosilnosti popustljive zveze-zadostno privijanje vijakov,
- nosilnosti samega profila (odpornostni moment profila),
- lastnosti materiala,
- oblike okvirja.

Na nekatere od njih lahko vplivamo, kot sem opisal, s pazljivim delom in pravilnim nameščanjem podporja. Tak način je vsekakor racionalnejši, kot pa povečanje nosilnosti s povečano gostoto podporja. Izkušnje v tujih premogovnikih so namreč pokazale, da za 100% povečana gostota podporja (npr. od 1,4 okvira na 2,8 okvira na 1 m) zmanjša konvergenco (deformacijo proge) le za 30%.

(Fotografske posnetke je izdelal po navodilih razvojnega oddelka inž. Tone Bregant, leta 1966, v Vode polju ter v A kopij).

Rudi Sikovec, dipl. inž. rud.

Izdelava prog s strojem F6-A na rudniku Trbovlje

Koncem avgusta 1970 smo prešli na rudniku Trbovlje k strojnemu načinu izdelave prog s strojem Alpine F6-A. To je stroj, ki glede na konstrukcijo in način dela najbolj ustreza pogojem, kakršni so v jamah ZPT. Z njim so v svetu dosegli ugodne rezultate, tako pri izdelavi prog v premogovnikih, kakor tudi v rudnikih nekovin.

Do 20. maja 1971 smo s strojem izdelali 1420 m prog, podgrajenih s TH podporjem \varnothing 2800 mm in delno \varnothing 2500 mm, 187 m smo izdelali visokih prog 3 x 3 m, ter 13 križišč. Večina prog je bila izdelanih v kotlovnem premogu, pri raziskavah za Polaj III, čelo viš. 274 m, pa smo izdelali tudi 72 m proge po talnini. Mesec dni stroj ni obratoval zaradi rednega letnega pregleda. Napredki, ki jih dosegamo pri normalnih pogojih v premogu znašajo od 12 — 16 m/dan. V jalovini so napredki manjši, od 8 — 11 m/dan. Za izdelavo križišča in obračanje stroja za 90° rabimo 2 — 3 izmene, odvisno od pogojev dela, za demontažo, transport in montažo na drugem delovišču, pa so potrebni 3 — dnevi. Pri stroju so zaposleni štirje rudarji, dva pa sta zaposlena s spravilom materiala.

Storitve se torej gibljejo med 0,65 do 0,90 m/delavnik, računano na šest zaposlenih oziroma povprečno 7,8 t rovnega premoga na delavnik (prej 3 t/del.)

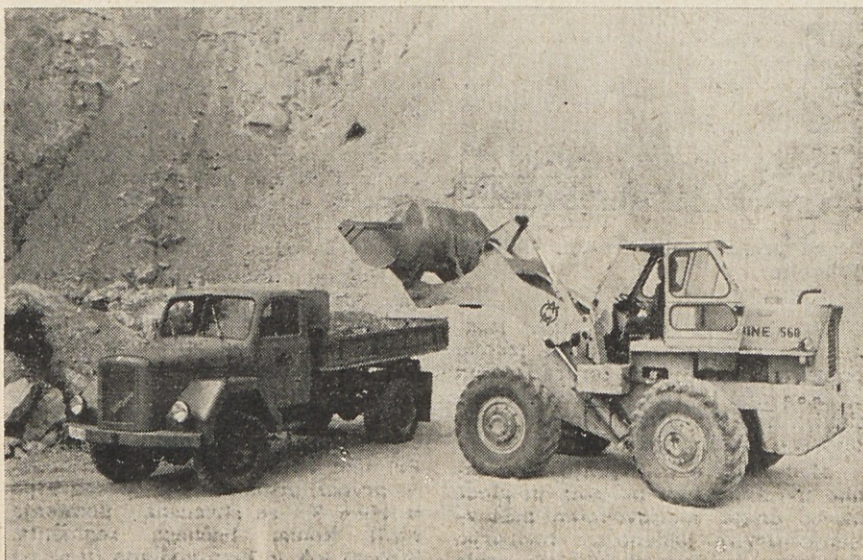
Stroj obratuje le 19 do 26% efektivnega delovnega časa, ostali čas pa se porabi za podgrajevanje, podaljševanje transporterja in ostala dela. Za rezanje enega odstavka proge, dolžine 1.50 m, porabi stroj 25 min., 15 min. za gornji in 10 minut za spodnji del proge. V jalovini je čas za rezanje precej daljši, tudi do 45 minut za en odstavek. Tudi način rezanja se spremeni. V premogu se reže vodoravne pasove, globoke 50 cm, v navpičnih plasteh. V jalovini pa se reže v gornjem delu pasove, globoke 25 do 30 cm, v navpičnih plasteh, v spodnjem delu pa pasove iste globine v vodoravnih plasteh. Tako je možno doseči hitrejša nakladanja in čiščenje delovišča in s tem manjšo obremenitev stroja.

Stroj ima dve rezalni glavi — prva počasnejša, je namenjena delu v trdih materialih, druga hitrejša pa je za delo v premogu. V trši hribini se dela z dleti, ki imajo vložke iz trdega jekla, v premogu pa imajo dleta navarjeno trdo kovino. Raziskovanje najugodnejšega reznega kota in kota ostrine dleta, je pri naših pogojih nemogoče zaradi nehomogenosti slojev. Tudi določanje obrabe dlet je težko. Obraba teh

je v premogu zelo majhna tako, da je treba dleta večinoma menjati takrat, kadar zadenemo v trde silificirane vložke v premogu. Kadar preseže trdnost hribine 300 — 350 kp/cm², je napredovanje stroja oteženo, stroj pa lahko reže hribino do največ 450 do 500 kp/cm² trdnosti.

zički oziroma po transporterju. Z nekaterimi izboljšavami smo žičnico še izpopolnili in prilagodili našim pogojem.

Treba pa bo izboljšati zvezo za odvoz materiala med strojem in transporterjem EVT-120, ker trak, ki ga uporabljamo, sedaj ne predstavlja najugodnejše rešitve. Kon-



Nakladalec Alpine 560 je bistveno pripomogel k zvišanju proizvodnje gramoza in peska v kamnolomu obrata GRAMAT na rudniku Trbovlje

(Foto: inž. Tone Bregant)

Največ časa se porabi za podgrajevanje. Za naše pogoje je najugodnejša gostota podporja 0,70 m razdalje med okvirji. Poizkusi s razdaljo med okvirji 1 m, so nam pokazali, da bi s tem načinom podgrajevanja sicer dosegli boljše napredke, podporje pa ne bi prenašalo pritiska. Za delo s strojem bi bilo najugodnejše podgrajevanje z nezaključnim TH podporjem. S tem bi se skrajšal čas rezanja, predvsem pa čas podgrajevanja, dosegli pa bi lahko dnevne napredke do 20 m. Lažje bi bilo tudi gibanje stroja po trdih, nepoškodovanih tleh. Vendar ta način podgrajevanja v talninskem premogu ni primeren zaradi nabrekanja tal, še posebej, če pride premog v stik z vodo.

Za doseganje boljnih napredkov je pomembna predvsem dobra organizacija dela na delovišču in usklajevanje posameznih faz dela (transporta materiala z rezanjem, podaljševanje transporterja s podgrajevanjem).

Zelo dobre rezultate smo dosegli pri transportu materiala na delovišče s pomočjo jamske žičnice. Ta način transporta je precej lažji in hitrejši od prevoza materiala z vo-

strukcija traku je za razmere v jami prevelika, predvsem pa je neugodno to, da se trak giblje po žičnici tako, da je težko doseči, da bi ves premog, ki ga stroj naklada, padel v transporter.

Zelo pomembno za delo stroja pa je vrsta tal po katerih se giblje. Če so tla plastična (siva talnina, talninski premog v stiku z vodo), je treba tla oblagati z lesom tako, da se pritisk razdeli na čim večjo ploskev, ker se sicer stroj z gosonicami ugreza v tla. Dviganje stroja pa je izredno težko in zamudno.

Če pogledamo rezultate, ki smo jih dosegli, vidimo, da pomeni delo s strojem precejšen napredek, tako pri storitvah in stroških, kot tudi pri delu samem, ker so nekatere operacije kot npr. vrtnanje, odstreljevanje in nakladanje, povsem odpadle, podgrajevanje pa je zaradi manj poškodovanega premoga in bolj izdelanega profila lažje. Tudi varnost dela je večja, saj pri stroju še nismo imeli nezgode. Način dela s strojem, predvsem rezanje, pa nam bo lahko pomagal pri izbiri druge mehanizacije, predvsem pridobivalnih strojev.

Ernest Ščukanec, dipl. inž. rud.

Nekaj o projektiranju

Uspešnost gospodarjenja v neki gospodarski organizaciji je odvisno od vrste faktorjev, med katerimi zavzema vidno mesto investiranje.

Predhodnik posamezni večji investiciji je investicijski program oziroma projekt, v katerem so nakazani osnovni cilji in stroški za podeno naložbo.

Na temelju projekta se nato izdelava glavni projekt, v rudarstvu imenovan, glede na pomembnost, dopolnilni ali poenostavljeni rudarski projekt.

V rudarstvu je vsaka odločitev o naložbah podrejena rezervam koristne substance v določenem delu slojišča ali celotnem slojišču, predvideni dnevni proizvodnji in montažeološkim prilikam odkopavanja.

Ker tvorijo osnovo za investiranje rezerve koristne substance in tudi kvaliteta teh rezerv, je vsekakor pomembno, s kakšnimi podatki o rezervah razpolagamo, kadar so v izdelavi projekti za odpiranje odkopnih polj in drugi projekti, ki so povezani z eksploatacijo premoga.

Glede na dosejanja opravljena raziskovalna dela na področju ZPT, lahko trdimo, da v osnovi dobro poznamo slojišče, vendar nam kljub temu pri izdelavi določenega pro-

jekta manjka več podatkov, ki bi izključevali razna presenečenja glede kvalitete, kvantitete in hidrologije.

Da bi se izognili izdelavi načrtov odpiranja in eksploatacije na temelju pomanjkljivih podatkov o rezervah premogla in njihovi lokaciji, moramo še bolj kot doslej, usmerjati razpoložljiva finančna sredstva za raziskave tistih delov slojišča, ki jih bomo predvidoma odkopavali v naslednjih letih.

Podatek o rezervah premoga v ležišču, pa mora biti dopolnjen tudi s predvidenimi montageološkimi razmerami v slojišču in predvidevanji o odkopnih in separacijskih izgubah.

Odkopne izgube koristne substance so odvisne od izbrane odkopne metode in postopkov pridobivanja. Praviloma so večje odkopne izgube dopustne pri vzporedno višji odkopni storitvi, kar z drugimi besedami pomeni, da relativno manjši stroški za osebne dohodke pokrivajo večje stroške za odpiranje odkopnih polj, k inastanejo zaradi večjih odkopnih izgub.

V naših razmerah znašajo v posameznih primerih odkopne izgube več kot je predvideno in so nesorazmerne povišanju odkopnih sto-

ritev, kar pomeni, da ponekod rentabilnost poslovanja ni zadovoljiva. Vzroki za odstopanja od predvidenih odkopnih izgub so v naklonu sloja, neustrezni višini etaže glede na kompaktnost sloja ter v drugih subjektivnih vzrokih.

Napram odkopnim izgubam so separacijske izgube premoga odvisne od kvalitete sloja in načina dela na odkopu, kadar pridobivajo premog s povečano višino etaže. Separacijske izgube pa so odvisne tudi od ostrine separiranja.

Ker ima premog večjih granulacij in večje kalorične vrednosti višjo ceno, je logično, da mora biti separiranje ostro, razen če proizvajamo premog za termoelektrarno, ki pa ima zato precej nižjo ceno.

Če strnemo navedene misli, ki se pojavljajo večkrat kot problematika pri projektiranju, se pa tudi tičejo celotnega kolektiva, lahko sklepamo, da moramo še bolj pospeševati raziskovalno sledilna dela, kot tudi posvetiti posebno pozornost načinom odkopavanja premoga z zmernimi odkopnimi izgubami in čim manjšim mešanjem jalovine s premogom na odkopu, da bi bila rentabilnost poslovanja pri odkopavanju zadovoljiva oziroma uspešna.

Metod Malovrh, dipl. inž. rud

Transport jalovine v Trbovljah

Z dograditvijo težkotekočinske separacije v Trbovljah, so bile predvidene ob kakovostnejšem separiranju premoga tudi povečane količine separacijske jalovine. Ugotovili smo, da obstoječi način transporta jalovine, ne bo ustrezal novim prilikam, zaradi premajhnih zmogljivosti.

Vodstvo ZPT se je odločilo, da se tudi na področju rudnika Trbovlje uvede transport jalovine s tovarnjaki. Projektivni oddelek sektorja za tehnično pripravo je dobil projektno nalogo za izdelavo dveh projektov in sicer za:

- projekt izstresališča jalovine pri jašku III na Gvidi, za nakladanje tovarnjakov,
- projekt odvozne ceste Gvido-Dobrna.

Oba projekta sta bila izdelana v letu 1970 in tudi objekta po tem projektu sta bila zgrajena v preteklem letu v lastni režiji.

Predračunska vrednost za te objekte je znašala:

- za zvrčališče 109.435,00 din
- za odvozno cesto 271.891,00 din

Skupaj 381.326,00 din

Dejanskih stroškov še ni možno navesti, ker objekta še nista povsem dokončana.

Po starem in novem načinu transporta se jalovina zbira iz vseh jam, t. j. iz jame Dol, Hrastnik, Ojstro in Trbovlje ter separacijska jalovina na dovozišču zveznega obzora

pri jašku III, od koder jo dvigajo na površino.

Po prejšnjem načinu so jalovino odvažali od jaška z lokomotivsko vleko do vzpenjače, od tam dalje



Zvrčališče za kamionski odvoz jalovine pri jašku III-Gvido, v Trbovljah
(Foto: inž. Tone Bregant)

pa po vzpenjači na Dobrno. Na jalovišču Dobrna so jalovino v vozičkih zvrčali s prevoznim zvrčevalcem na željena odlagališča. Tak način odvoza jalovine bi bil ob povečanih količinah separacijske jalovine in povečanih količinah jalovine iz jame Hrastnik, prepočasen in statičen. Zaradi prevelikega angažiranja vozičkov za prevoz jalovine, je bilo nujno uvesti nov, dinamičnejši način transportiranja jalovine.

Po novem načinu transporta vozičkov z jalovino, ki pridejo iz jaška III na površino, v prvi fazi dvignejo z motalom do zvrčalca, kjer jo izstresajo v tovornjak. Prazni vozički se gravitacijsko vračajo po obvoznem tiru nazaj k jašku in po njem ponovno v jamo. Jalovino, naloženo v tovornjakih, odvažajo po novozgrajeni cesti na jalovišče Dobrna. Prednost uvedbe kamionskega prevoza je zlasti v tem, da je možno zasipavati z jalovino vse ugrezajoče predele površine, pod katerimi odkopavajo premog. Na ta način je možno preprečevati razne vdore vode v jami, ki se zbira v kotanjah nad jamskimi odkopnimi polji. Z odlaganjem jalovine na površino, po katero odkopavajo premog, je možno preprečevati tudi ognje v jami, ki bi se utegnili pojaviti zavoljo kratkih stikov med površino in delovišči v jami.

Za uspešnejše obratovanje novozgrajenega izstresališča, bo potrebno v drugi fazi čimpreje nabaviti in namestiti po projektu predvideno spodnjo verigo za dviganje polnih vozičkov.

Glede na to, da zvrčališče jalovine s spremljajočimi objekti še ni v celoti dograjeno in ker te naprave delujejo še nekaj mesecev, ni možno podati primerjalne analize o stroških med starim in novim načinom transportiranja jalovine.

Primerjamo le lahko zasedbo delovnih mest. Po prejšnjem načinu je bilo zaposlenih pri transportu in odlaganju jalovine cca 30—40 sodelavcev na dan. Po novem načinu pa je po projektu v končni fazi predvideno:

na zvrčališču	vozačev	6
na odvozu	šoferji	3
na cesti	cestar	1
na jalovišču	buldožerist	1

Skupaj sodelavcev/dan 11

Iz te primerjave je razvidno, da bo podjetje tudi na jalovišču v Trbovljah z uvedbo kamionskega prevoza jalovine, prihranilo dnevno skoraj 20 delavnikov.

Uvedba jalovišča v Hrastniku

Za uvedbo posebnega jalovišča v Hrastniku, je bila po nalogu vodstva ZPT izdelana januarja t.l. v projektivnem oddelku »Študija o upravičenosti uvedbe jalovišča na območju rudnika Hrastnik«. Odločitev o izvedbi te zamisli še ni bila sprejeta; verjetno zaenkrat ne bi bilo



Novozgrajena cesta za odvoz jalovine iz novega zvrčalca na Gvidi do Dobrne, v Trbovljah (Foto: inž. Tone Bregant)

ekonomično spričo obstoječih količin jalovine, ki prihaja iz jam Hrastnik, Ojstro in Dol, uvajati posebnega jalovišča.

Želja nas je, da bi podjetje čimbolj modernizirali, izboljševali sto-

ritve in gospodarnost, seveda pa vsega tega z lastnimi močmi ne bomo zmogli, če nam družba ne bo priskočila na pomoč z dodelitvijo zaprosenega kredita.

Mirko Mrva

PREGLED

proizvodnje premoga v razdobju januar—april 1971 v premogovnikih Jugoslavije

Rudnik	proizvodnja ton	Rudnik	proizvodnja ton
CELOKUPNO	10,460.521	Medimurski ugljenkopi*	3.945
od tega: črni premog	239.446	Montana-Zalec	9.840
rjavi premog	3,152.378	Pregrada	—
lignit	7,068.679	Jasenovac	1.793
Premogovniki črnega premoga		Krapina*	3.035
Raša	137.430	Mesiči	6.649
Ibarski rudnici	64.532	Golubovec	488
Vrška Čuka	20.140	Siverić	—
Dobra Sreča	17.336	Premogovniki lignita	
Premogovniki rjavega premoga		Titovi rudnici Kreka	1,631.406
Srednjebosanski	860.037	Kolubarski bazen	1,882.267
— Kakanj	399.046	— Površinski odkopi	1,791.202
— Breza	258.134	— Jama Junkovac	91.065
— Zenica	175.345	— Sušeni lignit	147.494
— Abid Lolić-Bila	27.512	Kosovo	1,499.208
Titovi rudnici-Banovići	675.107	Velenje	1,264.000
Zasavski premogovniki	648.700	Kostolac	428.539
Resavsko-Moravski bazen	221.500	Pljevlja	116.484
Moravsko-Moravički bazen	158.287	Ivanec	64.157
— Aleksinac	92.695	Lubnica	67.312
— Soko	65.592	Stanari	24.955
Senovo	72.920	Gračanica	27.920
Kočevje	68.970	Despotovac	23.700
Miljevina	77.690	Štavalj	15.020
Mostar	55.424	Vrbica—Gacko	10.088
Bogovina	71.953	Muhader-Babuš*	4.630
Kanižarica	48.800	Cazin	7.137
Uljevik	17.116	Sinj	1.874
Ivangrad	40.430	Bilogorski ugljenokopi-Bregi	—
Laško	32.400		
Kamengrad	45.157		
Tušnica	17.550		
Tešić	14.935		

*Nepopolni podatki-izvršena ocena.
(Vir: Informacija C₁, april 1971
Rudarski institut, Beograd)

Optimalno izkoriščanje zmogljivosti terciarne dejavnosti

V poslovnem poročilu za leto 1970 smo brali med ostalim tudi finančne rezultate pomožne dejavnosti podjetja, ki kot samostojne obračunske enote predstavljajo, po kriteriju proizvodnje, samostojne delovne enote. Te dejavnosti služijo prvenstveno potrebam osnovne proizvodnje, razen tega pa imajo odprte možnosti, da svoje proste zmogljivosti izkoriščajo za prodajo storitev ali proizvodov na zunanji trg, t. j. trg izven podjetja.

V kakšnem obsegu ta dejavnost pri podjetju izkorišča razpoložljive zmogljivosti, je naloga podrobne temeljite analize, ki pa se ne na kritično prikazati in oceniti v krajšem

delitev dohodka. Vsekakor je nujno, da v tej široki akciji, ki zajema celoten kolektiv, kritično obravnavamo tudi sekundarne dejavnosti ter s primernimi organizacijskimi ukrepi dosežemo pri teh najboljše učinke. V njih je namreč mnogo neizkoriščenih rezerv.

Da bi lažje doumeli pomembnost problemov izkoriščanja zmogljivosti terciarne (uslužnostne ali pomožne) dejavnosti, sem kot reprezentančni primer analiziral poslovanje žagarskih obratov v letu 1970 in pri tem kritično obdelal neizkoriščene možnosti razpoložljivih zmogljivosti žage v Trbovljah. Pri tem sem prišel do zanimivih zaključkov, ki potrju-

Iz podatkov je razvidno, da sta obe enoti dosegli pozitiven finančni rezultat, ki znaša na skupne stroške v Trbovljah 1.87% in v Zagorju 1,94%.

Realizacijo ustvarjata oba obrata na temelju lastne planske cene žagarskih proizvodov za pokrivanje internih potreb, za drugo prodajo pa po tržnih cenah. Kot dokaz ugodnega poslovnega uspeha velja ugotovitev, da od skupne proizvodnje odpade za lastne potrebe ZPT okoli 2/3, za prodajo navzven pa 1/3, pri čemer je lastna prodajna cena za okoli 10 do 15% nižja od splošno veljavne tržne cene. Če bi vso proizvodnjo ovrednotili po tržnih cenah, bi bila pozitivna razlika dokaj večja.

Vendar moramo kljub pozitivnemu rezultatu, da proizvodne zmogljivosti niso bile optimalno izkoriščene in da bi bil finančni rezultat mnogo ugodnejši, če bi proizvodne zmogljivosti smotrneje izkoriščali. V nadaljevanju navajam primer analitične ocene žage Trbovlje na temelju rezultatov, ki jih je ta enota dosegla v letu 1970.

Fizični obseg proizvodnje predelave lesa je v letu 1970 znašal:

- predelana oblovina 2.250 m³
- proizvodnja rezanega lesa 1.773 m³
- izplen 78,8%

Če računamo, da smo imeli v preteklem letu 281 delovnih dni, potem znaša dnevna povprečna proizvodnja (2250 : 281) 8 m³ predelane oblovin ali pri 78,8% izplenu 6,3 m³ rezanega lesa. Ker žaga obratuje dvoizmensko, odpade povprečno na eno izmeno polovico dosežene proizvodnje, to je 4 m³ oblovin ali 3,15 m³ rezanega lesa.

Tehnična kapaciteta žage znaša 10 m³ oblovin na 8 ur ali 1,25 m³ na uro. Ob upoštevanju potrebnih in možnih zastojev znaša efektivni obratovalni čas:

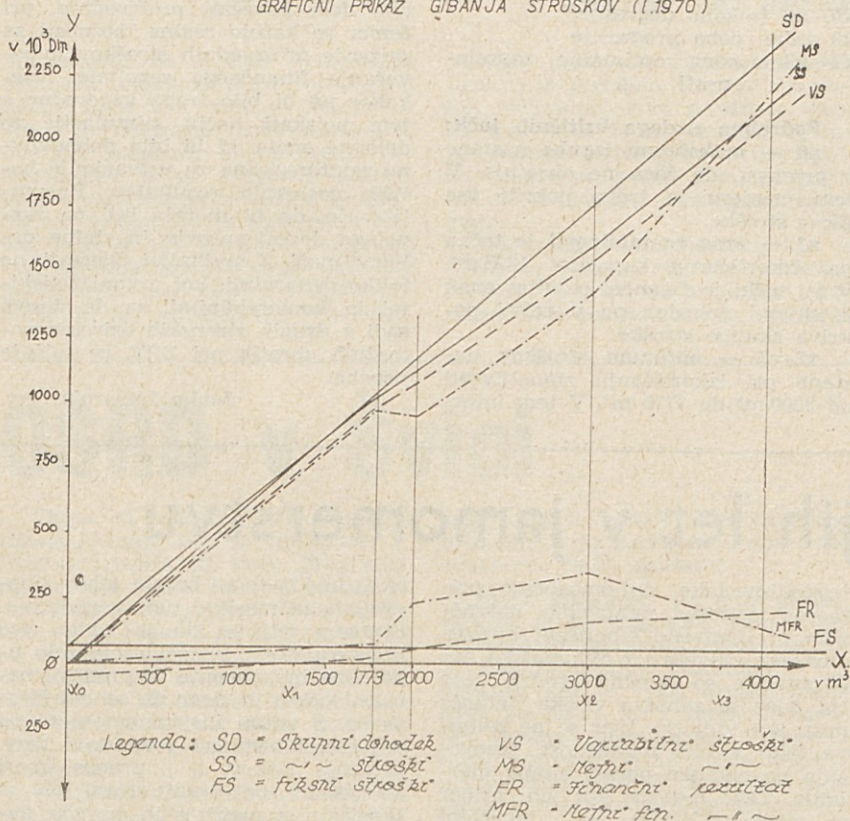
- delovni čas 8 ur
- delovni odmor 0,5 ur
- priprava dela 0,5 ur
- vzdrževanje in popravila 1.- uro 2 uri
- efektivni del. čas 6 ur

Na osnovi teh podatkov izračunamo dnevno in letno maksimalno zmogljivost:

1) dnevna zmogljivost

- 1 izmena: 6 ur x 1,25 m³ = 7,5 m³
- 2 izmeni: 12 ur x 1,24 m³ = 15,0 m³

ŽAGA TRBOVLJE
GRAFIČNI PRIKAZ GIBANJA STROŠKOV (1.1970)



sestavku. Vendar kljub temu lahko z gotovostjo trdimo, da smo doslej polagali premalo pozornosti tej problematiki. Vseh vprašanj nismo kritično obdelali, niti nismo organizirano pristopili k iskanju takšnih rešitev in organizacijskih prijemov, ki bi zagotovili optimalne poslovne rezultate.

V teku je širši razprava o načrtu stabilizacijskih ukrepov v podjetju, ki naj zagotovijo, perspektivno gledano, rentabilno poslovanje in končno tudi boljše delovne pogoje, predvsem tiste, ki se nanašajo na

jejo uvodno splošno ugotovitev, da obstoječe zmogljivosti premalo in neracionalno izkoriščamo.

Po podatkih zaključnega računa za leto 1970, sta oba žagarska obrata, ki predstavljata samostojni finančni obračunski enoti, ustvarila naslednji finančni rezultat:

obrat	realizacija	stroški	razlika
žaga Trbovlje	1,013.434,30	994.805,20	18.629,10
žaga Zagorje	1,341.475,05	1,315.913,90	25.561,15

2) letna zmogljivost pri 281 delovnih dneh

	1 izmena	2 izmeni
oblovina	2.100 m ³	4.200 m ³
rezan les	1.650 m ³	3.300 m ³

Pri primerjavi dejanske proizvodnje pri dvoizmenskem obratovanju v letu 1970, ki je znašala 1.773 m³ rezanega lesa, ugotovimo, da so bile možne zmogljivosti izkoriščene le s 53,7%.

Tabela gibanja stroškov žage Trbovlje

X izkoriščanje kapac., m ³	SS skupni stroški	ES fiksni stroški	variabilni stroški	mejni stroški
Ø	47.600	47.600	Ø	Ø
1773	1.020.000	47.600	1.079	943.000
2000	1.127.000	47.600	1.079.400	943.000
3000	1.598.500	47.600	1.550.900	1.414.500
4000	2.147.000	47.600	2.099.400	2.186.000

SD skupni dohodek	FR finančni rezultat	MFR mejni fin. rezultat
—	— 47.600	—
1.038.500	+ 18.500	+ 66.100
1.171.500	+ 44.500	+ 229.000
1.757.000	+ 158.500	+ 342.000
2.343.000	+ 196.000	+ 150.000

Grafični prikaz gibanja stroškov in finančnega rezultata nazorno prikazuje oceno poslovnega rezultata za razne variante izkoriščanja kapacitet.

Kritične točke so označene z indeksi in pomenijo:

x0 = maksimum izgube

Za izračun optimalnega izkoriščanja zmogljivosti, pri čemer so proizvodni stroški najnižji, in finančni rezultat najvišji, je uporabiti sodobno metodo analize gibanja stroškov.

Na temelju knjigovodskih podatkov o doseženi realizaciji in stroških, je skonstruirana tabela gibanja stroškov in finančnega rezultata za več variant izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti, pri čemer je delitev skupnih stroškov na fiksne in variabilne opravljena po grobi oceni.

x1 = prag rentabilnosti
x2—x3 = optimum stroškov
x0—x3 = cono depresije
x3 dalje cona progresije
x2—x3 = cona optimalne zaposlenosti

Podrobna razlaga kritičnih točk:

x0 — maksimum izgube nastane v primeru, da žaga ne obratuje. V tem primeru je treba pokriti vse fikne stroške.

x1 — prag rentabilnosti je točka pri izkoriščanju kapacitet 1325 m³. V tej točki je finančni rezultat enak 0, skupni dohodek pa v celoti pokriva skupne stroške.

x2—x3 — optimum stroškov nastane pri izkoriščanju zmogljivosti od 3000 m³ do 3775 m³. V tem inter-

valu so povprečni mejni stroški nižji od variabilnih stroškov, zato je tudi mejni finančni rezultat višji od finančnega rezultata.

x0—x3 — cona depresije je v intervalu do 3775 m³ izkoriščanja kapacitet, v tem razponu se skupni stroški gibljejo regresivno.

m2—x3 — cona optimalne zaposlenosti označuje interval izkoriščanja zmogljivosti, v katerem so mejni stroški najnižji in mejni finančni rezultat najvišji, torej do točke, v kateri mejni stroški sekajo krivuljo skupnih stroškov in mejni finančni rezultat krivuljo finančnega rezultata.

Na temelju te analize in ocene gibanja stroškov pri raznih kapacitetah, lahko podamo kritično oceno stanja. Ugotavljam, da kljub pozitivnemu finančnemu rezultatu obstoječe kapacitete žage niso bile racionalno izkoriščene. Da bi tudi v tej dejavnosti dosegli optimalni uspeh, je potrebno z boljšo organizacijo dela povečati proizvodnjo, pri čemer se kažejo realne možnosti za znižanje proizvodnih stroškov in povečanje finančnega rezultata. Vsekakor pa bi bilo treba vzporedno s tem poiskati način stimulacije te delovne enote, ki bi bila dohodkovno zainteresirana za ustvarjanje boljših poslovnih rezultatov. Razumljivo je, da bi moralo biti na razpolago dovolj surovin in stalne delovne moči. Z majhnimi vlaganji, ne toliko denarnimi, kot organizacijskimi in komercialnimi, se da doseči tudi v drugih stranskih oziroma pomožnih obratih pri ZPT, precejšnje uspehe.

Janko Lapornik, oec.

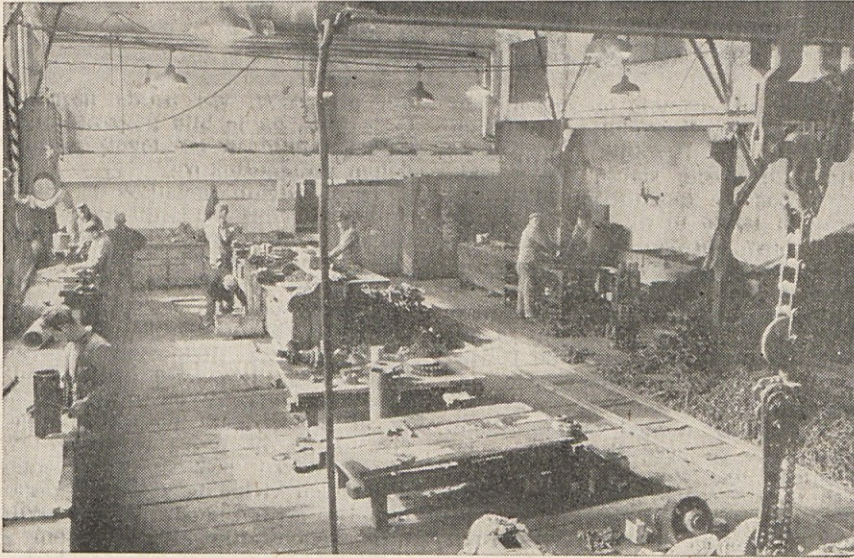
Novosti zadnjih let v jamomerstvu

Med dejavnosti jamomerstva ne štejemo le uporabe znanih geodetskih merskih metod v specifično rudarsko okolje in za posebne namene, kot se pogosto misli, temveč spadajo sem še naloge, ki jih geodezija ne pozna. Tu mislim predvsem na izdelavo in vodenje raznih kart in načrtov, od odkopnih kart do takozvanega arhiva slojišča, ki obsega karto kvalitete sloja oziroma slojišča, hidrološko karto in inventar zalog mineralnih surovin, če omenim samo nekatere. Razumljivo je, da moramo zato pri navajanju novosti v jamomerstvu obravnavati vso jamomersko dejavnost in ne le del.

Če se najprej omejimo na področje opreme za jamomersko delo, t. j. na razne instrumente opazimo, da bistvenih novosti v zadnjem desetletju ni pri teodolitih, niti pri nivelirjih. Omenim naj le, da klasičnih teodolitov z noniji ne izdelujejo več in praktično tudi ne uporabljajo. Pač pa so konstrukcije

teodolitov take, da omogočajo primerno oziroma zahtevano natančnost pri bistveno izboljšani hitrosti merjenja. Nivelirji z avtomatsko horizontalizacijo so končno prodrli tako tja, kjer se zahteva visoka natančnost, kot tudi tja, kjer se ne zahteva tako visoka natančnost, omogočajo pa občuten porast tempa merjenja. Tako metode, kot tudi pribor za merjenje dolžin pri jamskem merjenju, ni doživel bistvenih sprememb. Instrumenti za merjenje dolžin, ki bazirajo na merjenju časa, ki ga potrebuje žarek za pot od stališča instrumenta do signala in nazaj in se iz tega nato izračuna dolžina, kot npr. geodimeter, zaenkrat še niso primerni za jamska merjenja, predvsem zaradi manjše natančnosti pri merjenju, krajših stranic in zaradi sorazmerno visoke nabavne cene. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da take ali podobne instrumente še naprej izpopolnjujejo in da so že našli široko uporabo pri zunanjih meritvah. Pričakujemo la-

hko, da jih bomo kmalu lahko uporabljali za meritve tudi v rudnikih. Omenim naj še, da je vedno več proizvajalcev, ki izdelujejo zelo uporabne instrumente za prenos smeri po jaških in sicer na osnovi žiroskopa. S takim instrumentom se po eni strani bistveno poenostavi tkzv. grezenje jaškov, t. j. prenos smeri po jaških, po drugi strani pa se skrajša čas meritve in poveča natančnost. Za zunanje meritve, ki so potrebne predvsem za velike dnevne kope za ugotavljanje količine izkopa substance ali odkrivke, premiki površin zaradi rudarjenja ipd., vedno bolj uporabljajo fotogrametrične metode s fototeodoliti. Rezultate takih meritev pa ne glede na to ali gre za terestrično (zemeljsko) ali aerofotogrametrijo, ovrednotijo v kratkem času na dragih in kompliciranih aparaturah. Razumljivo je, da si takih aparatov ne more privoščiti vsako podjetje in da njih kapaciteta presega potrebe enega podjetja. Pregled ne bi bil popoln, če



Remont jamske transportne mehanizacije v delavnici rudnika Hrastnik
(Foto: inž. Tone Bregant)

ne omenim, da si tudi elektronska obdelava podatkov utira pot v geodezijo in s tem tudi v jamerstvo. Tako so nekatere firme-izdelovalci manjših namiznih elektronskih računalnikov, n. pr. f. Hewitt (ZDA), svojim računalnikom dodale programe za izračun raznih geodetskih nalog. Tako je npr. možno v nekaj sekundah izračunati notranji ali zunanji urez, koordinatne razlike pri poligonu ali pa naravne vrednosti

odnosno logaritme trigonometrijskih funkcij in podobno. Čeprav cena takih računalnikov ni pretirano visoka (cca 5.000 \$) pa je njih uporaba smotrna le tedaj, če je stroj polno izkoriščen, bodisi z jamomerskimi ali z drugimi računskimi nalogami.

Ker naloge jamomerstva, kot je uvodoma rečeno, niso le geodetske meritve, je prav, da na kratko opozorim tudi na novosti na področju

izdelave in reprodukcije kart in načrtov. Na trgu je mnogo pripomočkov za preslikavanje kart v raznih projekcijah aksonometrije in anaglifnega prikazovanja načrtov. Vse transformacije se riše avtomatično v zahtevanih razmerjih (merilih), brez potrebe poznavanja teoretičnih osnov preslikavanja.

Iz kratkega prikaza razvoja instrumentov za merjenje (metode merjenja se niso bistveno spremenile, če ne omenimo fotogrametrijo in z uporabo elektronskega merjenja dolžin, ko je triangulacijo zamenjala trilateracija), je jasno razvidna osnovna tendenca. Instrumenti so enostavni za uporabo, omogočajo hitro delo ter istočasno nudijo namenu ustrezno natančnost. »Ročnega« računskega dela je vedno manj, vse merske podatke v ustreznih aparaturnah hitro obdelajo in grafično (v obliki raznih kart ali načrtov) natančno, pregledno in hitro prikažejo. Omenim naj še, da je znano tudi nekaj specialnih instrumentov oziroma pripomočkov za jamomerstvo, od instrumentov za kontrolo lege raznih transporterjev, instrumentov za evidentiranje deformacije podporja ali gibanja hribine, do specialnega materiala za izdelavo jamskih kart (z minimalnim skrčkom in negorljivostjo).

Priporočljivo bi bilo, da bi se tudi naše podjetje sčasoma opremilo s sodobnimi aparati za izvajanje jamomerskih del.

Rudi Šikovec, dipl. inž. rud.

OSRD v Švici

Ekipa od enajstih mož je odpotovala 9. maja 1971 iz Ljubljane. V Brig je prispela 10. maja. Med vožnjo ni bilo težav. Na meji so opravili zdravniški pregled. Tudi tu je bilo vse v redu. Z nadaljnjo vožnjo pa so nastale težave oziroma zamuda. Železniški in cestni prelaz St. Gotthard je bil namreč še zaprt. Zaradi tega je morala ekipa potovati nazaj na Bern-Luzern-Göschenen-Andermatt.

V Andermatt so prispeli s sedemurno zamudo. Po enournem čakanju so skupino namestili v stanovanja v Hospentalu.

S stanovanjem trenutno nismo povsem zadovoljni. Sobe bi še kar bile, le oprema je slaba pa gretja tudi ni nobenega. Obljubili so, da bodo tudi to uredili. Noči so tu precej hladne.

Dne 11. maja smo začeli z delom na jašku Guspisbach. Skupina dela v dveh izmenah. Pred našim prihodom je bilo izkopanega 30 m jaška, merjeno od vrat jaška pa do dna. Betonirana je glava jaška (10,50 m) in 3,0 m jaška, skupaj 13,50 m. Hribina je granit. V smeri

sever jug je vložek nekompaktne hribine. Ta je zasidran. Dotok vode znaša cca 20-25 l/minuto.

Prvih štirinajst dni smo globili, vendar je bil napredek slab, ker preizkušajo špiralno vrtanje oziroma odstreljevanje. Nakladanje je počasno, ker je treba hruško zagrnjati po jašku ter z izvoznim strojem hiribino premetavati. Vrtajo se ročno oziroma od 14. maja dalje z vrtalno garnituro. Z 19. majem smo začeli z montažo visečega odra. Oder ima za sedaj le tri etaže. Istočasno z odrom smo montirali še krožni nakladalec. Z montažo smo končali 22. maja. Omeniti moram, da je oder prispel z enomesečno zamudo in to še nepopoln. Med montažo so ga sproti popravljali. Montaža je potekala pod nadzorstvom firme Dailmann-Haniel.

Sedaj nadaljujemo z globljenjem, vendar nam spiralni sistem ne uspeva v celoti. Zunaj montirajo betonomno. Po izjavi vodje gradbišča Dičana, bomo začeli betonirati kasneje. Nosilnega venca in pa opaža še ni.

ARGE (Arbeitsgemeinschaft) je z našim delom razmeroma zadovoljen.

Na splošno rečeno, smo člani skupine zadovoljni. Hrana je bolj italijanska (makaroni, špageti), vendar še kar gre. Klima, pravijo, je slabša kakor v Črni gori.

Morda se bo eden ali drug iz naše skupine oglasil še kdaj kasneje. Vsem v domovini lep pozdrav!

Milan Lenič

Bilo je včasih, ko so v »puršen-cimru« samci še sami kuhali, ker ni bilo menz kot danes. Nekdo od teh se je znašel in pričel drugim jemati, ali po današnje, krasti, ajdovo moko. Ajdove žgance je najbolj »obrajtal«. Nek »purš« je prinesel od doma v nedeljo svežo ajdovo moko. Skoraj je vedel ali slutil, da mu bo ukradena. Da bi zvedel, kdo je storilec, je med moko pomešal nasekane klince, ki so jih čevljarji rabili za templanje čevljev. In glej vruga! Že naslednji večer je pričel njegov сосед metati iz ust neprebavljive in neprekuhane klince. Pa so ga dobili. Seveda je sledila kazen, odejo čez glavo, izgon iz »puršen-cimra« in odpust iz službe. Hitro in učinkovito!

Delaj varno!

Vsestransko prizadevanje kolektiva, predvsem pa tehnični napredek v tehnologiji pridobivanja, ima dokaj jasen odraz v rezultatih stanja varstva pri delu, če so ta prizadevanja pravilno usmerjena in če zanemarimo čiste osebne negativne faktorje, ki svojega izvora nimajo v proizvodnji.

Tako smo od leta 1964 dalje pri stalnem zviševanju storilnosti, obenem zniževali tudi število nezdod. V letu 1969 smo le-te znižali le še za 3%. Tudi to majhno znižanje pomeni zavoljo svojega bistva in trajanja, v petih letih precejšnjo spremembo v pogledu stanja varstva pri delu.

V letu 1970 smo dosegli kulminacijo in obenem pričetek poslabševanja stanja. Nezdode so se v tem letu sicer po količini zmanjšale za 80 primerov ali za 7,7%, vendar se je pa zavoljo prehoda na 42-urni delovni teden, zmanjšalo tudi število delavnikov za 9,7%, napram letu 1969. Razmerje med opravljenimi delavniki, ki pri nespremenjenih pogojih neposredno vplivajo na število nezdod in slednjimi, nam ponazarja pokazalec »pogostnost«, ki je v letu 1970 manjši za 2%. Število nezdod je torej lani porastlo za 2%.

Po enotah je situacija naslednja: Rudnik Hrastnik — zmanjšal število nezdod za 13,5%

Rudnik Trbovlje — zvišal število nezdod za 4%

Rudnik Zagorje — zvišal število nezdod za 15%

OSRD — zvišal število nezdod za 6%

Da ti podatki ne bi zavajali člane delovne skupnosti v krivo presojo stanja in pogojev v posameznih enotah, moram poudariti, da je

»pogostnost« (število opravljenih delavnikov na nezdodo) v rudnikih Trbovlje in Hrastnik (pogostnost 910—919) precej slabša kot v rudniku Zagorje (pogostnost 1435), čeprav bi lahko to za delovne pogoje trčili prav obratno. V rudniku Zagorje, se kljub povečanju števila nezdod v letu 1970, te pripetijo še vedno redkeje, kot pa v rudnikih Trbovlje in Hrastnik. Vzroke za nezdode torej le ne kaže iskati izključno le v odkopih razmerah in stanju jam.

Pri analizi nezdod za leto 1970 in prav tako za prve štiri mesece letošnjega leta smo ugotovili, da so vse tiste vzročne nezdode, ki so v letu 1969 zavzemale prvo mesto, sedaj znižane in sicer pri ravnanju z vozički za 5%, pri padcu premoaga iz stropa in sten za 10%, in pri spravilu lesa v jami za 31%. Tu se jasno odraža vpliv nekaterih tehničnih izboljšav pa tudi poostrenejega nadzora in opominjanja na pravilno delo, s čemer smo skušali v okviru možnosti doseči večjo varnost dela. Na drugi strani pa ugotavljamo, da so nepričakovano močno narastle nezdode pri transportiranju železnih predmetov, predvsem TH ločnega podporja. Število teh nezdod je v letu 1970 narastlo na 134, kar presega tovrstne nezdode v letu 1969 (84) za 60%. Tudi nezdode pri hoji v obratnih prostorih so se zvišale za 14%, in to le na zunanjih obratih.

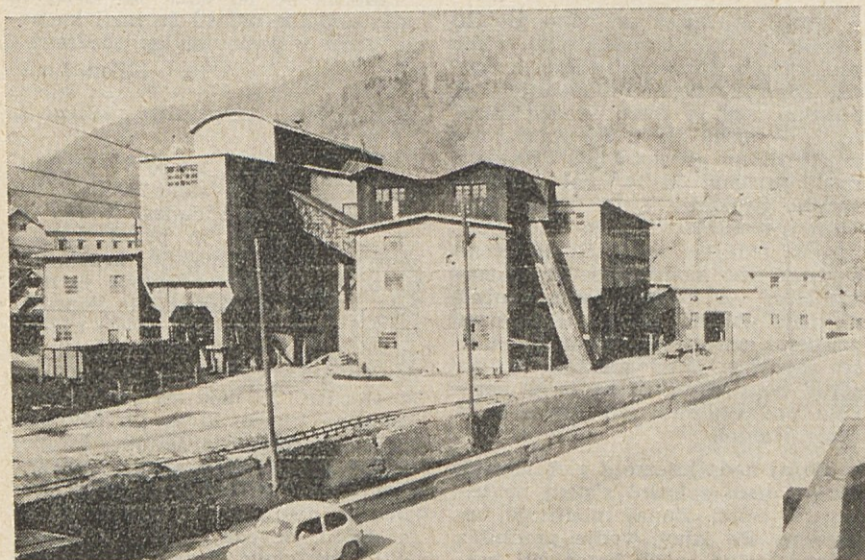
Vzročno so bile nezdode posledica delovnega okolja v 13% primerov, od tega največ zaradi premajhnih profilov oziroma zatrapanosti jamskih prostorov, zlasti prehodov za ljudi. Zaradi osebnega faktorja se je pripetilo 31% nezdod predvsem zavoljo kršenja varnost-

nih predpisov, vse ostale nezdode, to je 56% pa je bilo povzročenih z neracionalnim in ne dovolj varnim delom posameznikov.

Iz navedenih podatkov bi lahko skleпали: da pri uvajanju novih metod dela, novih strojev, orodij in ostalega, ne reagiramo dovolj hitro in šele čez čas. Ko je mera polna nastopamo ostreje, da bi preprečili nezdode. Tak primer je pri uvajanju jeklenega podporja, katerega prav zadnja leta naše podjetje intenzivno uvaja. To pa pri transportu in manipulaciji povzroča vedno več nezdod. Zanimiva je ugotovitev, da so vzroki poškodb z jeklenim podporjem vedno le v zvezi z organizacijo nepotrebne in nepravilnega deponiranja ali pa s tem v zvezi težavnega in nevarnega transporta. Res pa je tudi, da samo izboljšanje delovnega okolja in uporaba naj sodobnejših strojev in še tako zavarovalnih delovnih naprav, ne more popolnoma zaščititi človeka. Še tako podrobno izdelana zakonodaja o varstvu pri delu, ne more rešiti vseh varstvenih problemov, ki v odvisnosti od naštetih dejavnikov sproti nastajajo, dokler z varstveno zvežo ne bomo dosegli tiste stopnje zavesti, ki razvija v slehernem človeku popoln občutek odgovornosti za osebno varnost in za varnost neposredne okolice.

Uspehi bodo nezadostni, če se bodo naša prizadevanja na tem področju usmerila le na vodilne in operativne delavce, pri tem pa opustili nižje strokovne kadre in ostale zaposlene. Primeri nezdod jasno dokazujejo, kje je njih težišče in tudi odkod izvirajo nepravilnosti. Kako jih odpraviti? Dvomim, da bi vzroke nezdod zaradi osebnega faktorja, ki je večkrat posreden, lahko občutno znižali le s trdo disciplino. Ta naj le služi namenu. Namen pa mora biti v dejavnosti slehernega zaposlenega tako razumljiv, kakor so jasno z zakonom podane pravice, dolžnosti in tudi odgovornost zaposlenih.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.



Objekti separacije premoaga v Zagorju

(Foto: inž. Tone Bregant)

Kadar je bilo na Kumu žegnjanje, se je zbralo mnogo ljudi pa še nekaj knapov je bilo zraven. No in kje je veliko ljudi, tam so tudi človeške potrebe. Ker pa včasih tam gori ni bilo stranišča, so hodili ljudje opravljati potrebo seveda za najbližnje grmovje. Pa je prilezel izza tistega grmovja tudi Petje, ves zelen v obraz. »Kaj pa se je zgodilo«, so ga vprašali knapje, ki so stali pri cerkvi. Tri sem ubil, je izdaval Petje. »Ni mogoče«, so menciali knapje. Pomirjeni Petje jim je pojasnil: »na enega sem stopil, na tem mi je spodrnilo, padel sem na drugega, tretjega pa sem z roko usekal, da se je ves razmazal«.

Izpolnjevanje finančnega načrta

V zadnji številki glasila Srečno, sem v sestavku o finančnem položaju podjetja po prvih dveh mesecih 1971 omenil, da bom v prvi naslednji številki objavil podatke o izvrševanju finančnega načrta v tem letu. Svojo obljubo s tem člankom izpolnjujem.

V prvih dveh letošnjih mesecih smo zabeležili tako v izpolnjevanju proizvodnega, kakor tudi finančnega načrta, razmeroma ugoden rezultat. Realizacija v marcu, predvsem pa v aprilu, nam je ugoden rezultat prvih dveh mesecev nekoliko poslabšala, kar je razvidno iz naslednje primerjave izpolnitve proizvodnega in finančnega načrta v %:

	realizacija — indeks	
	januar- februar	januar- april
količinska prodaja	110,1	106,4
celotni dohodek	106,8	105,5
dohodek	112,5	106,9
osebni dohodki	104,8	103,6
skladi	178,1	99,0

Elementi	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	Skupaj
celotni dohodek	102,3	93,9	107,3	105,5
materialni stroški	112,0	43,5	116,2	103,1
dohodek	96,8	124,9	102,3	106,9
obveznosti iz dohodka	94,4	195,4	141,0	138,1
dohodek za razdelitev	97,1	117,3	97,7	103,4
bruto osebni dohodki	104,8	116,1	92,0	103,6
družbene stornitve	117,2	135,9	95,6	115,1
brutto skladi	55,6	162,3	223,2	99,0

Rudnika Hrastnik in Trbovlje izkazujeta nižje doseganje oziroma preseganje celotnega dohodka, kot pa znaša preseganje količin proizvodnega načrta. Razlog je v nedoseganju padca vrst premoga (več drobnih vrst), kar ima za posledico nižje doseganje povprečne prodajne cene. Rudnik Zagorje pa je dosegel ugodnejši asortiment in s tem v zvezi boljše povprečno prodajno ceno od načrtovane. Rudnik Hrastnik glede na visoke materialne stroške in osebne dohodke nad doseženim dohodkom, za razdelitev načrtovane višine ostanka dohodka za sklade ni dosegel. Rudnik Trbovlje je predviden ostanek dohodka za sklade presegel zavoljo zelo nizkih materialnih stroškov. Tudi rudnik Zagorje je načrtovani ostanek dohodka za brutto sklade visoko presegel, ker so bili osebni dohodki v okviru doseženega dohodka za razdelitev. V skupnem rezultatu smo finančni načrt osnovne dejavnosti v vseh elementih presegli, le pri doseganju sredstev za brutto sklade zaostajamo za 1 %. Omeniti pa moram, da izkazujejo za mesec april vsi trije rudniki negativni finančni rezultat. Zaradi boljšega razumevanja, prodajam pregled in primerjavo doseženega ostanka dohodka za potrebe

Brez rudarskega šolskega centra, so proizvedli vsi trije rudniki v prvih štirih mesecih skupno 632.600 ton premoga, prodali smo ga 632.083 ton, deponija se je povečala za 517 ton in je znašala koncem aprila 30.550 ton (v Trbovljah 18.086, v Zagorju 12.464 ton). Po posameznih rudnikih se je gibala načrtovana in prodana proizvodnja takole:

rudnik	načrtovano	prodano	%
Hrastnik	212.300	229.153	107,0
Trbovlje	208.500	218.240	104,7
Zagorje	173.100	184.690	106,7
Skupaj	593.900	632.083	106,4

Količinski načrt proizvodnje oziroma prodaje premoga je bil presežen za dobrih 6 % (v prvih dveh mesecih za dobrih 10 %). Finančni načrt osnovne dejavnosti smo dosegli v mesecih januar-april 1971 z naslednjimi indeksnimi številkami:

dočim je v aprilu aktivna le prodaja premoga na rudniku Trbovlje. Druge dejavnosti, prvenstveno delavnice, imajo na rudnikih Hrastnik in Trbovlje izgubo, dočim na rudniku Zagorje dosegamo presežek dohodkov nad izdatki. Izguba drugih dejavnosti se je v aprilu precej povečala. V končnem rezultatu vidimo, da nam pozitiven rezultat pri proizvodnji oziroma prodaji premoga zmanjšuje izgube delavnic v Hrastniku in Trbovljah. Izredni dohodki so višji od izrednih izdatkov in nam ta pozitivna razlika nekoliko poveča aktivni uspeh, in sicer je udeležena koncem aprila v dobičku z 2,8 %.

Kakor smo bili lahko zadovoljni z obračunom za prva dva meseca, pa nikakor ne moremo biti zadovoljni z rezultati v marcu in predvsem v aprilu. Posebno še, ker tudi mesec maj ne kaže nič kaj ugodne slike. Stanje pri pomožnih in stranskih obratih se bo nekoliko popravilo, ker so bile s 1. majem spremenjene obračunske cene za delavniško uro.

Načrtovano delitev dohodka na osebne dohodke in sklade smo dosegli takole:

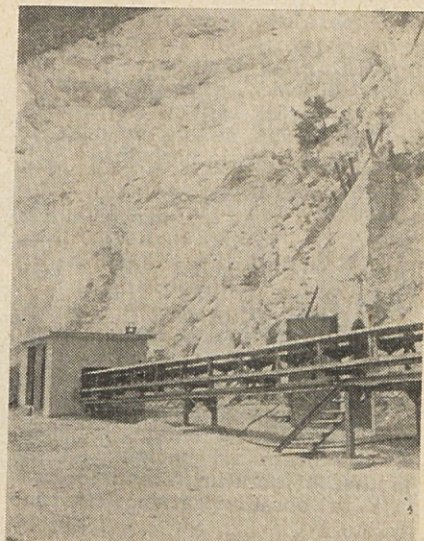
	načrtovano %	doseženo %
brutto osebni dohodki	91,0	91,3
prispevek za družb. službe	0,9	1,0
brutto skladi	8,1	7,7

družbenih služb pri občinah (prispevek za investicije v osnovnem šolstvu) in za brutto sklade, to je dobička, za premog in druge dejavnosti po rudnikih, poslej za I. trimesečje, z pril in skupaj (v odstotkih):

I. trimesečje april skupaj

1) premog			
Hrastnik	39,9	— 19,1	42,3
Trbovlje	17,6	— 21,5	22,2
Zagorje	43,6	— 87,1	38,5
premog skupaj	101,1	— 84,7	103,0
2) ostalo			
Hrastnik	— 0,9	— 8,4	— 2,0
Trbovlje	— 2,6	— 26,8	— 6,1
Zagorje	0,9	10,5	2,3
izredni dohodki	1,5	9,4	2,8
3) celokupno			
Hrastnik	100,0	— 100,0	100,0
Trbovlje	39,0	— 27,5	40,3
Zagorje	15,0	— 5,3	16,1
izredni dohodki	44,5	— 76,6	40,8
dohodki	1,5	9,4	2,8

V I. trimesečju in v končnem obračunu za januar-april, izkazujejo na premogu vsi rudniki dobiček,



Kamnolom na Vodenski cesti v Trbovljah. Dokončana je rekonstrukcija transporta iz kamnoloma do bunkerjev (Foto: ing. Tone Bregant)

Obrat za specialna rudarska dela z deli na gradbiščih v Jugoslaviji zaenkrat finančnega načrta ne dosega. Rezultat nekoliko izboljši obračun netto devizni priliv gradbišč v inozemstvu. Finančni načrt je bil sestavljen namreč le za gradbišča v Jugoslaviji, ker se poslovanje na inozemskih deloviščih finančno obračuna takrat, ko so dela na nekem gradbišču v celoti zaključena. V indeksih izkazano, smo dosegli v prvih štirih mesecih finančni načrt z naslednjimi številkami:

	gradbišča	vsa
	v SFRJ	gradbišča
celotni dohodek	95,2	104,5
materialni stroški	86,2	86,2
dohodek	101,0	116,2
obveznosti iz dohodka	72,5	72,5
dohodek za razdelitev	107,6	126,4
brutto osebni dohodki	116,6	116,6
družbene službe	106,8	106,8
brutto skladi	39,4	202,7

	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	Skupaj
celotni dohodek	86,7	59,6	94,9	66,5
materialni stroški	88,5	92,3	125,8	99,1
dohodek	97,1	38,7	—	32,8
obveznosti iz dohodka	20,7	62,0	4,7	53,7
dohodek za razdelitev	82,8	34,7	—	28,5
brutto osebni dohodki	—	68,5	—	68,5
družbene službe	—	85,0	—	85,0
brutto skladi	82,8	—	—	—

Za enoti v Hrastniku je že z načrtom predvidena izguba, ki pa ni bila dosežena v načrtovani višini, ker je tudi celotni dohodek pod predvidevanji. Enote GRAMAT-a v Trbovljah in Zagorju so zaključile april s prebitkom, ki pa še ni zadostal, da bi pokrili v prejšnjih mesecih ustvarjeno izgubo. Osebni dohodki se izkazujejo ločeno le za Trbovlje, v Hrastniku in Zagorju se obračunavajo v plačilnih listah osnovne dejavnosti in se brutto zneski GRAMAT-u fakturirajo. V obračunih GRAMAT-a za Hrastnik in Zagorje so izkazani v materialnih stroških. Načrt delitve dohodka in dosežena delitev je naslednja:

	načrt.	dosež.
brutto osebni dohodki	81,3	195,7
prispevek za		
družbene službe	0,8	2,4
brutto skladi	17,9	-98,1

Za toplarno Trbovlje nismo postavili finančnega načrta, ker nam še niso znani vsi podatki, vodimo pa posebni obračun. Trenutno izkazuje ta obrat negativno finančno razliko.

Avtoparka v Trbovljah in Zagorju imata izgubo. Za izkazovanje osebnih dohodkov na rudniku Zagorje velja isto, kot sem omenil za GRAMAT.

Načrt delitve dohodka smo dosegli pri obratu za specialna rudarska dela takole:

	načrtovano	domača gradbišča	vsa gradbišča
brutto os. doh.	87,6	94,9	80,9
prisp. za družb. sl.	0,9	0,9	0,7
brutto skladi	11,5	4,2	18,4

Organizacijske enote GRAMAT-a so izgubo iz prvih dveh mesecev nekoliko zmanjšale, vendar so s končnim zneskom še vedno pasivne. Doseganje finančnega načrta za to obdobje je naslednje (v %):

	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	Skupaj
celotni dohodek	86,7	59,6	94,9	66,5
materialni stroški	88,5	92,3	125,8	99,1
dohodek	97,1	38,7	—	32,8
obveznosti iz dohodka	20,7	62,0	4,7	53,7
dohodek za razdelitev	82,8	34,7	—	28,5
brutto osebni dohodki	—	68,5	—	68,5
družbene službe	—	85,0	—	85,0
brutto skladi	82,8	—	—	—

Doseganje finančnega načrta in delitve dohodka v %:

	Trbovlje	Zagorje	Skupaj
celotni dohodek	94,9	96,6	95,9
materialni stroški	109,7	103,9	105,5
dohodek	80,7	—	65,0
obveznosti iz dohodka	119,5	108,0	115,2
dohodek za razdelitev	75,8	—	54,8
brutto osebni dohodki	113,2	—	113,2
družbene službe	107,7	—	107,7
brutto skladi	—	—	—

	načrt.	dosež.
Delitev dohodka		
brutto osebni dohodki	99,0	204,5
prispevek za		
družbene službe	1,0	1,9
brutto skladi	—	-106,4

besedilo	načrtovano din	doseženo din	%
celotni dohodek	83.410.500	86.945.600	104,2
materialni stroški	31.586.900	32.144.200	101,8
dohodek	51.823.600	54.801.400	105,7
obveznosti iz dohodka	5.782.200	7.245.200	125,3
dohodek za razdelitev	46.041.400	47.556.200	103,4
brutto osebni dohodki	41.728.100	43.457.700	104,1
družbene službe	417.300	475.700	114,0
brutto skladi	3.896.000	3.622.800	93,0

	načrt.	dosež.
Delitev dohodka		
brutto osebni dohodki	90,6	91,4
prispevek za družbene		
službe	0,9	1,0
brutto skladi	8,5	7,6

Za druge dejavnosti finančnih

HUMOR

V jami, ob nekem jašku, sta bila kopač Miha in vozač France. Naročeno jima je bilo, da morata sprad, krčve, lpu-aalatšignaaitej viti krajnike do jaška. Miha je nosil po en krajnik, France pa po dva. Obratovodja je opazoval nenavadni transport in čez čas vprašal: »Miha, poslušajte, zakaj pa vaš kamerad Franceelj nosi po dva krajnika, vi pa samo enega!« Miha mu odgovori: »Gospod obratovodja, če se pa Franceljnu ne ljubi dvakrat iti«.



Tovariš Pokljukar je dobil obisk. Prišlo ga je obiskat osem prijateljev, hitro je bilo treba postaviti nekaj na mizo. Ves nervozen in zmehšan je prinesel kuharici deset kg soli in dejal. »Hitro skuhajte nekaj in glejte, da boste porabili vso sol«. »Malenkost«, je dejala kuharica. Skuhala je in prinesla na mizo. Zraven je prinesla še solnico in dejala, če bo premalo slano pa še posolite. In glej vraga, vsi so morali jed še posoliti, čeprav je bila skuhana v deset kg soli. Kaj je skuhala kuharica?

(V trdo kuhana jajca)

Vse naštete proizvodne dejavnosti so dosegle v obravnavani obdobji naslednje delitve celotnega dohodka in dohodka:

načrtov ne sestavljamo. Rudarski šolski center in menze pokrivajo vse izdatke z dohodki in so ustvarile še nekaj presežka. Za počitniške domove sicer sestavljamo mesečne obračune, vendar pa izkazani rezultati ne morejo biti realni, ker se

sezona še ni pričela. Dokončni rezultat bo znan šele ob zaključku sezone, oziroma koncem leta.

Pri vseh dejavnostih podjetja je doseganje in delitev dohodka naslednja:

	din
celotni dohodek	90,912.300
materialni stroški	34,768.900
dohodek	56,143.400

obveznosti iz dohodka	7,380.000
dohodek za razdelitev	48,763.400
brutto osebni dohodki	44,615.500
prispevek za družb. službe	481.300
brutto skladi	3,666.600

delitev dohodka v %:	
brutto osebni dohodki	91,5
prispevek za družbene službe	1,0
brutto skladi	7,5

Od doseženega ostanka za brutto sklade odpade za:

osnovno dejavnost	3,263.300 din	89,0 %
obrat za specialna rudarska dela	856.500 din	23,4 %
GRAMAT	-274.600 din	-7,5 %
avtopark	-153.200 din	-4,2 %
toplarno	-69.200 din	1,9 %
proizvodne dejavnosti skupaj	3,622.800 din	98,8 %
rudarski šolski center	70.400 din	1,9 %
menze	3.300 din	0,1 %
počitniški domovi	-29.900 din	-0,8 %
neproizvodne dejavnosti skupaj	43.800 din	100,0 %
C e l o k u p n o		

Likvidnostno finančno stanje se ni bistveno izboljšalo. V maju smo zabeležili nekoliko boljše plačevanje faktur. Pozitivno pa je vplivalo na finančno stanje dejstvo, da so bila glavna investicijska dela končana v letu 1970 in smo lahko letos doseženo amortizacijo uporabili v veliki meri za kritje prekoračitev teh sredstev v lanskem letu. V aprilu nam je banka na temelju odloka Zveznega izvršnega sveta spremenila nekatere kratkoročne kredite za obratna sredstva v dolgoročna

posojila z odplačilnim rokom 25 let in 4 %-no obrestno mero. Pri tem gre za 30 % sedanjega kredita za blagovni promet (od skupno 5 milijonov din spremenjeno 1,5 milijonov v dolgoročno posojilo) in za lombardni kredit za zaloge premoga v višini 6,7 milijonov din. Z omejenjo konverzijo (spremembo) kreditov na denarnih sredstvih sicer nismo pridobili ničesar, pač pa je skrb za odplačilo odpadla, ker zapade prva anuiteta v odplačilo šele marca 1974.

S 1. aprilom 1971 smo spremenili način izplačevanja osebnih dohodkov. Pred tem datumom smo razna pogodbeni in honorarna dela izplačevali posebej, sedaj pa je celotni obračun vključen v redno plačilno listo. Zato je v prikazovanju mesečnih osebnih dohodkov v primerjavi s prejšnjimi meseci, nastopila razlika. Preje v naših evidencah osebnih dohodkov izven rednega delovnega časa, nismo izkazovali, sedaj pa. Za april smo izplačali netto osebne dohodke za dejansko opravljene delavnike, upoštevajoč tudi pogodbeni dela in dodatke (razen nadomestil za letne dopuste, bolezni in podobno) po delovnih enotah, v naslednji višini:

Hrastnik	1.780,80 din
Trbovlje	1.712,16 din
Zagorje	1.687,44 din
skupni prevoz	1.557,36 din
separacija Trbovlje	1.398,72 din
separacija Zagorje	1.383,13 din
S R D	1.450,80 din
elektro obrat	1.572,72 din
delavnica Hrastnik	1.530,48 din
nabavni oddelek	1.472,16 din
uprava ZPT	1.911,12 din

osnovna dejavnost	1.716,00 din
obrat za spec. rud. dela	1.935,36 din
avtopark	1.410,24 din
GRAMAT in toplarna	1.442,16 din

Z P T 1.726,32 din

Roman Turnšek

Oblikovanje in poraba amortizacije

V 2. letošnji številki našega glasila, sem podal pregled doseganja in porabe amortizacijskih sredstev v letu 1970. V preteklem letu smo gledali na dokončevanje objektov posanacijskih programih, razpoložljivo amortizacijo precej prekoračili. To je negativno vplivalo na naše že tako nizko finančno likvidnost. V letu 1970 smo bili prisiljeni angažirati obratna sredstva v osnovna sredstva, kar moramo v letošnjem letu nadoknaditi. Zato je bila letos v prvih štirih mesecih posvečena vsa skrb temu, da se obseg investicij in nabave opreme zoži na najnujnejše potrebe. To se je nam posrečilo in koncem aprila smo ugotovili, da smo dolg do amortizacije iz leta 1970 poravnali.

Brez upoštevanja prekoračitev iz leta 1970 in prihranka na amortizaciji v letu 1971, nam daje gibanje amortizacije v razdobju januar-april 1971, naslednjo podobo:

1) porabljena sredstva:	din
— za redno nadomestitev osnovnih sredstev	2,605.000
— za udeležbo pri investicijskih posojilih	280.400
— za odplačilo anuitet	1,619.300
Skupaj porabljeno	4,504.700

- 2) doseženo po mesečnih obračunih 7,686.000
 - 3) manj porabljeno (prihranek) 3,181.300
- Izkazan prihranek bo v naslednjih mesecih zagotovo porabljen, posebno še, če nam bo odobreno po-

sojilo za modernizacijo proizvodnje premoga. Razen tega pa bo tudi redna zamenjava osnovnih sredstev zahtevala veliko več denarja, kot smo ga porabili v prvih štirih mesecih.

Primerjava dosežene in porabljene



Kolektiv uprave Zasavskih premogovnikov — Trbovlje pred upravno zgradbo, v februarju 1971

ne amortizacije po delovnih enotah nam kaže, da nam je amortizacija v osnovni dejavnosti zadoščasla za kritje vseh nabav, dočim izkazujejo stranski obrati večjo vrednost

nabav in izvedenih investicijskih del, kot pa smo dosegli amortizacije na teh obratih.

Gibanje amortizacije v poedinah delovnih enotah je bilo naslednje:

Rudnik Hrastnik

a) doseženo		1,925.400 din
b) porabljeno:		
— redna zamenjava	438.200	
— anuitete	228.600	666.800 din
c) manj porabljeno		1,258.600 din

Rudnik Trbovlje

a) doseženo		1,410.100 din
b) porabljeno:		
— redna zamenjava	43.900	
— anuitete	175.300	219.200 din
c) manj porabljeno		1,190.00 din

Rudnik Zagorje

a) doseženo		2,186.70 din
b) porabljeno:		
— redna zamenjava	27.400	
— anuitete	401.800	429.200 din
c) manj porabljeno		1,757.500 din

Separacija

a) doseženo		1,296.700 din
b) porabljeno:		
— redna zamenjava	87.600	
— udeležba pri kreditu	44.600	
— anuitete	357.600	489.600 din
c) manj porabljeno		806.900 din

Druge enote v osnovni dejavnosti

a) doseženo:		
— elektrostrojni obrat	60.800	
— žaga	17.400	
— laboratorij	4.900	
— uprava ZP	88.600	
— zakupnine	86.800	258.500 din
b) porabljeno:		
— elektrostrojni obrat	7.700	
— uprava ZP	260.600	268.300 din
c) več porabljeno		9.800 din

Poleg teh zneskov, smo porabili za nabavo opreme, ki jo uporabljajo vsi rudniki in ki jo ne moremo izkazati direktno na določeni delovni enoti, še 570.200 din.

Če povzamemo končne zneske dosežene in porabljene amortizacije v delovnih enotah osnovne proizvodnje, dobimo za prve štiri mesece 1971, naslednji rezultat:

a) doseženo		7,077.400 din
b) porabljeno		2,643.500 din
c) manj porabljeno-prihranek		4,433.900 din

Ta prihranek se na ravni podjetja zniža za prekoračitve v drugih dejavnostih na 3,181.300 din.

Obrat za specialna rudarska dela

a) doseženo		286.900 din
b) porabljeno:		
— redna zamenjava in nove nabave opreme	841.700	
	121.600	963.300 din
c) več porabljeno		676.400 din

GRAMAT

a) doseženo		143.900 din
b) porabljeno:		
— redna zamenjava	8.200	
— udeležba pri kreditu	13.800	
— anuitete	241.500	263.500 din
c) več porabljeno		119.600 din

Toplarna Trbovlje

a) doseženo		
b) porabljeno:		
— udeležba pri kreditu	222.000	
— anuitete	92.900	314.900 din
c) več porabljeno		314.900 din

Avtopark

a) doseženo	177.800 din
b) porabljeno	319.500 din
c) več porabljeno	141.700 din

Omenil sem že, da je v teh zneskih prikazana vrednost dejansko opravljenih investicijskih del in nabavljene opreme, za kar smo že prejeli situacije in račune izvajalcev oziroma dobaviteljev. Dejansko znaša denarni znesek porabljene amortizacije precej več, ker v teh navedenih številkah niso zneski plačanih avansov, predvsem za uvozno opremo in razni obvezni pologi pri bankah (za energetiko). Natančnejši prikaz dosežene in porabljene amortizacije, tako po obračunskem kot po finančnem načelu, bo podan v članku o polletnem poslovanju 1971. Takrat bom obdelal tudi doseganje in porabo amortizacije ne-proizvodnih delovnih enot, t. j. rudarski šolski center, menzo in počitniške domove.

Roman Turnšek

A NEKDOTE**NA GRADBIŠČU**

Nekdanji direktor rudnika Trbovlje-Hrastnik, je ob priliki obiskal Hrastnik. Zanimala ga je gradnja stanovanjskih blokov na Logu, ki so jih takrat imenovali K-12.

Ker na gradbišču ni našel poslovodje, je prišel na upravo obrata, kjer ga tudi ni našel. Poslovodja je medtem nekje zvedel, da ga ga išče direktor in je takoj pohitel na upravo, toda direktor je že odšel.

Nato je poslovodja iz telefonske centrale na upravi poklical gradbišče na Logu. Na vprašanje: »Kdo je?«, se je poslovodja predstavil s svojim pravim imenom, nato pa ga je glas na drugem koncu žice vprašal, kje se nahaja. Poslovodja, želeč dokazati svojo vestnost, je brez pomisleka odgovoril: »Tukaj sem, na gradbišču K-12 na Logu«.

Tedaj pa kot grom: »Hudiča, na gradbišču K-12 sem vendar jaz in te iščem celo uro«, mu je odgovoril direktor Ribič.

V MIZARNI

Še pred drugo svetovno vojno je prišel v Hrastnik tovariš S. P., poznejši poslovodja v delavnici. Vesten, kot je vedno bil, je hotel dosledno izvajati varnostne predpise, zlasti kar je zadevalo prepovedano kajenje v mizarni, kjer je vedno bila kopica oblancev.

Nekega dne je pri kajenju zalotil mizarja Poldeta, ta pa se je naredil nevedneža in med njima se je razvil tale razgovor:

»Polde, kaj pa kadite?«

»Drava!«

»Zakaj pa kadite?«

»Da lažje kašljam.«

Iz Zvezne skupščine

Zvezni poslanec za naše območje tovariš Milan Kožuh, je na seji gospodarskega zbora zvezne skupščine, dne 28. maja 1971, razpravljal o uresničitvi ciljev ekonomske politike v dosedanjem obdobju letošnjega leta, s posebnim ozirom na rešena sistematska vprašanja, premajhno udeležbo delovnih organizacij v delitvi družbenega produkta, neustrezne in zakasnele ekonomske politike ipd. Poudaril je, kakšna je bila zaskrbljenost v ustreznih zborskih republiške skupščine SRS, ko so razpravljali o gospodarskih gibanjih. Dejal je, da se ne smemo motiti z iluzijo o dozdevni neodgovornosti v zvezni skupščini, ker vsi volilci, t. j. vsi naši delovni ljudje upravičeno verjamejo, da je zvezna skupščina, kot najvišji samoupravni organ, odgovorna za stanje v Jugoslaviji, odgovorna za vse odločitve ne glede na to, ali je pri njih sodelovala ali ne, če take odločitve posegajo v njene pravice in dolžnosti. Nadaljeval je z naslednjimi ugotovitvami:

»Današnja nestabilnost, ki je posledica neizpolnjevanja smotrov reforme, se kaže predvsem v neurejenih gibanjih na notranjem trgu, velikem primanjkljaju plačilne bilance ter v visokih obremenitvah gospodarstva in rasti vseh oblik porabe. Vzporedno, neprestano in skokovito ter neusklajeno naraščanje cen, kar povzroča še večje razlike med proizvajalci posameznih izdelkov, ki so odvisni na tem področju

od uprepov ustreznih organov. Nerazumljivo za posamezne odobritve sprememb cen namesto kompleksa, na katerega vplivajo posamezne spremembe. Podpiram ukrepe za uresničitev ciljev ekonomske politike za leto 1971 in stabilizacijskega programa v prepričanju, da bodo izvršeni tako, kakor so bili predloženi v okviru pristojnosti sodelujočih faktorjev. To se pravi, da ne bomo ob pregledu prihodnje periodične analize ugotavljali, da se je današnje stanje ponovilo ali celo poslabšalo. Tu ne mislim na obseg proizvodnje, temveč na finančni uspeh proizvajalcev. Obveznosti z določenimi roki za letošnje leto za sprejem posameznih sistemskih vprašanj ter na področju prenosa posameznih funkcij iz federacije na republike in pokrajine, pa so bile kljub določenim rokom časovno pomaknjene, morajo biti izvršene v tem polletju.«

Nadalje je govoril še o likvidaciji neproračunske bilance s prenosom vseh investicij na republike. Poudarek je dal tudi potrebnemu pregledu vseh vrst blaga, ki ga uvažamo, posebno še tistega, ki ga uvažamo na temelju posebnih dovoljenj. Preprečiti je treba tudi nesmotrno investiranje ob tujih sredstvih in pretirani uporabi obratnih sredstev za investicijske namene. Govoril je še o potrebi enotnosti pri naročilih za izboljšanje likvidnosti v gospodarstvu, za reševanje

vprašanj s področja cen ter prekinitve umetnega vzdrževanja gospodarskih organizacij, ki niso sposobne in nimajo pogojev za obstanek v sedanjih gospodarskih pogojih. Pri tem je treba upoštevati tudi težave zveznega izvršnega sveta pri njegovih naporih, ki jih ima v senjnih razmerah, ko ne more vedno doseči soglasja organov republik in pokrajin.

»S polno pravico in odgovornostjo zahtevamo, da se ukrepi sprejeti v naši skupščini ali s strani zveznega izvršnega sveta in so pogoji za izvedbo letošnje resolucije in se ne izvajajo dosledno povsod na področju Jugoslavije, izvajajo povsod z enako odgovornostjo. Za tiste ukrepe, ki so jih bile dolžne v prehodnem roku pripraviti in sprejeti republike, vendar jih niso, naj velja načelo podaljšanja. Uspešnost gospodarjenja mora imeti v vseh naših ukrepih primarno mesto, vse druge okoliščine pa so sekundarnega značaja.«

Na koncu je dejal, da naj bi v letošnjem letu izvedli vse priprave tako, da bi že v začetku z novimi sistemskimi rešitvami, uspešno zastavili delo. Če gospodarstvo ne bo dovolj informirano, ne bo moglo sprejemati niti kratkoročnih, še manj pa dolgoročnih rešitev. Končal je z ugotovitvijo, da so razmere tiste, ki povzročajo in poglobljajo poslovno nemoralno in nediscipliniranost.

Zaposlovanje delavcev v tujini

Razprava v republiški skupščini

Republiški poslanec tovariš Karlo Forte-Mariko, je poslal uredniškemu odboru našega glasila v informacijo precej obsežno razpravo, ki je na tem mestu ne moremo v celoti priobčiti. Z njo je sodeloval na seji republiškega zbora skupščine SRS, dne 7. 4. 1971 in je potekala na temo: zaposlovanje delavcev v tujini iz območja Slovenije.

V svoji razpravi je ugotovil, da v gradivu, ki so ga prejeli poslanci na to temo manjkajo podatki in ocena o tem, kako smo v prejšnjih razpravah, v letih 1966, 1967 in 1968, ocenjevali to problematiko. Dejal je da smo prva leta, ko se je začel migracijski proces, neradi priznali, da je ekonomska emigracija zakonit pojav sodobnega sveta, ker nismo potegnili ločnice med ekonomsko in politično emigracijo, se je prvo leto dogodilo, da so marsikje v tujini prištevali v kategorijo političnih emigrantov tudi tiste naše ljudi, ki to v resnici niso bili in ki so se morali tako deklarirati, če so hoteli dobiti dovoljenje za bivanje v tu-

jini. Preteklo je nekaj let, preden se je izoblikoval status ekonomske emigracije kot nekaj normalnega, obče družbeno priznanega in ne več kot normalno politično obsojan in preziran pojav. Bilo nam je potrebno še nekaj časa, preden smo spoznali, da je premalo tolerirati le ekonomsko emigracijo temveč, da jo je potrebno tudi usmerjati in ji pomagati. Najmočnejši element proti ekonomski emigraciji je bila miselnost, da smo socialistična družba, ki ne sme trpeti brezposelnosti, ne emigracije.

V tem razdobju so države — uvoznice delovne sile, podvzele ukrepe, s katerimi so poskušale zavarovati tuje delavce pred izkoriščanjem. Že takrat smo ugotovili, da so jugoslovanski delavci, ki so jih organizirano zaposlovala naša podjetja v tujini, živeli v boljših življenjskih razmerah, kot pa sezonski delavci v Sloveniji. Tudi v Jugoslaviji smo pričeli delati na tem, da se zaščitijo pravice naših delavcev na tujem. Vlada si je prizadevala skleniti konvencije s številnimi državami. V svoji nadaljni razpravi se je

tovarš Forte opiral na prejšnje razprave v republiški skupščini, ki so se nanašale na problematiko zaposlovanja. Močno je bilo takrat mnenje, da je povečana brezposelnost prinesla tudi določene pozitivne elemente v gospodarjenju delovnih kolektivov. Po nepopolnih podatkih je danes zaposlenih v inozemstvu 900.000 Jugoslovancev. Nekateri so mnenja, da jih je celo več. Dejal je da so predstavniki klubov zaposlenih Jugoslovancev v tujini v odprtem pismu jugoslovanski javnosti zahtevali drugačen tretman v jugoslovanskem tisku. Ugotavljali so namreč, da večina jugoslovanskih dnevnikov piše v problemih naših delavcev na delu v inozemstvu, na senzacionalističen način in da ima le nekaj jugoslovanskih časopisov stalne rubrike, posvečene problemu Jugoslovancev na delu v inozemstvu. Govoril je še o nadaljni vsebini pisma teh delavcev. Po njihovem mnenju se je namreč v Jugoslaviji utrdila meselnost, da je denar glavni razlog odhoda Jugoslovancev v inozemstvo. Tega sicer ne zanikajo, hkrati pa trde, da mnogi

odhajajo prav zaradi neurejenih razmer v gospodarstvu. Izrazil je podporo izvršneum svetu, ki se ukvarja s problemom, kako vrniti naše delavce domov, vendar s tem, da je treba predhodno odpraviti vzroke, ki stimulirajo odhajanje v tujino.

»Brez dvoma niso v dovoljni meri dimenzionirali škodo, ki jo predstavlja predvsem odhod znanstvenih kadrov in kadrov s fakultetno izobrazbo v inozemstvu, za katerih izobraževanje pa so delovni ljudje, morda tudi z najnižjimi osebnimi dohodki, prispevali ogromna sredstva. Po podatkih Tanjuga je četrtina vseh doktorjev znanosti iz Ju-

goslavije na delu v inozemstvu. Ti kadri ob velikih zaslužkih, ki jih imajo v inozemstvu, ne vračajo teh sredstev, niti ne prispevajo za razvoj družbe, ki jih je dvignila — večino družbenih datatev in pravic pa uživajo njihove družine pri nas (med drugim tudi subvencionirana družbena stanovanja in drugo) in vendar o problematiki teh kadrov zelo malo razpravljamo«.

V razpravi je tovariš Forte govoril še o strukturi zaposlenih v gospodarstvu, o pozitivnih straneh zaposlovanja delavcev v inozemstvu, sprejemanju in zaposlovanju delavcev, ki se vračajo, izvajanju konvencij o socialni varnosti naših de-

lavcev, pomanjkanju ustreznih evidence, socialnem in zdravstvenem zavarovanju, o sestanku političnega aktiva v Trbovljah, ki je razpravljal o tej problematiki, odklonil in protestiral pa je proti vsem namigovanjem, ki so jih nekateri izražali v zvezi z zaposlovanjem delavcev v inozemstvu, s posebnim ozirom na IBT.

Nadalje je v razpravi ugotovil, da je zvezna skupščina v letošnjem letu sprejela poseben zakon, s katerim ureja doslej nejasna vprašanja glede izvajanja investicijskih del in poslovno-tehniškega sodelovanja s tujino.

Elektrogospodarstvo - nekatera stališča

Bralce glasila Zasavskih premovalnikov »Srečno« želim seznaniti s stališči, ki jih je predložil Zveznemu gospodarskemu zboru njegov Odbor za industrijo in obrt, po obravnavi poročila komisije Zveznega izvršnega sveta za vprašanja elektrogospodarstva. Poročilo je vsebovalo tudi ukrepe in predloge sklepov za rešitev razmer v elektrogospodarstvu.

Omenjeni odbor Gospodarskega zbora je v osnovi sprejel poročilo komisije Zveznega izvršnega sveta in sodil, da lahko služi kot podlaga pri nadaljnjem proučevanju problemov elektrogospodarstva ter pri določanju ustreznih sistemskih rešitev in ukrepov ekonomske politike. Hkrati je odbor ugotovil, da poročilo komisije bolj ilustrira aktualne probleme elektrogospodarstva in njegov položaj, stanje in probleme izvirnih zmogljivosti, da pa ne daje podrobnejših smeri ali projektov za njih rešitev.

Zaradi tega, kljub danim predlogom, še vedno ni slutiti jasnejših predstav o rešitvah nekaterih osnovnih problemov, ki že dalj časa spremljajo elektrogospodarstvo. Med problemi je bilo s strani članov Odbora za industrijo in obrt Gospodarskega zbora posebej poudarjeno: da ni dolgoročne energetske bilance v državi, niti projekcije dolgoročnega razvoja energetskih virov, kar je eden glavnih problemov z vrsto posledic na vseh področjih razvoja in gospodarjenja elektrogospodarstva, industrije premoga in nafte. To vprašanje je neposredno povezano s sprejetjem srednjeročnega načrta za naslednje razdobje ter s problemi, ki se pojavljajo s tem v zvezi. Toda za razvoj energetike v državi je pomembnejša dolgoročna projekcija od srednjeročnega načrta, ker mora biti razvoj energetike kontinuiran in hitrejši, da ne bi postal limitni dejavnik razvoja industrije in vsega gospodarstva.

Izražena je bila skrb za posledice, ki lahko nastanejo za gospodarstvo države, ker še niso dognane

smeri in viri razvoja energetike za naslednje razdobje, kar lahko povzroči resne težave v ostalem delu gospodarstva po letu 1974. Znano je namreč, da traja izgradnja energetskih kapacitet dolgo, da je odvisna od rokov gradnje in dobav opreme ter drugih dejavnikov, ki jih je treba pravočasno uskladiti, da bi prišli do virov energije, nujnih za nadaljnji razvoj gospodarstva.

Pomembno vprašanje je povezano s pripravami projekcije energetskega razvoja in bilance s pravočasnim definiranjem potrebnih kapacitet, z navedbo vrste energetskih virov za daljše energetske razdobje, da bi se domače gospodarstvo lahko pravočasno orientiralo. Gre tudi za odnos v izgradnji objektov za proizvodnjo hidro in termo energije, od česar bo odvisen razvoj proizvodnje v industriji nafte, orientacija za izgradnjo jedrskih elektrarn in drugo, torej za definiranje politike izkoriščanja virov energije in surovin za njen razvoj. Od tega je odvisna orientacija razvoja proizvodnje premoga in v industriji nafte ter samega elektrogospodarstva pa tudi ukrepi, ki jih je treba pravočasno sprejeti, da bi zagotovili kontinuiteto v preskrbi gospodarstva z energijo, ob upoštevanju tudi vedno večje rasti njene porabe.

Problem organizacije elektrogospodarstva kot enotnega energetskega sistema, je prav tako pritegnil vso pozornost. Enotno elektrogospodarstvo, ki bi omogočilo medsebojno povezanost znotraj te panoge, pa tudi med njo in ostalim gospodarstvom ter bolj racionalno izkoriščanje proizvodnih kapacitet, večjo učinkovitost, racionalnost in rentabilnost v proizvodnji in porabi energije, bi takšno enotnost lahko oziroma moralo doseči le na podlagi samoupravnega mehanizma in družbenega dogovarjanja. Nikakršnih posebnosti elektrogospodarstva, ki brez dvoma obstajajo, ni mogoče vzeti za osnovo, ki bi to panogo izločila iz dogovarjanja in družbenega spo-

razumevanja in ki bi jo postavila v nekakšen izjemen položaj.

Z ugotovitvijo, da se v tej smeri ne dela resno, da je elektrogospodarstvo še vedno razcepljeno in v glavnem zaprt v ožje regije, da ni nujnih medsebojnih dogovorov in soglasja, je odbor sklenil podati iniciativo, na podlagi katere bi začeli z razgovori in kasneje z dogovori med socialističnimi republikami in pokrajinami ter ostalimi dejavniki — o osnovah, smereh in rešitvah bodočega delovanja enotnega elektrogospodarskega sistema v državi, o obveznostih in pravicah dejavnikov, ki sestavljajo ta sistem, o njihovih medsebojnih odnosih ter odnosih z ostalim delom gospodarstva.

Poseben pomen ima izgradnja mreže daljnovidov 380 MW v državi, ki mora zagotoviti povezanost elektroenergetskih virov in centrov porabe ter povezanost našega elektrogospodarskega sistema s tujino. Ta mreža mora prispevati k racionalnejšemu izkoriščanju in učinkovitejši preskrbi za električno energijo, zato naj bi podprli napore za zagotovitev virov financiranja njene izgradnje.

Posebno vprašanje je cena električne energije ter politike, ki bi jo vodili na tem področju. Predlogi sklepov, ki jih je dala komisija, so sprejemljivi, kar zadeva politiko cen električne energije, medtem ko bi morali ostale predloge razširiti tako, da bi širše zajeli problematiko energetike.

S tem, da se podpira politika zvišanja cen električne energije na raven paritete, istočasno odbor predlaga, da naj ta politika zadeva tudi cene premoga, ki ga rabijo v termoelektarnah. Poleg tega je odbor mnenja, da se predlogi sklepov v poročilu razširijo še z naslednjim:

»Nujno je rešiti problem dviga cen premoga na pariteto cen v državah EGS (evropsko gospodarske skupnosti). To zato, ker so osebni dohodki kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev v premovalnikih zelo nizki. To povzroča mno-

žično zapuščenje premogovnikov, kar lahko onemogoči delo in preskrbo termoelektrom s premogom.«

Za zaključek navajam, da odbor podpira predlog, da se do dviga cen električne energije na pariteto za elektrogospodarstvo zagotovi ustrez-

na kompenzacija, vendar bi bilo hkrati s tem potrebno v primeru sprejetja predloga, določiti viro in način zagotavljanja kompenzacije.

Menim, da bi naj ustrezno veljalo tudi za naše premogovnike za tiste količine premoga, ki jih do-

bavljajo termoelektrom, oziroma tistim porabnikom, ki v industrijske namene pretvarjajo premog v ustrezno energijo.

Milan Kožuh
zvezni poslanec

SKOK ČEZ KOŽO - V RUDARSKI STAN

V soboto 12. junija 1971 je bila pozornost članov ZPT uperjena v zaključno slovesnost — razdelitev zaključnih spričeval mladim rudarjem - kopačem, absolventom rudarskega šolskega centra. Za to priložnost so bili povabljeni gostje z vseh zasavskih rudnikov in ravnatelji osnovnih šol, ki so jih naši učenci tretjega letnika obiskovali pred vstopom k nam. Srečanje je snemala radiotelevizija Ljubljana.

Povabilu so se odzvali skoraj vsi povabljeni z zasavskih premogovnikov, nekaj pa je bilo službeno zadržanih in so se opravičili. Le ravnatelj osnovnih šol, z izjemo osnovne šole Alojza Hohkrauta iz Trbovelj, se ogled prireditve ni zdel vreden.

Svečano okrašena steklena dvorana delavskega doma v Zagorju je po dolgih letih spet doživela skok čez kožo. Čeprav ni bilo vseh podrobnosti cerimoniala, pa je obujanje te, z rudarstvom povezane tradicije doživelo hvaležno odobravanje.

Steklena dvorana se je bleščala od zastav, zelenja, nageljnov in rudarskih uniform. Poleg miz pa je čakal sodček in tradicionalno oblikovana koža.

Mladi rudarji so sedeli v ospredju, v svečanih uniformah so bili resni, zadržani. Slavje je bilo prirejeno v čast rudarskega stanu, posebno pa v njihovo čast.

Proslava se je pričela z rudarsko himno Stan rudarski; z vsem žarom jo je zapel Loški glas.

Program je najprej povezoval napovedovalec Vlado Garantini. Svečani del prireditve je bil dvodelen. Najprej je prikazoval težko, uporno, a svetlo tradicijo revirjev, drugi del pa je zajemal slavnostno podelitev spričeval in tradicionalni skok čez kožo.

Mladim rudarjem so se z recitacijami pridružili še starejši, Šum Tone z imenitno interpretacijo Drejčnika Andreja, Zavrašek pa je v zabavnem delu poskrbel za buren aplavz s Staro knapovsko.

Kako gledajo mladi rudarji danes na svoj poklic, smo čutili iz spisa Rudarski stan — pozdravljen, Vlada Matjašiča (spis prinaša glasilo Srečno). Takšnih nalog bi lahko prebrali še več, ne morda tako lepo povedanih, vendar s podobni-



Glavni direktor ZPT Albert Ivančič, dipl. inž. rud. je spregovoril novosprejetim rudarjem in jim čestital

mi mislimi, upanji, pričakovanji in spoznanji.

Nato je povzel besedo predsednik šolskega sveta RŠC tovariš Bojan Štibernik (vodja praktičnega pouka na šolskem delovišču Kisovec). Navajam nekaj misli: »Hitro je minil čas, od vašega vstopa k nam. Prišli ste nebogljani in drobni, zdaj pa odhajate prekaljeni, močni, krepki, obogateni z novimi znanji. Opravili ste zrelotni izpit, priključili se boste vrstam rudarjev. Veselilo nas bo, če bomo o vas slišali, da ste se z uspehom vključili v proizvodni proces. Vaše udejstvovanje pa ne bo samo na delovnem mestu, ampak tudi v samoupravnih organih ZPT ali v širšem okolju, za kar imate tudi dovolj znanja.

Ko vstopate v samostojno življenje, naj vas spremlja stara ljudska modrost, da boste imeli toliko, kolikor boste ustvarili sami in v skupnem delu s sodelavci. Naš zapleten čas zahteva, da se opremo na lastne sile in si ustvarimo boljši jutrišnji dan.

Vodja rudarskega šolskega centra, tovariš Kovač Pavel, dipl. inž. rud., je ob slavnostni mizi podelil zaključna spričevala. Rdeči nageljni so se zasvetili na svečanih rudarskih uniformah, na licih so zacveteli nasmehi. Odličnjakom so bile raz-

deljene knjižne nagrade, najboljši športniki pa so dobili plakete za športne dosežke.

Ta svečani trenutek je Loški glas počastil s Himno delavstvu.

Razdelitev spričeval je pomenila opravljene uradne formalnosti. Po šegah in navadah »knapovskega stanu« pa mora vsak rudar skočiti čez kožo, da si pridobi pravi naziv.

Medtem, ko so zeleni rudarski bruci iskali brkatega brucmajorja, so prisotni poslušali Staro knapovsko, ki jo je imenitno povedal Rado Zavrašek.

»Zares je obražtan ta knapovski stan, od same gosposke spošt'van, čez teden je umazan, se prime ga pot, v nedeljo se spuca — je kuker gusput.

Ta mlada dekleta tud knape časte, ker gnarce imajo, jih včas napoje, zato so drug fantje na stran, knap je gusput, služ' gnarce vsak dan.

Z leseno motiko ne moreš kopat, s svinčeno sekiro ne drv naklat, al' knap se potruji, vam daje blago, železo, pa kulm, pa tud' čisto zlato.

Ga hava, ga fila,
s perkliidrom na rit,
in če udere na njega se hrib,
ga far ne bo mahal z loparjem po
rit.

Trobenta zapela na sodni dan bo,
pred sodbo bo prišlo njegovo telo,
pri sodbi se lahk' mu bo zgovorit,
kje Jezus nebeški pravičen sodnik!«

Zeleni bruci so že našli brucma-
jorja (Miha Podlesnik); dostojanst-
veno zravnčan, uniformiran, je s
strumnim korakom vodil vrsto kna-
povskih brucev. Potrkoval je s tak-
tirko, brki so mu nevarno sršeli,
glavo pa mu je krasila imenitna ka-
pa ozaljšana s kurjim perjem. Vsak
zeleni rudarski bruc je moral nato
povedati geslo, izpiti na dušek vr-
ček piva in skočiti čez kožo, da je
dokazal svoj vstop med rudarje —
kar je seveda vsem uspelo.

Nekaj gesel: »Filaj! Puklo! Fed-
runga je! Fedrunge ni! Švicam! Fil-
lam Mat' kurja z Zagurja! Cuga
dej! Colnga! Srečno — pa ne za
večno!«

Sele zdaj so bili to pravi rudar-
ji, izgubili so svojo »zeleno« barvo
in postali pravi knapi.

V krajšem nagovoru jih je po-
zdravil tovariš Albert Ivančič, dipl.
inž. rud., glavni direktor ZPT, jim
čestital in zaželel veliko uspehov v
nadaljnem življenju in delu. Samo
nekaj značilnih misli: »Pozdav-
ljam vas, v vrstah zasavskih revir-
jev! Upam, da bomo z vašim priho-
dom še laže uresničevali cilje, ki
smo si jih zadali. Strinjam se z
mnogimi vašimi mislimi, ki ste jih
izrekli. Eno vaših gesel je omenja-
lo tudi osebne dohodke. Zavedati se
moramo, da bomo imeli toliko, ko-
likor bomo ustvarili, zato moramo
vključevati v proizvodnjo čimveč
strojev. Vi pa boste morali znati



V stekleni dvorani delavskega doma v Zagorju so novopečeni
rudarji skakali s pivskega soda čez kožo

ravnati z njimi, kajti samo od teh-
nike in strokovno usposobljenega
človeka, zavisi napredek«.

Glavni direktor se je nato roko-
val z mladimi rudarji, s tem pa je
slovesnost dosegla svoj vrh in tudi
zaključek.

Jubilante je spremila na novo
pot le še pesem Loškega glasi »Bu-
di sirena«.

Svečana proslava je bila tako zak-
ljučena. Razgovor pa se je zavle-
kel. Mladi in stari so se pomešali,
pesem je še dolgo odmevala in pre-
hajala v hripavo. Na dan je prišlo
še veliko pozabljenih, oglatih in ko-
smatih, ki jih znajo starejši. V ru-
darskem poklicu so slavja bolj red-
ka, zato pa so verjetno tista bolj
burna in vesela.

Vlado Garantini

Rudarski stan, pozdravljen!

Že v osnovni šoli sem želel, da
bi nekoč postal rudar. Moj stari oče
je delal v rudniku Šega pri Mako-
lah. Večkrat mi je pripovedoval o
tem poklicu. Navdušil me je zanj
in življenska pot me je zanesla v
Zagorje, kjer sem se vpisal v ru-
darsko šolo.

Tri leta sem med rudarji. To so
ponosni in pošteni ljudje. Rad jih
imam. Vsek dan znova to spozna-
vam. Trdo delo jekleno prijateljstvo
krepi tovarništvo in ljubezen do do-
mače zemlje, vlava odločnost, roje-
va kritične besede, kadar je to
potrebno in daje ton ter ritem vsem
dogajanjem v rudarskih revirjih.

Zgodovina Hratnika, Trbovelj in
Zagorja je ponosna. Upor in ustvar-
jalna sila teh krajev sta pokazala
svoje zobe starojugoslovanskemu
kapitalističnemu izkoriščanju in
nemškemu okupatorju, ki je hotel
naš ponos potisniti v blato. Rudar-
ski življenj ni nikoli prosjačil za, pra-
vico, ampak jo je iskal, terjal in
zahteval.

Danes so drugačni, boljši časi.
Življenje je lepše kot nekoč. Bodoč-
nost si krojimo sami. Od naše spo-
sobnosti je odvisno, kako bomo od-
pravljali napake in priborili svoje-
mu poklicu še častnejšo mesto.

Biti rudar je zame ponos, po-
klic, svetinja. Nikoli ga ne bom za-
pustil, čeprav je to delo trdo in ne-
varno. Kopenje premoga mi ne po-
meni samo zaslužka: to delo je moj
vzgojitelj; vzgaja me v jeklenega
človeka, ki bo vedno pomagal so-
ljudem.

Dobro se spominjam mojega pr-
vega srečanja z jamo. To je bilo
pred dvema letoma v jami Kotre-



Mladi rudarji-kopači z brucmajorjem in nekaterimi člani
kolektiva RŠC, pred delavskim domom v Zagorju

dež. Kar bolj odraslega sem se počutil, ko sem si na čelado zataknil svetilko in odšel z drugimi učenci ter instrukturji po Vinskem rovu in jašku na delovišče. Občutek strahu je kmalu zbledel. Hitro sem spoznal

rudarsko delo in navade, ki ga

Šolanje je za mano. Vstopil bom v rudarski stan. Spoprijel se bom z delom in samostojnim življenjem. Ker sem rudar, bom ponosno, brez

klečeplazenja, premagoval vse ovire. Pozdrav SREČNO pa mi bo vsak dan sproti vlival novo voljo in nove moči.

Vlado Matjašič
RŠC, 3. b

Dom učencev RSC

V sestavu rudarskega šolskega centra Zagorje, ki deluje v okviru Zasavskih premogovnikov - Trbovelje, je tudi dom učencev v Kisovcu. To je internat, kjer biva večina učencev poklicne rudarske šole.

Dom leži v idiličnem okolju, u-maknjen hrupu in prahu, v bližini se raztezajo smrekovi gozdovi, nad nji mje novozgrajeno igrišče, koder se mladinci razvedrijo v športnih igrah. Po ureditvi tega športnega prostora se je kvaliteta v posameznih atletskih disciplinah in športnih igrah neprimerno izboljšala, pa zato dosegajo naši fantje, kjerkoli se poda je le, da naš oli nimamo rednejavijo, dobre športne rezultate. Škoga predavanja telesne vzgoje, ki bi se lahko bolj predal sistematičnemu izvenšolskemu delu, honorarni pa vsega kljub prizadevanju ne zmore.

Dom učencev sestavljata dve zgradbi, stari in novi internat. Najpovem, da je za internat bila prvotno namenjena stolpnica v neposredni bližini rudarske šole v Zagorju, zraven naj bi gradili tudi telovadnico. Denar za gradnjo je pritekal iz zveze. Toda vrelec je prehitro usahnil in zdaj domujejo v nebotičniku uprave raznih podjetij ter stanovalci.

Kljub stihijškemu načrtovanju na pamet, pa je čas po svoji logiki le naredil dobro za nas, ker je zdajšnja lokacija internata neprimerno ustrežnejša. Le kako bi se športno izživljali sredi stanovanjskih blokov?

Prve lopate za novi internat so zasadili 1964. Pobudnik in investitor je bil rudnik Zagorje. Stari dom ni zadoščal več, ker je bil premajhen in nesodoben. Gradnja in namestitve opreme se je končala oktobra 1967 leta. Ob združitvi zagorske in trboveljske poklicne rudarske šole v eno, je bila preurejena še notranjost starega internata. Obe zgradbi zdaj lahko sprejmeta 150 gojencev, letos pa jih je ob koncu šolskega leta bivalo v njem le 86.

Med obema zgradbama je cvetlična gredica, zraveni pa bodo kmalu nameščene še betonske klopice, ki jih bodo izdelali učenci sami s



Dom učencev rudarskega šolskega centra ZPT-internat v Kisovcu, Zagorje

pomočjo učiteljev praktičnega pouka. Novi internat sije s svojo belino med rudarskimi hišicami, obraslimi z brazdami, vrtnicami ter drugim okrasnim grmičevjem. S svojo urejenostjo in sodobnostjo je zares primeren dom, boljši kot so ga imeli gojenci doma. Kolikor poznam internate v Sloveniji, je gotovo med najlepšimi, kajti mnogi drugi so preurejene kaznilnice, vojašnice, samostani, celo gradovi, in so v zelo žalostnem stanju, zato bo akcija slovenskega šolstva (RIS) v prihodnje usmerjena v izboljšanje takega stanja.

Se lepši vtis naredi notranjost internata, snažen hodnik vodi v spalnice, dnevno sobo, pisarno vzgojiteljev in ostale pomožne prostore. Stene so olepšane s slikami in športnimi priznanji, ker jih je preveč, da bi lahko vse spravili v mladinsko sobo. Spalnice so opremljene z novim in dokaj dobro ohranjenim pohištvo. Postelje si urejajo učenci sami, čistijo pa snažilke, razen ob nedeljah, ko to opravijo fantje. Snaga sije vedno, edino v začetnem mesecu nekoliko šepa, ko pridejo novinci.

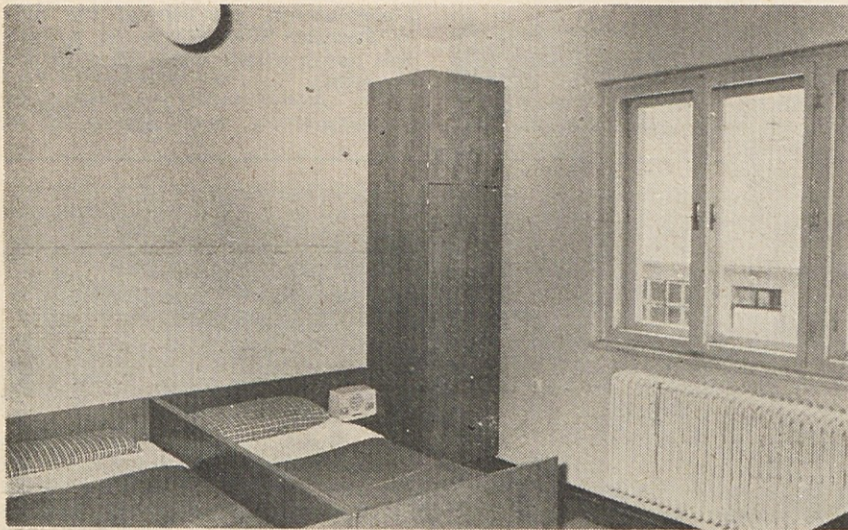
V dnevni sobi preživljajo mladi svoje proste ure ob televiziji in radiu, v glavnem pa služi ta prostor učenju, ob navzočnosti vzgojiteljev potekajo v njej učne ure, trikrat po tri ure na teden za 2. in 3. letnik ter petkrat za 1. letnik. Ob svečanih prilikah dnevno sobo spremene v dvoranico.

Zunanost prejšnjega doma je starejšega videza, vendar pa je zato notranjost s svrjimi zanimivimi

prostori bolj privlačna — tam še ena dnevna soba — učilnica, soba za namizni tenis in klubska — mladinska soba. Na pobudo odraslih smo uredili v domu mladinsko sobo, jo opremili z gramofonom, radiom, šahu ter pripomočki za družabne igre. V omari z vitrino se drenjajo številni pokali. Na stenah visijo plošče, kamor učenci lepijo literarne prispevke, časopisne vesti, športne ljubljence, urejajo fotografski kotichek. Seveda se bo to delo še okrepilo.

V primerjavi z drugimi mladinskimi aktivni je bil naš verjetno najboljši, točno pa ne vem, to je moj osebni kriterij, ker drugega za ocenjevanje mladinske dejavnosti v Zagorju ni. Ne morem pa reči, da je bila dejavnost odraz samostojnega prizadevanja mladinske organizacije, pač pa so bili vpreženi v programirane dejavnosti, ki jih je silila k delu. Mnenja sem, da bi moralo biti tudi drugod podobno, pa bi mrtvilo izginilo. V novem šolskem letu pa se bo intenzivnost in samostojnost mladinskega aktivna povečala, k čemer bodo svoj delež prispevali vzgojitelji v še večji meri.

Poudaril sem že, da vključujemo učence v rudarstvo s precejšnjega dela Jugoslavije. Fantje prihajajo k nam z različno izobrazbo, z mnogoterimi navadami in razvadami, iz raznovrstnega socialnega okolja. Ta splet individuov se zlije v eno okolje. Da pa se stvari enoten kolektiv, da se preoblikujejo navade, izoblikujejo osebnosti, fantje prihajajo namreč v najbolj burnem obdobju razvoja, pa je treba veliko



Spalnica v domu učencev RŠC v Kisovcu

potrpežljivosti, volje, pedagoškega erosa, v prvi vrsti pa še več pedagoškega znanja.

V domu delajo štiri vzgojitelji. Z mladimi morajo delati strokovno usposobljeni ljudje, večina že ima predpisano izobrazbo, drugi si jo bodo pridobili. Toda za delo s fanti, ki jih je življenje pred prihodom k nam sukalo in strojilo zelo raznoliko, le dober človek, s srcem predan temu poklicu in tak, ki vedno išče, kako bo izboljšal in lepšal življenje drugim. Takega človeka je mladina vedno potrebovala in ga potrebuje tudi danes; seveda pa se oblikuje le počasi in z delom.

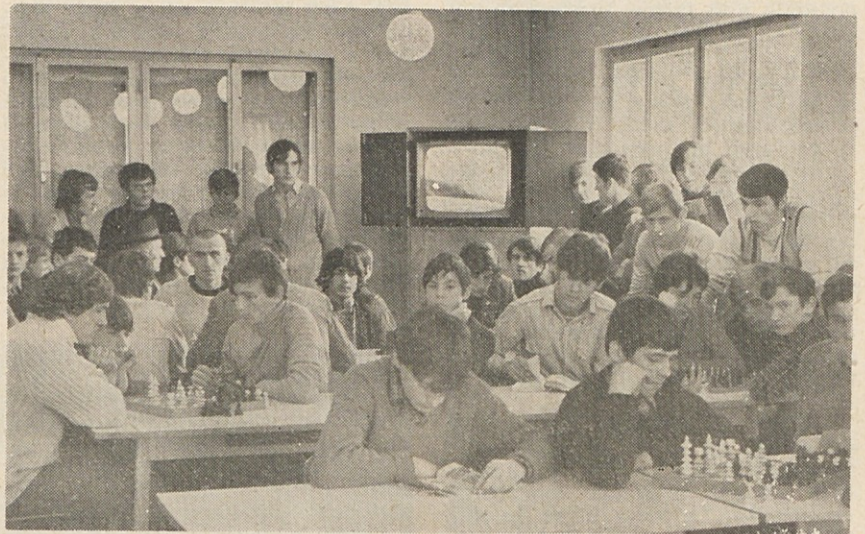
V glavnem se učenci počutijo v internatu dobro, življenje jim pote-moči bo v prihodnje treba vložiti ka med učenjem, igro in delom. Več moči bo v prihodnje treba vložiti v delo z mladinsko organizacijo, domsko skupnostjo, aktivom ZK mladih in športnim društvom, vendar so to notranje stvari, kjer lahko vsaka, kakorkoli postavljena beseda, dobi raznoter odmev.

Dom se vzdržuje s prispevki učencev, s prispevkom izobraževalne skupnosti Slovenije in z dotacijo Zasavskih premogovnikov — Trbovlje. V letu 1970 so ti dleežbi znašali:

Celokupni stroški so nanesli 593.485,27 dinarjev;

od tega so za knitje prispevali:

— Zasavski premogovniki — Trbovlje	283.121,21
— Republiška izobraževalna skupnost	123.191,00
— Prispevki učencev za hrano	187.173,06
Skupaj	593.485,27



Pri razvedrilu v dnevni sobi doma učencev RŠC v Kisovcu

Morda bo v glasilu objavljena informacija razjasnila nekatera natančnejša učencev in jim dala jasno podobo o dejanskih stroških v naslednji obliki:

Vsak učenec plača za hrano mesečno 180,00 din, v celem letu 2.160,00 din. Povprečno število učencev celega leta dobimo, če prispevek učencev 187.173,06 (za celo leto) delimo z enoletnim prispevkom enega učenca (2.160,00 din) — povprečno število učencev na leto je bilo v letu 1970 — 87.

Stroški na mesec za enega učenca:
— Zasavski premogovniki — Trbovlje 27,18 din
— Republiška izobraževalna skupnost 113,00 din
— prispevki učencev za hrano 180,00 din

Skupaj na mesec 568,47 din

Poleg tega, kar plača učenec, je treba torej dodati mesečno še 388,47 din za vsakega posameznika. Kot se vidi iz pregleda, prispevajo daleč največji delež Zasavski premogovniki — Trbovlje.

Upamo, da bomo v prihodnje člani rudarskega šolskega centra s svojim delom potrdili dosedanje zupanje ZPT in oblikovali rudarje, ki bodo s svojim delom prispevali k uresničevanju ciljev ZPT in celotne družbe. Investicije v takega človeka pa niso nikoli previsoke.

Vlado Garantini

Žrtvam rudarske tragedije v slovo

Čakalnica rudnika Hrastnik, dne 8. aprila 1971, nekaj pred 14. uro. Zunaj lepo sončno vreme, ki obeta lepe pomladne dni. Znotraj nadzorniki razvrščajo rudarje za delo na popoldanski izmeni. Med govorjenjem se slišati tudi nadzornika Franca Špajzerja, ki je za Zapadno polje jame Ojstro odredil delovno brigado približno takole:

»Štev. 318 — gospodar čela Srečko Kordon, štev. 328 — strelni mojster Dominik Pavlič, štev. 338 — kopači Anton Ramšak, Rudi Prah, Valentin Glinšek, Franjo Pinterič, Jože Leben, Franc Jutez, Alojz Blatnik, Vekoslav Zupančič in Henrik Matul, kopaška pomočnika Janko Lapornik in Anton Janežič, štev. 398 — prestavljač mehanizacije Miha

Zakošek, štev. 458 — rušača Ivan Bedenik in Franc Kranjc, štev. 528 — čuvaj mehanizacije Alojz Brečko, štev. 538 — nakladalec Ladko Golobič, štev. 622 — vzdržba Ivan Leskošek in Alojz Stražar ter štev. 916 — dostavljalac lesa Jože Verbič. Vsi na svoja delovišča«.

Klicani so bili tudi drugi, toda prav tem 22 članom delovne skup-

nosti je usoda namenila to popoldne največ gorja, strahu in trpljenja, nekaterim pa tudi smrt. Ob odhodu v jamo so si rudarji popoldanske izmene, z onimi z dopoldanske, izmenjali besede o stanju na deloviščih. Tako je bilo tudi med člani delovne brigade 80. Rekli bi lahko, da je običajen medsebojni raport dal zagotovilo: »Na delovišču nič posebnega«.

V jamo ste se podali v prepričanju, da bo tudi vaš del brigade nakopal nove tone premoga in da je vaše prizadevanje potrebno za

dobro podjetja in družbe, še posebej pa za dobro vas samih oziroma vaših družin. Delo je potekalo normalno, toda ob 18.30 uri je brez vsakega prejšnjega znaka počilo. Nastal je vdor vode, ki je pomešana z blatom, divjala kot pobesneli hudournik. V nekaj trenutkih je nenadna in uničujoča sila zalila celotno delovišče in kruta smrt, ta večna človekova spremljevalka, je tragično ugasnila življenje osmim rudarjem.

Naslednji podatki povedo najbi-stvenejše iz življenja smrtnih žrtev:

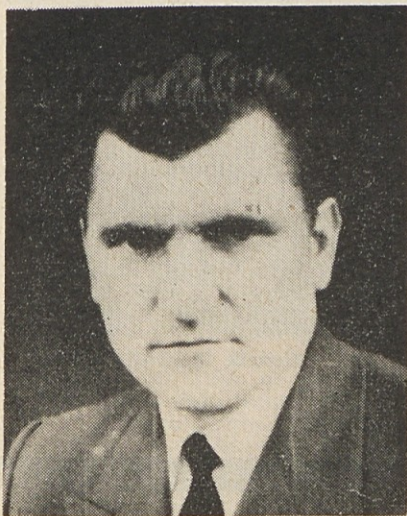
Priimek in ime	Starost let	Štev. otrok	Bivališče	Zadnji vstop	Delovna doba - let	
					v podskupjetju na	
Bedenik Ivan	45	2	Hrastnik	15. 11. 47.	23	27
Kordon Srečko	44	1	Hrastnik	16. 7. 53.	21	25
Lapornik Janko	37	2	Sedraž	12. 9. 63.	7	17
Matul Hennik	38	4	Sedraž	24. 3. 62.	9	15
Pintarič Franjo	39	2	Vučetinec	17. 10. 58.	12	18
Prah Rudolf	40	2	Hrastnik	9. 1. 54.	17	22
Verbič Jože	38	2	Krmelj	23. 9. 65.	5	15
Zakošek Miha	39	1	Hrastnik	13. 7. 54.	20	22

svojih močeh pomagali pri izgradnji naše socialistične družbe.

Vsi ste bili dobri tovariši in spsobni rudarji. Bil ste v najlepših letih, polni življenjskih načrtov ter dobri in skrbni glavarji svojih dru-



Jože VERBIČ



Franjo PINTARIČ



Rudi PRAH



Ivan BEDENIK

V času reševanja vaših trupel v jami, se je hkrati borila ekipa zdravnikov v trboveljski bolnišnici za življenje nekaterih vaših sotovarišev. Tja so bili prepeljani: Blatnik Alojz, Janežič Anton, Leben Jože, Glinšek Valentin, Kranjc Franc, Pavlič Dominik, Zupančič Vekoslav.

Brez večjih telesnih poškodb pa so se vodni stihiji uspeli umakniti: Brečko Alojz, Juntez Franc, Ramšak Anton, Golobič Ladko, Leskovšek Ivan, Stražar Alojz, Špajzer Franc.

Nenasitna smrt je požrtvovalnim zdravnikom v bolnišnici iztrgala še eno mlado življenje. Za posledicami hudih poškodb je umrl Anton Janežič, star 32 let, oče štirih otrok, doma iz okolice Šentjanža, v pod-

jetju zaposlen 5 let s celokupno delovno dobo 13 let (zadnji vstop 4. 10. 1965).

Tako je bil skupni krvni davek te nenavadne rudarske tragedije zelo visok: izgubili smo devet dragocenih življenj delovnih tovarišev, devet žena je ostalo brez mož in dvajset otrok brez očetov.

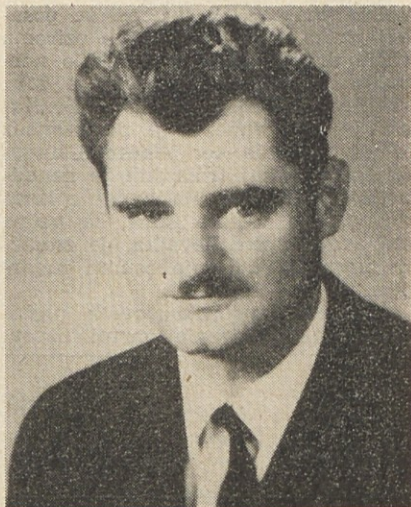
Predolgo bi bilo opisovati vaše življenjske poti, ki so bile za vsakega posebej trde. Vsi ste imeli grenko mladost, saj večina vas pripada tisti generaciji, ki je bila rojena nekaj let pred najbolj težko in krvavo dobo, ko so bili naši narodi izpostavljeni okupatorjevi tiraniji. Visoka zavest naših ljudi je pripomogla, da je bila izbojevana svoboda, v kateri ste tudi vi po

žin. Kakor je nenadomestljiva izguba pri vaših najdražjih, tako je tudi za nas v podjetju nepopisno težko, kajti toliko delovnih tovarišev hkrati, doslej še ni iztrgala nobena nesreča v rudniku Hrastnik. Ne najdemo pravih besed, s katerimi bi se vam lahko dovolj zahvalili, toda klanjamo se vašemu spominu z globokim spoštovanjem in z obljubo, da bo spomin na vas ostal vedno živ med nami.

Družilo vas je težko rudarsko delo, družilo vas je iskreno tovarštvo ter medsebojno zaupanje in tudi kruta smrt je istočasno pretrgala vašo dragoceno življenje. Ker pa ste živeli s svojimi družinami, torej s svojimi najdražjimi v različnih krajih, vas zato nismo mogli položiti še k skupnemu počitku.



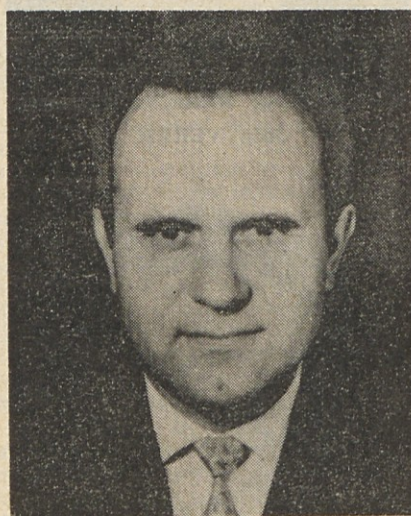
Srečko KORDON



Janko LAPORNIK



Anton JANEŽIČ



Miha ZAKOŠEK

Tovariš Franjo — Ti počivaš v daljnem Lopatincu. Vidva Jože in Anton, ležita v objemu sončnih šentjanških vinogradov. Tovariša Henrik in Janko, ki sta bila s svojimi domačijami soseda, počivata tudi v sosednih grobovih na sedražkem pokopališču. Vi domačini — Ivan, Srečko, Rudi in Miha — pa počivate na domačem pokopališču na Dolu pri Hrastniku.

Od vas smo se povsod poslovili v velikem številu in s tradicionalnimi častmi. Dovolite spoštovane žrtve velike rudarske tragedije, da vam v pozdrav še enkrat posredujemo naš skromen, toda iskren rudarski SREČNO!

Stanko Plahuta



Henrik MATULJ

Stanko Plahuta:

Mati zemlja

Kako različna si mati zémlja,
ko za rudarje vse skrbiš
in kako vólja se ti ménja,
ko v nedrjih črno zlató držiš.

Zunaj skoraj že se prebudilo je
zelénje,
ko udarila si v ustaljen mir;
ugasnila devetim rudarjem si
življénje
in med ostalimi ustvarila nemir.

Kako kruta si zemlja ti,
ko devetim ženam vzela si možé;
kako velik zahtevala davek si krvi,
ko dvajset otrok v nemilost tvojo
zré.

Še za življenja bomo trepetáli,
pa čeprav je to zelo hudó;
toda še naprej bomo te spoštováli,
ker pač nudiš črno nam zlató.

Prav zató težka je pot rudarja,
ki trga bogastvo iz tvojih globočin;
sebi in družini boljši čas ustvarja,
tudi za družbo ustvarjalec je dobrin.

Zemlja, od tébe bomo še odvisni,
ker dajála nam bogastvo boš
na plan;
zato naj nikjer ne bo zavisti,
če za rudarje nastopil bo še lepši
dan.

V spomin žrtvam rudarske nesreče
v rudniku Hrastnik-jama Ojstro, z
dne 8. aprila 1971

ZAHVALA

V težki rudarski nesreči v jami Ojstro, dne 8. aprila 1971, je bil med ponesrečenimi rudarji tudi moj mož Alojz BLATNIK.

Zahvaljujem se vsem članom reševalnega moštva, ki so z velikim naporom in požrtvovalnostjo rešili tudi mojega moža. Posebno pa se zahvaljujem tovarišu Jožetu JAGRU, ki mu je prvi nudil pomoč in s tem rešil življenje.

Vsem najlepša hvala, žena Mici in sin Vojko.

Hrastnik, maj 1971.

Sklad solidarnosti

Odbor za ekonomsko-tehnične zadeve našega podjetja je na svoji seji v drugi polovici aprila t. l. sklenil, da je treba izdelati poseben pravilnik o oblikovanju in razdeljevanju sredstev sklada za pomoč družinam članom naše delovne skupnosti, ki so se pri delu v podjetju smrtno ponesrečili. Osrednji delavski svet je na svojem 17. zasedanju-žalnem zasedanju, dne 9. aprila 1971 ustanovil namreč poseben sklad za pomoč družinam ponesrečenih rudarjev potem, ko se je dogodila 8. aprila t. l. skupinska nesreča v jami Ojstro rudnika Hrastnik, v kateri se je smrtno ponesrečilo devet naših sotovarišev.

Osnutek pravilnika, ki smo ga imenovali »Pravilnik o oblikovanju«, razpolaganju in razdeljevanju sredstev sklada solidarnosti, je bil 13. maja t. l. razposlan v razpravo vsem članom osrednjega delavskega sveta, delovnim enotam in njihovim organom upravljanja, družbeno-političnim organizacijam in članom naše delovne skupnosti.

Na pripravljeni osnutek pravilnika je bilo poslanih s strani posameznih delovnih enot oziroma njihovih organov upravljanja nekaj pripomb, ki jih je osrednji delavski svet v glavnem tudi osvojil.

Na 19. zasedanju, dne 27. maja t. l. je srednji delavski svet obravnaval predloženi pravilnik in ga z manjšimi dopolnitvami tudi sprejel. Pričel je veljati osmi dan po objavi v podjetju, uporablja pa se v veljavnosti od 1. januarja 1971 dalje. Določila pravilnika veljajo za vse tiste družinske člane, katerih očetje, matere oziroma zakonski tovariši so se smrtno ponesrečili pri delu v našem podjetju.

Sprejeti pravilnik določa, da se iz tega sklada daje pomoč družinam članom delovne skupnosti kot izraz solidarnosti v primerih, če se je član delovne skupnosti smrtno ponesrečil pri delu, če je član delovne skupnosti umrl zaradi posledic nesreče na poti na delo in z dela, če jo kot takšno prizna odbor za varstvo pri delu in socialno — zdravstveno varstvo ZPT in če je član delovne skupnosti umrl zaradi posledic nesreče pri delu.

Sredstva za sklad solidarnosti se oblikujejo iz prispevka podjetja, iz prispevkov članov delovne skupnosti, iz prispevkov delovnih organizacij, družbeno-političnih skupnosti ter ostalih pravnih in fizičnih oseb. Sklad se deli v operativni in rezervni del. Operativni del sklada je namenjen za redne izdatke, katere je možno predvideti že v začetku leta, rezervni del pa je namenjen za pokrivanje izrednih izdatkov, ki lahko nastopijo med letom.

S sredstvi sklada solidarnosti upravlja poseben upravni odbor, ki šteje sedem članov. V tem odboru so trije člani sindikalne organizaci-

je, trije člani, ki jih izvoli osrednji delavski svet in en predstavnik vodstva podjetja. Mandatna doba upravnega odbora sklada traja dve leti. V naslednji dveletni mandatni dobi so člani upravnega odbora tega sklada po sklepu osrednjega delavskega sveta: Prosenec Anton, predsednik osrednjega delavskega sveta, in predsednik upravnega odbora sklada, člani pa: Pukmajster Višji, predsednik odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, Vovk Ivan, predsednik odbora za varstvo pri delu in socialno-zdravstveno varstvo, Podkoritnik Marko, predsednik sindikalne podružnice rudnika Hrastnik, Pirnaver Mirko, predsednik sindikalne podružnice rudnika Trbovlje, Kolenc Ivan, predsednik sindikalne podružnice rudnika Zagorje in Ivančič Albert, dipl. inž. rud., glavni direktor.

Sredstva sklada solidarnosti se koristijo za pomoč pri šolanju otrok, za socialno pomoč družinam, za urejevanje skupinskih grobov ponesrečenih članov delovne skupnosti, za dajanje deputatnega premoga družinam ponesrečenih članov delovne skupnosti ter za postavitev spomenika na skupinskem grobu ponesrečenec.

Na materialno oziroma denarno pomoč so iz tega sklada upravičeni le ožji člani družine smrtno ponesrečenega člana delovne skupnosti ZPT. Upravni odbor tega sklada je

dobil po sprejetem pravilniku pravico, da sklepa o dodelitvi pomoči tudi v posebnih primerih, ki v pravilniku niso posebej naštetih. Poleg denarne pomoči imajo otroci pokojnih sodelavcev pravico do prejemanja štipendij za šolanje na srednjih šolah oziroma za študij na višjih in visokih šolah. Štipendijo jim podeljuje podjetje po posebnem pravilniku. Družine pokojnih sodelavcev so po pravilniku upravičene prejemati poleg denarne pomoči vsako leto še 3 vozičke deputatnega premoga.

Upravni odbor sklada bo razpravljal o podelitvi pomoči vsako leto do 31. maja stem, da se pomoč izplača ob vsakoletnem dnevu rudarjev.

Kontrolo finančnega poslovanja tega sklada bosta opravljala revizijski oddelek ZPT in rudniški odbor sindikata rudarjev-ROS. Upravni odbor sklada predlaga poltlena in letna poročila ter zaključni račun osrednjemu delavskemu svetu. Izplačila in materialno pomoč po tem pravilniku bo možno izvajati izključno le na temelju pismenega sklepa upravnega odbora tega sklada. Poročilo o poslovanju sklada bo letno vsaj enkrat objavljeno v glasilu Srečno.

Po zadnjih podatkih so v sklad pri podjetju vplačali pomoč naslednji:

— Cvelbar Ivan, pekarski mojster, Trbovlje	200,00 din
— Strojna tovarna, Trbovlje	20.000,00 din
— Montana, Žalec	5.000,00 din
— Investicijski biroji, Trbovlje	5.000,00 din
— Občinski sindikalni svet, Nova Gorica	1.000,00 din
— Industrija gradbenega materiala, Zagorje	10.000,00 din
— Sklad lačnih otrok-Družina, Ljubljana-Zagreb	10.000,00 din
— Trgovsko podjetje Kurivo, Ljubljana	2.000,00 din
— Rudnik žvega srebra, Idrija	10.000,00 din
— Ceremta Andrej, Log pod Mangrtom	20,00 din
— Svet Ljudske tehnike Slovenije, Ljubljana	3.000,00 din
— Veletrgovina DOM, Maribor	9.000,00 din
— Inž. Gostiša Boris, RUDIS-Alžirija	1.500,00 din
— Reševalno moštvo rudnika Trbovlje	991,95 din
— Poslovno združenje RUDIS, Trbovlje	2.000,00 din
— Tovarna kemičnih izdelkov, Hrastnik	2.500,00 din
— Steklarna, Hrastnik	10.000,00 din
— Ceremta Andrej, Log pod Mangrtom	100,00 din
	92.311,95 din

Na žiro račun osnovne sindikalne podružnice rudnika Hrastnik pa so nakazali pomoč:

— Občinski odbor Rdečega križa, Hrastnik	4.000,00 din
— Ljubljanska banka, podružnica, Trbovlje	2.000,00 din
— Občinski sindikalni svet, Trbovlje	5.000,00 din
— Sindikalna podružnica stanovanjskega podjetja, Trbovlje	150,00 din
— Občinski sindikalni svet, Hrastnik	10.000,00 din
— Občinski sindikalni svet, Zagorje o/S.	5.000,00 din
— Osebe osnovne šole Alojza Hohkauta, Trbovlje	299,00 din
— Sindikalna podružnica DINOS, Trbovlje	500,00 din
— Kolektiv SAP, poslovalnica, Zagorje o/S.	260,00 din
— Republiški odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva, Ljubljana	20.000,00 din
— Sindikalna podružnica gostinskega podjetja RUDAR, Trbovlje	500,00 din
— Republiški svet zveze sindikatov Slovenije, Ljubljana	10.000,00 din
— Osnovna organizacija sindikata tovarne pohišta, Trbovlje	765,00 din
— Osnovna organizacija sindikata trgovskega podjetja Prvi junij, Trbovlje	1.000,00 din

— Skupščina občine, Zagorje O/S.	20.000,00 din
— Stanovanjsko podjetje, Zagorje O/S.	1.000,00 din
— Sindikat javnih delavcev, Hrastnik	1.032,50 din
— Sindikat Službe družbenega knjigovodstva, podružnice Trbovlje	500,00 din
— Kolektiv Službe družbenega knjigovodstva, podružnice Trbovlje	435,00 din
— Občinski komite ZKS, Trbovlje	5.000,00 din
— Centralni odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva, Beograd	18.000,00 din
— Moški pevski zbor »Zarja«, Trbovlje (izkupiček koncerta v Hrastniku, dne 18. 5. 1971)	3.165,10 din
— Mestni sindikalni svet, Ljubljana	10.000,00 din
	118.606,60 din
Celokupni znesek odobrenih in nakazanih sredstev znaša	210.918,55 din

Glede na to, da se je pomoščevala na dveh mestih, je po sklepu osrednjega delavskega sveta upravni odbor sklada solidarnosti dolžan, da skupno s sindikalno podružnico rudnika Hrastnik sklene dogovor o formiranju enotnega sklada, iz katerega bo upravni odbor odobral vsakoletno pomoč.

Prva pomoč tega sklada bo družinam smrtno ponesrečenih članov delovne skupnosti izplačana že za letošnji dan rudarjev.

T. L.

Delo samoupravnih organov

Osrednji delavski svet in kolektivni izvršilni organi-odbori ZPT, so imeli v času od 10. aprila do 10. junija 1971, naslednje seje oziroma zasedanja, na katerih so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

1) Na 3. seji odbora za splošni ljudski odpor, dne 17. 4. 1971:

— razpravljal je o osnutku pravilnika o narodni obrambi ter še o nekaterih drugih zadevah s tega področja.

2) Na 5. seji odbora za družbeni standard, dne 19. 4. 1971:

— odobril je nakup enega trisobnega stanovanja v stanovanjskem bloku na Polju v Zagorju iz razpoložljivih sredstev, ostanek sredstev pa so namenili za individualno stanovanjsko izgradnjo,

— odobril je zamenjavo treh stanovanj na Keršičevi cesti v Trbovljah, z novimi stanovanji v bloku S-25,

— odločil je, da naj vse tiste delovne organizacije na področju Zagorja, ki so dolžne plačevati anuitete za kupljena stanovanja, preostali del dolga odplačajo v enkratnem znesku v letošnjem letu,

— člani delovne skupnosti, ki bodo najemali kredit za individualno stanovanjsko izgradnjo, bodo morali podpisati k pogodbi še dodatek pogodbe, da bodo posojilojemalci zaposleni pri ZPT še najmanj toliko časa, kolikor časa znaša odplačilna doba za obdobje no posojilo,

— odobril je najetje posojila za individualno stanovanjsko gradnjo hiš za letošnje leto v skupnem znesku 869.500,00 din,

— sprejel je še nekatera stališča v zvezi s priznavanjem regresa za nekatere člane delovne skupnosti ter kadrovske zasedbo počitniškega doma v Orikvenici, v času letovalne sezone;

3) Na 15. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 22. 4. 1971:

— sklenil je, da bo podjetje obrato-

valo na proizvodnji premoga enotretjinsko 24. aprila zaradi potreb po premogu in zaradi zmanjšane dnevne proizvodnje v zadnjem času,

— sklenil je, da pristojne službe v podjetju pripravijo osnutek pravilnika o koriščenju sredstev sklada za pomoč družinam ponesrečenih rudarjev,

— družinam smrtno ponesrečenih rudarjev, ki so se ponesrečili 8. 4. 1971 v jami Ojstro rudnika Hrastnik, je odobril izplačilo nalog, medtem ko bodo ostale ugodnosti vsebovane v novem pravilniku,

— z veljavnostjo od 1. 1. 1971 dalje je odobril ceno za toplotno energijo toplotne v Trbovljah, za ogrevanje stanovanjskih prostorov (130,00 din/Gcal-gigakalorija),

— odobril je službeno potovanje v inozemstvo inženirjema Mirku Mlakarju in Leopoldu Grahku, zaradi udeležbe na rudarskem posvetovanju v Leobnu-Avstriji ter inženirju Radu Ozbiču in Dragu Keršniku iz Zagorja v Italijo, zaradi popravila elektromotorjev za črpalke Pellizzari,

— odobril je odpis neuporabnega glasbenega avtomata,

— odobril je prodajo 500 m² zemljišča trgovskemu podjetju Prvi junij Trbovlje, na Kolodvorski cesti v Trbovljah,

— načelno je odobril popravek cen za delovne ure elektrostrojnega obrata,

— soglašal je s predlogom rudniškega odbora sindikata rudarjev, za dodelitev dotacije iz sklada skupne porabe,

— mnenja je bil, da naj sindikalne podružnice pri ZPT namenijo v sklad za bolniške podpore socialno ogroženim članom delovne skupnosti, večji odstotek svojih sredstev, s katerimi samostojno razpolagajo,

— potrdil je proizvodne rezultate, dosežene v prvem trimesečju t. l. pristojne službe so dobile nalogo,

da morajo takoj pripraviti vse potrebno za takojšen pričetek obratovanja novih elektro lokomotiv,

— potrdil je poročilo o doseganju in delitvi dohodka za prvo trimesečje t. l., za vse dejavnosti,

— rudnik Trbovlje je dobil nalogo, da izdela nov ekonomski izračun za proizvodnjo opeke oziroma opečnih izdelkov za letošnje leto, da bi ugotovili na tej podlagi možnosti za izboljšanje poslovanja opekarne,

— soglašal je s spremembo kratkoročnih kreditov v dolgoročne kredite za obratna sredstva, na temelju statutarnih določil ter na temelju uredbe zveznega izvršnega sveta,

— pripravil je predlog za razpravo in sklepanje na zasedanju osrednjega delavskega sveta, da odobri povečanje minimalnih obratnih sredstev,

— strinjal se je s pripravljenim predlogom rebalansa-popravka programa uporabe amortizacijskih sredstev za letošnje leto,

— komercialni sektor je dobil nalogo, da pospešeno ureja nabavljane ustrezne orodja za jamsko mehanizacijo,

— odbor za izume in racionalizacije bo moral preko strokovnih služb v delovnih enotah ugotoviti, če so bile sprejete tehnične izboljšave v prejšnjih letih, dejansko tudi izvedene oziroma sprejete na celotnem področju podjetja,

— pripravil je predlog za razpravo in sklepanje na osrednjem delavskem svetu glede zasedbe delovnih mest v enotnem avtoparku,

— razpravljal je o možnosti zaposlitve nekaterih rudarjev iz rudnika Laško, če bi se eventualno odločili za delo v ZPT potem, ko bo rudnik Laško prenehal z obratovanjem,

— pripravil je predlog, da bi naše podjetje sodelovalo pri izgradnji objektov skupnosti počitniških objektov v Novigradu-Istra, ka-

terih investitor je počitniška skupnost občine Hrastnik,

- v poslovni odbor za spremljanje finančnega poslovanja betonarne Borovnik, je imenoval tovariša Rada Ozbiča, dipl. inž. rud.-direktorja rudnika Zagorje in Romana Turnška-direktorja finančnega sektorja ZPT. Ta dva bosta sodelovala v tem odboru skupno s predstavnikoma GIP-Beton iz Zagorja;

4) Na 18. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 29. 4. 1971:

- potrdil je poročilo o doseganju proizvodnje premoga oziroma izpolnjevanja proizvodnega načrta za letošnje leto, hkrati je potrdil tudi finančni obračun za prvo trimesečje za vse dejavnosti v podjetju,
- pa predhodnih razpravah med člani delovne skupnosti in organi upravljanja, je sprejel nov pravilnik o narodni obrambi, pravilnik o uporabi in nošenju rudarskih uniform, pravilnik o dolžnostih podjetja v primerih smrti članov delovne skupnosti ZPT, poslovnik o delu zborov delavcev delovnih enot in poslovnik o delu organov upravljanja pri ZPT,
- potrdil je rebalans programa uporabe amortizacijskih sredstev namenjenih za investicije v letu 1971,
- odobril je povečanje minimalnih obratnih sredstev za 385.000,00 din na skupno 14.084.000,00 din,
- odobril je iz nerazporejenega ostanka dohodka na skladu skupne porabe 635.764,12 din v poslovni sklad za povečanje minimalnih obratnih sredstev, za povečanje obratnih in za povečanje osnovnih sredstev,
- mnenja je bil, da naj odbor za družbeni standard v okviru svojih pristojnosti, posreduje pri vseh treh občinskih skupščinah v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, v zvezi z zazidalnimi površinami, ki naj bodo v bodoče namenjena za družbeno in individualno stanovanjsko izgradnjo,
- odločil je, da se ponovno izvede interni razpis za delovno mesto vodje avtoparka ZPT, s sprejetimi pogoji,
- odobril je novo delovno mesto »vodja gospodarskega oddelka OSRD«,
- pooblastil je odbor za zaposlovanje in izobraževanje, da rešuje v okviru obstoječe sistemizacije delovnih mest, vprašanje tistih članov delovne skupnosti, ki so iz objektivnih razlogov premeščeni za nedoločen čas na nižje vrednoteno delovno mesto,
- odobril je 50.000,00 din za sofinanciranje izgradnje skupnih počitniških objektov v Novigradu, v Istri. Te objekte bo gradila počitniška skupnost Hrastnik,
- na znanje je sprejel poročilo o stanju sklada za pomoč družinam smrtno ponesrečenih rudarjev;

nam smrtno ponesrečenih rudarjev;

5) Na 2. seji odbora za izume in racionalizacije, dne 5. 5. 1971:

- odobril je razpis za prijavo izumov, tehničnih izboljšav oziroma racionalizacij s tem, da predlagatelj pošlje svoje predloge do 15. junija t. l. v presojo in odločitev odboru za izume in racionalizacije,
- delovne enote in strokovne službe morajo ugotoviti, če se tehnične izboljšave iz prejšnjih let koristno uporabljajo v delovnih enotah. O tej zadevi bo odbor ponovno razpravljal na eni svojih prihodnjih sej,
- odločil je, da morajo delovne enote izvoliti oziroma imenovati strokovne komisije, ki bodo sodelovale z odborom za izume in racionalizacije pri izvajanju nalog s področja inovacij,
- k tehničnemu izboljševanju in racionalizacijam posameznih del oziroma naprav, je treba obvezno pritegniti tehniško osebje in v tem smislu izpolniti obstoječi pravilnik o izumih in tehničnih izboljšavah,
- na naslednji seji bo odbor razpravljal o svojem bodočem delu;

6) Na 9. seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 20. 5. 1971:

- odobril je razpis 15 štipendij za študij na srednjih, višjih in visokih šolah ter razpis 130 učnih mest za rudarje, kovinarje in električarje,
- pripravil je predlog za določitev novih zneskov štipendij in študijske pomoči,
- hkrati s razpisom štipendij je določil oziroma sprejel tudi določene kriterije,
- odobril je načrt počitniške prakse za leto 1971; po tem načrtu bo praktično delo v letošnjih šolskih počitnicah lahko opravljalo 85 dijakov in študentov raznih srednjih, višjih in visokih šol ter 6 dijakov iz gimnazije Trbovlje,
- pripravil je predlog za spremembo in dopolnitev pravilnika o pripravnikih,
- odobril je nekaj namestitvev na razpisana delovna mesta in preместitev,
- odobril je prenehanje dela nekaterim sodelavcem, ki žele prekiniti delovno razmerje z našim podjetjem,
- pri obravnavanju prošenj za sprejem na delo je v glavnem vse zavrnil, ker ni prostih delovnih mest,
- pripravil je predlog, da bi podjetje odobrilo potrebna sredstva za izdelavo učbenika v rudarstvu, za potrebe rudarskega šolskega centra;

7) Na 16. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 24. 5. 1971:

- odobril je izplačilo honorarja za gašenje požara nad rudniškim kamnolomom v Hrastniku, 16 članom gasilske čete rudnika Hrastnik,
- na znanje je sprejel zahvalo Istarskih ugljenokopa Raša, za umetniško sliko, ki jo je naše podjetje poklonilo temu premo govniku ob proslavi 50-letnice Labinske republike, dne 1. maja 1971,
- na znanje je sprejel sklepe in priporočila zbora delovne skupnosti in občinskega zbora občinske skupščine Hrastnik, glede odpiranja novih delovnih mest in intenzivnejše stanovanjske izgradnje,
- na znanje je sprejel še nekaj drugih vlog, eno pa je zavrnil,
- sprejel je stališče do vprašanja izvajanja 4. izmene; v podjetju je treba določiti vsa delovna mesta, kjer mora biti uvedena 4. izmena,
- pripravil je predlog, da se naše podjetje včlani v Skupnost za varstvo okolja v Sloveniji,
- pripravil je predlog za določitev nove višine terenskih dodatkov za delo na gradbiščih obrata za specialna rudarska dela,
- odobril je na temelju pogodbenih obveznosti v zvezi z gradnjo žičnice Borovnik-Kotredež in ozkotirne železnice Borovnik-Kisovec, brezplačen prenos zemljišča na oškodovanca Čebina Franca iz Kisovca ter plačilo zemljišča na podlagi določenih izmer,
- spremenil je svoj sklep glede porušitve stanovanjske zgradbe Cesta 1. maja št. 74 v Hrastniku in odobril razpis interne licitacije za prodajo te zgradbe,
- odobril je izplačilo enkratne odškodnine Francu Španu iz Lok pri Zagorju, zaradi usahlega vodovoda po rudarjenju v jami Loke,
- odobril je 2.200,00 din namensko za pomoč maturantom srednjih šol iz Zasavja,
- odobril je izplačilo nagrade v višini po 150,00 din vsem bivšim članom delovne skupnosti, ki so bili upokojeni v zadnjem obdobju. Ti bodo dobili ob tovariškem srečanju tudi posebna priznanja,
- službeno potovanje v inozemstvo je odobril Baluhu Martinu iz obrata za specialna rudarska dela, v Avstrijo, Milanu Leniču in 12 sodelavcem iz obrata za specialna rudarska dela, v Švico, Francu Starmanu, dipl. inž. rud., v ZR Nemčijo in Janku Laporniku, oec., v ČSSR,
- odobril je odpis osebnega avtomobila Citroen, ki je bil med tem že prodan po sklepu osrednjega delavskega sveta,
- z veljavnostjo od 1. 5. 1971 je odobril nove cene storitvam elektrostrojnega obrata,
- odobril je nove cene opečnih iz-

- delkov GRAMAT-a rudnika Trbovlje,
- potrdil je finančni obračun za štirimesečno razdobje letošnjega leta,
 - strinjal se je z osnutkom programa stabilizacijskih ukrepov v ZPT s tem, da ga v celoti sprejme osrednji delavski svet,
 - soglašal je z osnutkom pravilnika o oblikovanju, razpolaganju in razdeljevanju sredstev sklada solidarnosti pri našem podjetju, z upoštevanjem nekaterih pripomb;

8) Na 19. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 27. 5. 1971:

- strinjal se je s podanim poročilom o nujnosti sprejetja pravilnika o oblikovanju, razpolaganju in razdeljevanju sredstev sklada solidarnosti, ob upoštevanju sprejetih pripomb; pravilnik je v celoti sprejel,
- imenovan je upravni odbor sklada solidarnosti, ki ga sestavlja sedem članov,
- mnenja je bil, da naj se sredstva, ki so bila nakazana iz raznih virov v korist sklada solidarnosti za pomoč družinam smrtno ponesrečenih rudarjev, združijo v enoten sklad v okviru podjetja,
- načelno je soglašal s predlaganimi stabilizacijskimi ukrepi ZPT za leto 1971. V razpravo prejmejo predlog teh ukrepov vse delovne enote, družbeno-politične organizacije in organi upravljanja v enotah,
- odobril je novo višino terenskih dodatkov za gradbišča obrata za specialna rudarska dela v Črni gori in z gradbišče obrata za specialna rudarska dela v Idriji,

- z veljavnostjo od 1. 5. 1971 dalje,
- odobril je spremembo delitve dohodka po zaključnem računu podjetja za leto 1969, na podlagi odločbe SDK-podružnice Trbovlje,
- sklenil je, da se podjetje včlani kot kolektivni član v Skupnost za varstvo okolja v Sloveniji; v tej skupnosti bo zastopal podjetje tehniški direktor 9dolf Jermol, dipl. inž. rud.,
- odobril je uvedbo novega delovnega mesta »jamomerec obrata za specialna rudarska dela«,
- odobril je sredstva v višini 20.000,00 din kot prispevek ZPT za kritje stroškov pri izdaji učbenika »Rudarstvo«,
- določil je novo višino štipendij in študij ske pomoči z veljavnostjo od 1. 9. za dijake, oziroma od 1. 10. 1971 dalje za študente,
- prav tako je odobril z veljavnostjo od 1. 7. 1971 dalje spremembo in dopolnitev pravilnika o pripravnikih,
- odobril je ukinitvev dveh delovnih mest: vodja avtoparka rudnika Zagorje in vodja avtoparka rudnika Trbovlje-Hrastnik,
- odobril je nabavo dodatnih 100 izvodov knjige »Rdeči revirji«, I. del,
- pooblastil je vodstvo podjetja, da s svojimi strokovnimi službami določi delovna mesta, na katerih mora biti uvedena 4. izmena; ta delovna mesta bodo nato vnešena v pravilnik o delitvi osebnih dohodkov in pravilnik o delovnih razmerjih;

9) Na 4. seji odbora za informacije, tisk in propagando, dne 3. 6. 1971:

- soglašal je z okvirnim programom proslave dneva rudarjev, ki bo 2. 7. 1971 v delavskem domu v Zagorju; hkrati je odločil, da bo o programu proslave dneva rudarjev v prihodnjem letu sprejel svoje stališče že koncem letošnjega leta,
- sprejel je sklep o razpisu natečaja za izvirno rudarsko pesem (tekst in glasba), za moški pevski zbor; natečaj bo objavljen v oktobru t. l., člane žirije za izbor nagrajenih skladb bo določil glavni direktor; višina nagrad bo določena na naslednji seji odbora,
- odobril je izdajo osnovnega prospekta podjetja za celotno dejavnost podjetja, ter dveh posebnih prospektov za premog in za proizvodnjo obrata za proizvodnjo gradbenega materiala; glavni direktor bo določil posebno komisijo, ki bo pripravila besedilo in slikovno gradivo,
- sprejel je program informativne dejavnosti za leto 1971. V tem programu so zajete vse možnosti obveščanja članov delovne skupnosti. Poseben pomen je odbor dal ustanovitvi odborov pri osnovnih sindikalnih podružnicah v delovnih enotah, ki bi imele na skrbi obveščanje članov delovne skupnosti na svojem področju;

10) Na 4. seji odbora za splošni ljudski odpor, dne 7. 6. 1971:

- razpravljal in sklepal je o pravilniku o zaščiti tajnosti narodne obrambe ter o drugih zadevah, ki se nanašajo na pristojnosti tega odbora.

T. L.

Posojila za gradnjo stanovanj

Naše podjetje v skladu z možnostmi namenja vsako leto določena sredstva iz sklada skupne porabe ter sredstva, ki izvirajo iz anuitet za posojila iz preteklih let, za individualno stanovanjsko izgradnjo, t. j. za gradnjo družinskih hiš, ki jih grade člani naše delovne skupnosti.

Odbor za družbeni standard našega podjetja, je na svojih zadnjih sejah razpravljal o letos razpoložljivih sredstvih ter o številu zainteresov, ki se zanimajo za najetje posojila. S posebno okrožnico je podjetje 1. marca t. l. objavilo razpis za najetje posojila v letošnjem letu. V tem razpisu je bil dan pouderak, da lahko posojilo najamejo le aktivni člani naše delovne skupnosti, da bo posojilo v glavnem namenjeno za gradnjo družinskih hiš članov naše delovne skupnosti s področja Hrastnika, Trbovelj in Zagorja ter da bodo imeli prednost pri dodelitvi posojila tisti prosilci, ki bodo v letošnjem letu izpraznili rud-

niško stanovanje in se v celoti preselili v svoje stanovanje oziroma hišo. Celotni znesek, ki ga lahko prejme prosilec, znaša 45.000,00 din, ki pa ga je možno koristiti v treh letih oziroma treh obrokih v času gradnje oziroma adaptacije. Pogoji za koriščenje odobrenega posojila pa je, da prosilec predloži gradbeno dovoljenje, ki ga izdaja pristojna služba občinske skupščine. Prosilci so morali v vlogi navesti tudi, kje gradijo oziroma adaptirajo, v kakšni fazi se gradnja hiše nahaja, koliko posojila je posameznik dsotelej že prejel in iz kakšnih virov, koliko bi ga še potreboval, približni rok vselitve v svojo hišo in podatek o tem, kje prosilec doslej stanuje.

Na podlagi zbranih podatkov so področne komisije za Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, preverjale upravičenost prošenj za dodelitev posojila.

Na podlagi poročil teh komisij, je odbor za družbeni standard, na

svoji seji dne 19. aprila 1971 ugotovil, da ni mogoče ugoditi željam, prošnjam in zahtevam vseh prosilcev, ker ni na razpolago dovolj sredstev. Odločil se je, da za področje Trbovelj odobri posojilo 29 prosilcem v skupnem znesku din 328.000,00, na področju Hrastnika 32 prosilcem v skupnem znesku din 321.000,00, na področju Zagorja pa 30 prosilcem, v znesku 220.500,00 din. Skupno je torej na razpolago za letošnje leto 869.500,00 din.

Iz področja delovnih enot v Trbovljah, je odbor odobril posojilo za gradnjo lastne družinske hiše oziroma za adaptacijo, naslednjim članom delovne skupnosti: Fele Jože, Zagar Martin, Podlesnik Lado, inž. Ušeničnik Matija, Vrtačnik Frida, Škrinar Franc, Cestnik Jože, Perčar Jože, Klenovšek Karolina, Zorž Marija, Pucelj Anton, Kuharič Ljudmila, Ceferin Viktor, Gracar Jože, Čož Anton, Savšek Martin, Drnovšek Ivan, Pelko Vinko, inž. Križnik Jože, Poznič Jože, Košalin Marica,

Cestnik Franc, Senčar Edi, Šimenc Franc, inž. Bole Milan, Hvala Franc, Klopčič Franc, Lorkovič Jože.

Iz področja delovnih enot v Hrastniku, je bilo posojilo odobreno naslednjim članom: Pust Emil, Tršek Julij, Majcen Franc, Rupnik Srečko, Čeperlin Sandi, Tojnko Ivan, Hotko Ivan, Debelak Lado, Ramšak Anton, Knez Ivan, Slapšak Terezija, Laznik Emil, Čerenak Alojz, Smit Mirko, Merzelj Pavle, Hribarnik Leopold, Zupančič Vekoslav, Grobelnik Anton, Kranjc Marica, Hribarnik Magda, Klenovšek Ivan, Lesičar

Alojz, Šibila Avgust, Grah Rudolf, inž. Dolanc Boris, Virk Franc, Babič Justin, Ulaga Vinko, Dornik Miroslov, Mokotar Ciril, Gorenc Stane, Hriberšek Ciril.

Izpodročja delovnih enot v Zagorju je bilo posojilo odobreno naslednjim članom: Baloh Franc, Brvar Alojz, Čop Edvard, Dolar Jože, Gošte Roman, Govejšek Ernest, Herle Stanko, inž. Herman Jože, Hrstovec Anton, Hribar Anton, Juvan Janez, Končina Leopold, Košak Jože, Križnik Ernest, Kreča Franc, Lenart Janez, Logaj Jože, Marinko

Tomaž, Medija Mihael, Medved Jože 5., Medved Vinko, Omahne Franc, Pinter Alojz, Radej Andrej, Ranzinger Oto, Razpotnik Ivan, Šerbanja Jože, Zajc Jože, Zorko Andrej, Ocepek Marica in Mizori Ivan.

V glavnem so vsi tisti, ki jim je bilo odobreno posojilo, že sklenili posojilne pogodbe v pravnem sektorju našega podjetja. S koriščenjem posojila so lahko pričeli takoj po podpisu posojilne pogodbe, na podlagi predloženih listin.

T. L.

Ustavne spremembe - del nas samih

»Evidentno je, da je prva faza ustavnih sprememb gotova in menim, da lahko mirneje gledamo na bistvo teh sprememb v ustavni reformi«, je uvodoma podčrtal član Izvršnega biroja predsedstva ZKJ Krste Crvenkovski na nedavnem razgovoru s širšim političnim aktivom iz Zasavja v Hrastniku, ko je govoril o aktualnih notranjepolitičnih dogodkih. Razgovoru v dvorani na Logu v Hrastniku, je prisostvovalo nad 300 komunistov iz Zasavja, navzoča pa sta bila tudi član Izvršnega biroja predsedstva ZKJ Stane Dolanc in sekretar sekretariata CK ZKS inž. Andrej Marinc.

Podčrtal je, da se pri predvidenih ustavnih spremembah pojavlja vprašanje, kaj je narekovalo te spremembe, ali gre za krizo na vrhu ali pa za družbene spremembe našega sistema in našega celotnega samoupravnega socialističnega razvoja, in kje so vzroki za te spremembe? Odgovor na to vprašanje je v našem samoupravnem socialističnem in dinamičnem družbenem razvoju. »Sli smo na hitre spremembe tako, da se družbeni odnosi prekrivajo z družbenimi normami, iskali smo čim večjo povezanost ustave z dejanskim življenjem. Priznavamo, da so posamezni centri težili k temu, da bi zaustavili razvoj samoupravljanja«, je podčrtal Krste Crvenkovski ter nadaljeval, da morajo neposredni proizvajalci postati gospodarji celotne reprodukcije. Pomembno je tudi to, da smo ob ustavnih spremembah dobili tudi politično bilanco in da smo zara-

di določenih nesporazumov zaznamovali določene minuse. Priznamo, da so bile precej glasne struje, ki so nasprotovale ustavnim spremembam. Vedeti moramo, da so postale glasne predvsem tiste grupacije, ki se čutijo ogrožene. Vse to pa narekuje večjo angažiranost vseh, v veliko večji meri kot doslej. Ko govorimo o tistih, ki se niso strinjali s predvidenimi ustavnimi spremembami, je nujno razlikovati tiste, ki se zavestno upirajo predvidenim spremembam in tiste, ki žive v dobronamernem neznanju. Proti prvim je potreben odločen boj, tiste druge pa je potrebno seznaniti z bistvom sprememb in jih pripeljati na pravo pot«, je dejal Krste Crvenkovski.

»Priznati tudi moramo«, je menil Krste Crvenkovski, da smo bili namesto v ofenzivi v defenzivi, ki smo branili ustavne spremembe. Nujno je, da se ofenzivno angažiramo po sprejetju ustavnih sprememb, kajti zavedati se moramo in vedno nam mora biti pred očmi, da je ustava program, le-tega pa morajo uresničiti ljudje«. Pri tem je poudaril, »da smo ne glede na krize pokazali, da smo ena zelo redkih organiziranih moči v svetu, ki je zmožna dati odgovore na stavljena vprašanja, pokazali pa smo tudi slabo lastnost, da izbojujemo uresničitev. Zavedati se moramo, da je zelo malo takih organizacij kot je naša, da bi tako reševala probleme narodov kot mi«.

V drugem delu govora je Krste Crvenkovski govoril o tem, s poseb-

nim poudarkom na zadnjo sejo predsedstva ZKJ, kako pristopiti k izvajanju vloge in nalog članov Zveze komunistov, glede na predvidene ustavne spremembe. »Pri tem se porajajo tri osnovna vprašanja in sicer vprašanje jasnejšega idejnega boja in izobraževanja komunistov, drugič vprašanje notranjih odnosov znotraj ZK in tretjič, organizacijsko strukturalna vprašanja v zvezi komunistov«. Nadaljeval je s tem, da se mora ZK distancirati od nacionalističnih struj, ki mahajo z našigo vsebino. Pri tem je dejal: »Nami zastavami, toda s povsem drucionalizem in šovinizem se javlja v protikomunistični in protinacionalistični smeri«.

Ko je govoril o drugem bistvenem vprašanju, o odnosih znotraj ZK, je Crvenkovski dejal, da se nahajamo v obdobju osamosvojitve ZK v republikah in da smo prišli do tega, da bi bilo vračanje na stare tirnice povsem zgrešeno.

»Živimo v eni skupnosti, nasproti vsakemu moramo ukrepati enako, vse stvari in pojave je potrebno imenovati s pravim imenom. Nujno je spoštovati skupna stališča. Nujno je tudi izbojevati takšen sestav Zveze komunistov, ki se bo boril za uresničevanje programa in stališč ZK«, je dejal Crvenkovski ob koncu prvega dela govora o aktualnih notranjepolitičnih dogodkih.

V drugem delu je govoril o aktualnih zunanjepolitičnih vprašanjih ter odgovarjal na vprašanja udeležencev razgovora.

Janko Savšek

Rudniško gasilsko društvo v Trbovljah 1881 - 1971

Z naraščanjem proizvodnje premoga v Trbovljah koncem XIX. stoletja, so se večala eksploatacijska polja na dnevnih kopih in v jamah. Skladno s tem so gradili manjše zunanje objekte, ki jih je rudnik potreboval kot so delavnice, barake za orodje, strojnice itd. Objekti so bili večinoma leseni in so predstav-

ljali potencialno nevarnost za požare. Zato so posamezni rudarski podjetniki podpirali in organizirali »Požarno obrambo«. Naloga te je bila v glavnem enaka nalogam današnjim gasilskim stražam. V požarno obrambo so bili vključeni delavci, zaposleni na določenih delovnih mestih, s kaj preprosto opremo: pes-

kom, lopatami, golidami z vodo in požarnimi kavli.

Ko je Trboveljska premogokopna družba prevzela v celoti od prejšnjih lastnikov eksploatacijo premoga v Trbovljah, so močno povečali proizvodnjo premoga in vzporedno s tem pričeli graditi večje objekte: mokro separacijo, vzpenjače, itd. Iz



Rudniška gasilska četa v letu 1921, ob proslavi 40-letnice obstoja društva

preventivnih razlogov, zavoljo možnosti požarov in njih gašenja, pa je družba pomagala pri ustanovitvi rudniškega gasilskega društva Trbovlje. To je bilo ustanovljeno leta 1881 in je združilo člane prejšnje Požarne obrambe oziroma prvotnega gasilskega društva, ki je delovalo v letih 1870 do 1877, ko je bilo razpuščeno. Društvo so ustanovili člani pod predsednikom Einhelterjem in načelnikom Rožajem Francem. Ker nimamo ohranjenih uradnih listin, se smatra leto 1881 za ustanovitev gasilskega društva in ne leto 1870.

Ustanovni člani gasilskega društva v letu 1881 so bili: ravnatelj Einhelter — predsednik Bidovec Janez — blagajnik Stekl — načelnik Lubri — orodni mojster Rožaj Franc — Globočnik — vodja plezalcev Lapornik Franc — pd. nač. Rožaj Franc — vodja brizgalničarjev Hern — tajnik.

V tem letu je bilo v društvu, poleg vodstva, včlanjenih še 25 gasilcev. Vežbanje gasilske enote je bilo obvezno in zelo ostro, tako da je v društvu vladala skoraj vojaška disciplina. Nadzorstvo nad vežbanjem in opremljanjem je izvajal več let rudniški inženir Widra.

Društvene prostore so imeli krajši čas v »Glažuti«, potem pa v zidani stavbi, Bitnerjevi hiši. Gosilci so bili že takrat opremljeni z delovnimi in paradnimi uniformami, ki so bile enotne za vso Štajersko. Poleg lestev, požarnih kavčev, vrvi t. j. takratne gasilske opreme, so nekaj let po ustanovitvi dobili tudi ročno brizgalno s cevmi.

Po rednih vajah so se v društvenih prostorih gasilci mnogo zadrževali. Prirejali so igre, izlete in utrjevali medsebojno tovarištvo, tako kot je bilo v gasilskih društvih v navadi širom sveta.

Delovanje enote je bilo bolj ali manj uspešno. Pri gašenju požarov v Trbovljah, so poleg mestne enote,

gasili požare tudi drugod in ne le na območju rudnika.

Iz statistike je razvidno, da so gasilci sodelovali v naslednjih večjih akcijah do leta 1920:

Leta 1882 požar v Glažuti, leta 1887 požar v skladišču oglja, leta 1889 požar pri Malgaju, leta 1889 požar pri Senčarju v Knezdolu, leta 1890 požar v rudniškem poslopju v Lokah in bolnici, leta 1891 požar pri Logarju v Lokah, leta 1891 požar v cementarni Trbovlje, leta 1893 velik požar v cementarni Trbovlje, leta 1894 požar pri Francu Polak na Vodah, leta 1902 požar pri Topolovšku v Lokah, leta 1905 požar pri Kuckenbergu, leta 1907 požar na rudniškem poslopju, leta 1907 požar v rudniškem poslopju na Vodah, leta 1910 požar pri Juvanu v Lokah, leta 1910 požar v rudniških kozolcih na Vodah, leta 1911 požar v gozdu nad Ačkunom, leta 1911 požar pri Brislu in Juvanu v Lokah, leta 1912 požar v rudniški bolnici na Vodah, leta 1916 požar v rudniških kozolcih za

bolnico, leta 1917 požar v remizi bencinskih lokomotiv na III. etaži, leta 1918 požar v samski hiši na Posetju, leta 1919 požar v sušilnici peska na Wolfagangu, leta 1920 požar na rudniški žagi na Vodah.

V društvu je bilo v teh letih včlanjenih vedno okrog 50 aktivnih gasilcev. Na vsakoletnem občnem zboru so obravnavali delo enote, finance in volili nove odbore.

Načelniki so bili: leta 1881—1885 Stekl, leta 1885—1887 Rožaj Franc, leta 1887—1890 Hern Ivan, leta 1890—1910 Lapornik Franc, leta 1910—1918 Kolian Franc, leta 1918—1922 Supan Ivan.

V času prve svetovne vojne je gasilska dejavnost precej zamrla, zato lahko smatramo v društvu razdobje od ustanovitve leta 1881 do leta 1918 za prvo obdobje delovanja gasilskega društva.

Po letu 1918 se je rudniška gasilska četa Trbovlje povečala tako po številu članov, kakor tudi z gasilsko opremo.

Ob 40-letnici rudniškega gasilskega društva v avgustu 1921, je društvo razvilo nov prapor. Iz članstva, bilo jih je 50, so izvolili naslednji odbor:

Supan Ivan — načelnik
Šip Edvard — pd. načelnik
Holešek Ignac — tajnik in blagajnik
Hauptman Ivan — orodni mojster
Virant Anton — I. vodja plezalcev
Lipovšek Jakob — namestnik vodje plezalcev
Znidaršič Jože — vodja brizgalcev

Na razpolago so takrat imeli naslednje gasilsko opremo:

veliko vozno brizgalno Sams, prenosno brizgalno Sams, veliki voz za prevažanje moštva in plezalnega orodja, veliko štirikolesno izvlačilno lestev — Styria, več drugih lestev, dvoje dvokolesnih voz za prevoz cevi, prenosno lekarno in opremo za 60 mož.



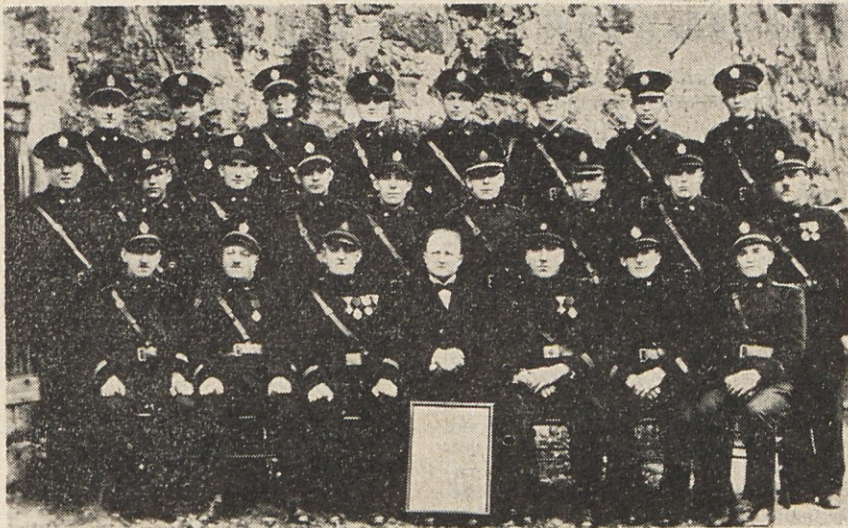
Tekmovalna desetina rudniških gasilcev iz Trbovelj na gasilskem tekmovanju leta 1939 v Ljubljani

Na pobudo društva so pričeli leta 1923 z izgradnjo gasilskega doma s plezalnim stolpom na sedanjem Trgu revolucije. Tu je urejeno tudi stanovanje za stalnega oskrbnika. Društvu je v povojnih letih zelo pomagal inž. Pauer, ki je bil tudi častni predsednik društva, sicer pa takratni direktor rudnika Trbovlje.

V teh letih so se Trbovlje kot mesto, kakor tudi rudnik, že tako površinsko povečali, da so bile hitre intervencije možne le ob nabavi avtomobilov. Leta 1926 si je društvo nabavilo rabljen avto Daimler in ga preuredilo za prevoz moštva. Isto leto so nabavili tudi motorno črpalko Renault, 24 KM, ki pa je bila precej težka in nerodna za daljše prenašanje po terenu. Do druge motorke so uspeli priti leta 1929, ki so dobili lažjo prenosno motorno črpalko-Union 16 KM. S tako opremo je bilo rudniško gasilsko društvo za tiste čase dovolj močno za kakršnokoli gašenje na območju Trbovelj. Večkrat so pomagali gasiti tudi izven lastne občine.

V letu 1928 je gasilsko društvo organiziralo akcijo za nabavo reševalnega avtomobila za prevoz rudniških ponesrečencev in ostalih bolnikov v novo trboveljsko bolnišnico Bratovske skladnice. Bolnišnica ni razpolagala z zadostnim številom prevoznih sredstev, zato so: Bratovska skladnica, občina, rudnik in posamezniki podprli gasilsko društvo, da je nabavilo reševalni avto Renault. Avto je v tem letu od maja do oktobra, kar je razvidno iz raznih statičnih podatkov, prevozil že 1235 bolnikov v trboveljsko bolnišnico, v uporabi pa je bil nato še 13 let. Za vožnjo z avtomobili je gasilsko društvo usposobilo več svojih članov, ki so zato dežurni v gasilskem domu.

Naslednje leto je ob neki podpori in z dobičkom od tombole, ki so



Rudniško gasilsko društvo — pevska sekcija, v letu 1939

jo priredili gasilci sami, društvo nabavilo kombiniran avto Ford, ki je služil za prevoz bolnikov in pa gasilcev na akcijo, kasneje pa tudi za prevoz denarja za potrebe rudnika ob plačilnih dneh. Ker se je prostovoljna dejavnost gasilcev tako širila tudi za prevoze bolnikov in reševanje, je dobilo naziv: Prostovoljno rudniško gasilsko društvo in reševalni oddelek — Trbovlje. Hkrati je pričel dr. Baumgartner, ki je postal društveni zdravnik, s poukom o prvi pomoči za vse gasilce, posebej pa še za sanitejce in sanitejke, ki so se ga udeleževali vse do leta 1941.

Po letu 1921 so ustanovili posebno sekcijo za gasilske naraščajnike, ki jih je bilo od 10 do 20.

Leta 1924 je bila ustanovljena trboveljska gasilska župa, katere tajnik je postal ob ustanovitvi naš član Holešek.

Gasilci so se disciplinirano pripravljali na razna tekmovanja. Udeležili so se tekmovanj ob priliki I. in II. jugoslovanskega kongresa.

Vsi gasilci so bili v tem obdobju zavarovani proti poškodbam pri »Samopomoči« JGZ v Ljubljani in pri zavarovalnici »Croatia« v Zagrebu. Delovali so tudi na kulturnem polju. Za razvedrilo so ustanovili iz svojih vrst: Šramel sekstet, tamburaški odsek in pevski zbor. Ti so delovali do leta 1941.

V obdobju od 40 — 60 obletnice so društvu načelovali: 1922—1927 Šip Edvard, 1931—1945 Haukman Ivan, 1927—1931 Holešek Ignacij.

Rednih članov je bilo v teh letih okrog 50, podpornih pa tudi toliko. Ob 50-letnici društva leta 1931 so izvolili na občnem zboru v odbor naslednje tovariše: Hauptman Franc — načelnik, Razman Jože — poveljnik, Aškerc Franc — nam. poveljnika, Ule Franc tajnik, Knez Tomaž — odbornik, Rožaj Julij — odbornik, Golob Franc odbornik, Lukež Franc — odbornik, Lubi Anton — odbornik, Virant Anton — vodja plezalcev, Rataj Karel — vodja ročne bnižgalne, Rožaj Julij — vodja motorke Renault, Rožaj Karel — vodja motorke Union, Lubi Anton — vodja drugega oddelka, dr. Baumgartner — vodja reševalnega oddelka.

O nadaljni dejavnosti gasilskega društva ZPT pri rudniku Trbovlje do današnjih dni, bo objavljen poseben prispevek v naslednji številki našega časopisa.

Poudariti moram, da je zbiranje gradiva zelo težavno, ker društvenega arhiva ni dovolj na razpolago, iz katerega bi črpali potrebne podatke. Zato je opis zelo pomanjkljiv. Vabim vsakogar, da me dopolni z ustreznimi in dokumentiranimi podatki.

Peter Schneider, dipl. inž. rud.



Rudniška gasilska četa Trbovlje — tekmovalna desetina na rudarskem tekmovanju gasilskih čet v letu 1969 v Hrastniku

Poslovitev od upokojenih tovarišev

Naši notranji predpisi določajo, da se predstavniki podjetja, samoupravni organi in družbeno-politične organizacije, vsako leto dvakrat poslove v imenu celotne naše delovne skupnosti, od tistih naših sodelavk in sodelavcev, ki gredo v pokoj, najsi bo starostno ali invalidsko. Zadnji tak poslovljni razgovor je bil v sredo, 16. junija 1971 v počitniškem domu našega podjetja na Partizanskem vrhu. Na poslovni razgovor so bili povabljeni tisti naši bivši člani delovne skupnosti, ki so šli v pokoj v času od 10. novembra 1970 do 13. maja 1971. Udeleženci razgovora so se odpeljali na Partizanski vrh ob 11. uri izpred uprave ZPT v Trbovljah in sicer z avtobusom cementarne in dvema kombijema ZPT. Skupina je bila manj številna kot prejšnje skupine, zato je bilo možno opraviti prevoz tudi z manjšimi avtomobili.

V lepo pripravljenem prostoru so posedli ob mizi povabljeni. Najprvo se je v imenu naše celotne delovne skupnosti in v imenu podjetja poslovil on njih glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud. V daljšem govoru je na kratko orisal sedanje stanje podjetja, v drugem delu svojega govora pa se je vsem navzočim zahvalil za njihovo dolgoletno zvesto in uspešno sodelova-

nje v podjetju in jim zaželel še mnogo lepih in zdravih let. V imenu tehniškega vodstva podjetja in tehničnih vodstev vseh treh rudnikov, je navzoče pozdravil direktor rudnika Trbovlje Cveto Majdič, dipl. inž. rud., v imenu družbeno-političnih organizacij, t. j. v imenu sindikalne organizacije, Zveze komunistov in mladinske organizacije pa se je od njih poslovil sekretar konference ZK ZPT Ludvik Zalokar. Tudi ta dva sta se vsem navzočim in manjkajočim sodelavcem toplo zahvalila za njihovo dolgoletno sodelovanje v podjetju in v posameznih organizacijah.

Po končanih govorih je vsak udeleženec prejel umetniško oblikovano zahvalno pismo z grafiko Janeza Kneza, ak. slikarja »Zadnja cigareta« ter 150,00 din denarne nagrade. Po končanem »uradnem delu« poslovitve je bilo kosilo, nato pa je trajal do 17. ure prost razgovor ob zabavni glasbi, petju in tudi plesu. Ob tej uri so se vsi udeleženci poslovilnega razgovora odpeljali nazaj v Hrastnik, Trbovlje in Zagorje.

Na poslovljni razgovor so bili povabljeni sodelavci in sodelavke, ki so bili nazadnje zaposleni v naslednjih delovnih enotah:

Rudnik Hrastnik: Rotar Martin, Flisek Stane, Kastelic Miha, Klanjšek Ivan, Zupan Mirkko, Rozman Alojz, Zdojšek Jože;

Rudnik Trbovlje: Rozman Jože, Starček Franc, Ivič Stanko, Prosenc Franc, Lavrin Jože, Smit Adolf, Drnovšek Ivan, Funkelj Jožefa, Oblak Hinko;

Rudnik Zagorje: Horvat Jože II., Zupanc Stanko, Čermelič Anton, Kolenc Alojz, Bukovšek Ivan, Mežnar Riko, Livk Jakob, Jesenšek Franc I., Krivec Franc, Veteršek Štefan, Drobež Anton;

Separacija: Selevšek Leopold, Okorn Ana, Taufer Zvone, Skrinar Maks, Poznič Rudolf;

Elektrostrojni obrat: Zakonjšek Vinko, Ameršek Berta,

Obrat za specialna rudarska dela: Senčar Rudolf, Hriberšek Franc, Kaluža Anton, Drnovšek Viktor;

Nabavni oddelek: Dolanc Franc, Kajbič Franc, Jerman Jože, Zupan Jože, Dornik Valentin;

Uprava ZPT: Sergan Ljudmila.

Uredništvo našega glasila se pridružuje čestitkam in željam, ki so jih predstavniki podjetja in organizacij izrekli vse mnazvočim na poslovilnem razgovoru. Vsem želimo mnogo lepih in zdravih let, ob najboljši volji!

T. L.

Program prireditev ob dnevu rudarjev

Po sklepu organov upravljanja, se bo letošnje praznovanje dneva rudarjev odvijalo v približno enakem obsegu in z enakim programom kot lansko leto. Program je pripravil poseben odbor, v katerem so sodelovali predstavniki osrednjega delavskega sveta, družbeno-političnih organizacij in vodstva podjetja.

Proslavljanje letošnjega dneva rudarjev ima dva dela in sicer športni del ter osrednjo proslavo. Športna tekmovanja so se odvijala ves junij na področju vseh treh rudnikov, medtem, ko bo osrednja proslava ob letošnjem dnevu rudarjev v petek, 2. julija 1971 ob 19. uri v delavskem domu v Zagorju o/S.

Referenti za šport in rekreacijo pri rudniškem odboru sindikata rudarjev so pripravili program športnih tekmovanj v nogometu, kegljanju, streljanju in šahu. Tekmovalne ekipe sestavljajo člani delovnih enot rudarjev Hrastnik, Trbovlje, Zagorje in iz ostalih delovnih enot v Trbovljah.

Nogometna srečanja med posameznimi ekipami so potekala:

- dne 5. junija 1971 v Zagorju:
- Trbovlje : Hrastnik
- Zagorje : Hrastnik
- Zagorje : Trbovlje

ESO, separacija : Trbovlje, Hrastnik, Zagorje;

- dne 13. junija 1971 v Hrastniku: tekmovala so iste ekipe kot v Zagorju;
- dne 19. junija 1971 v Trbovljah: tekmovala so iste ekipe kot v Zagorju in Hrastniku.

Program tekmovanj v kegljanju pa je zajemal:

- 4 ekipe po 6 članov iz Trbovelj
- 3 ekipe po 6 članov iz Hrastnika
- 3 ekipe po 6 članov iz Zagorja
- 1 ekipo po 6 članov iz Dola pri Hrastniku.

Kegljanje je potekalo 26. junija 1971 na kegljišču v Trbovljah.

Tekmovanja v streljanju z zračno puško, ki je bilo 26. junija 1971, so se udeležile naslednje ekipe:

- ena ekipa s 5 člani elektrostrojnega obrata
- tri ekipe s 5 člani iz rudnika Trbovlje
- dve ekipi s 5 člani iz rudnika Hrastnik
- dve ekipi s 5 člani iz rudnika Zagorje
- ena ekipa s 5 člani iz Dola pri Hrastniku.

Šahovska tekmovanja 20. junija 1971 so se udeležile:

- ena ekipa z 10 člani iz rudnika Trbovlje
- ena ekipa z 10 člani iz rudnika Hrastnik
- ena ekipa z 10 člani iz rudnika Zagorje.

Referenti so predvideli v programu tudi tekmovanje v namiznem tenisu, vendar pa le za primer, če bi se prijavilo zadostno število ekip za tekmovanje v tej športni disciplini.

Zmagovalne ekipe v posameznih športnih disciplinah bodo prejele na osrednji proslavi dneva rudarjev, pokal v trajno last.

— — —

Omenili smo že, da bo osrednja proslava ob dnevu rudarjev, dne 2. julija 1971 ob 19. uri v delavskem domu v Zagorju. Program te proslave obsega:

- slavnostni govor predsednika osrednjega delavskega sveta,
- podelitev zapestnih ur jubilatoma dela,
- podelitev športnih pokalov,
- objavo in podelitev nagrad za tehnične izboljšave,
- branje najboljših prispevkov u-

čencev iz osnovnih šol heroja Rajka iz Hrastnika, Tončke Čeč iz Trbovelj in Toneta Okrogarja iz Zagorja in rudarskega šolskega centra ZPT iz Zagorja;

na proslavi bodo sodelovali naslednji ansambli:

— delavska godba, Zagorje

— tamburaški orkester rudniških gasilcev, Trbovlje
— kvintet Stari tovariši iz Hrastnika,
— ansambel Franca Lipičnika iz Zagorja,
— ansambel Janeza Mahkoviča iz Zagorja,
— ansambel Veseli berači iz Hrastnika.

Želimo, da se tako športnih tekmovalcev, kakor tudi osrednje proslave ob dnevu rudarjev, udeležijo čimvečje število članov naše delovne skupnosti. Iz Hrastnika in Trbovelj bo organiziran prevoz z avtobusi v Zagorje, pravtako pa tudi za povratek.

T. L.

Previdni bodimo tudi doma

V gospodinjstvih oziroma v stanovanjih je v uporabi čedalje več najrazličnejših gospodinskih aparatov na električni pogon. Med te štejemo likalnike, brivnike, kuhalnike, potopna grelna telesa, pretočna grelna telesa, bojlerje, pečnjake, mešalnike, pražilnike, štedilnike, hladilnike, sesalnike, pralne stroje, centrifugalne izžemalnike, loščilce za tla, pomivalne stroje, radijske sprejemnike, televizijske sprejemnike, otroške igrače, mesoreznice, poleg tega pa so na električni pogon še različna električna orodja, ročne svetilke, vrtnalni strojčki, električne žage ter morda še kakšne druge priprave za delo.

Vsi, ki uporabljajo našete električne aparate in orodja, so vedno podvršeni najrazličnejšim možnim nesrečam. Zato bi bralce našega glasila radi opozorili na najpomembnejše elemente, ki lahko povzročijo nesrečo:

Ne hranimo tam, kjer je to škodljivo!

Varovalni vložek ima nalogo varovati električno napeljavo. Zato ne uporabljaj premoščenih, taljivih vložkov!

Ko menjaš varovalko, bodi previden, kajti vijak na dnu varovalke je še vedno pod napetostjo!

Proč s staro in nespametno razvado!

Če izključiš likalnik, svetilko, brivnik, radio in druge aparate, ne vleci vrvice ali kabel k sebi, marveč trdno primi najprej vtičnico, nato vrstico ali kabel varno izvleci! Če

ne boš ravnal tako, boš v najkrajšem času poškodoval ali uničil vrvico, kabel ali pa vtičnico.

Bodimo kar se da previdni!

Vsak termični aparat naj ima svojo vtičnico. Več električnih aparatov ne smeš priključiti na eno samo vtičnico zaradi preobremenitve!

Varno uporabo električnih aparatov nam zagotovi varnostni vtič (»šuko«). Varnostni vtič moramo uporabljati v kopalnicah, pralnicah, kletih, v vseh vlažnih prostorih in povsod na prostem!

Navodilo:

Ne dotikaj se grelca centralne kurjave, kadar uporabljaš sesalnik za prah ali loščilnik za tla!

Ne igraymo se s smrtjo!

Nespametno je uporabljati provizorično prenosno svetilko 220 voltov — v hlevih, kuhinji za krmo, sušilnicah in podobnih kmetijskih prostorih.

Uporabljajmo samo predpisno izdelano prenosljivo električno svetilko!

Še posebno pazimo na otroke!

Ne vtičaj kakršnihkoli drugih kovinskih predmetov v vtičnice — razen seveda ustreznih vtičev — ker je to nevarno. To velja tudi za druge dele napeljav in električnih aparatov, kjer se utegneš dotakniti z napetostjo!

Ker so otroci radovedni in radi posnemajo odrasle, stalno opozarjaj

in opazaj vedenja svojega mlačka, da ne bo nesreče!

Ne zanašajmo se na srečo!

Grelne peči in odprti kuhalniki se kaj radi poškodujejo zaradi premikanja. Nevarne so okvare grelnih žic. Pokvarjene grelnne aparate takoj izključi in jih oddaj v popravilno strokovni servisni delavnici. Le malokdo ve, kako nevaren je dotik v takšnem primeru. Kogar je električna žica »stresla«, je le po srečnem naključju ušel smrti.

Navodilo:

Pri zamenjavi žarnic ali varovalk ne smemo imeti premočenega obuvala, poškodovanih čevljev, še celo pa ne vlažnih rok!

»Stresenje« utegne biti smrtno nevarno.

Če ogrodje aparata zaradi okvare »strese«, uporabi zaščitno napetostno stikalo, ki v takem primeru instalacijo izklopi. To stikalo namreč dopušča ponovni vklop šele takrat, ko je poškodovani električni aparat izključen.

Bodimo preudarni pravočasno!

Poškodovani in dotrajani električni material povzroča:

— nesreče (smrtno poškodbe),

— požare.

Priključnica za likalnik ali kuhalnik se močno segreje. Če je kontakt slab, bakelitni del zogljeni.

Velja pravilo:

Poškodovane vrvice in kable ter električni pribor je treba takoj zamenjati!

(Po časopisu Srečno 4-5/71)

Nove štipendije

Na predlog odbora za zaposlovanje in izobraževanje ZPT, je osrednji delavski svet našega podjetja, na svojem zasedanju dne 27. maja 1971, sprejel sklep o spremembi oziroma dopolnitvi obstoječega pravilnika o štipendiranju. Po je spremembi bo podjetje izplačevalo štipendije v naslednjih višinah:

— za šolanje na rudarskem oddelku tehniške srednje šole od 400,00 do 450,000 din/mes.

— za šolanje na ostalih srednjih šolah od 350,00 do 400,00 din/mes.

— za študij na I. stopnji fakultete ali na višjih šolah 500,00 din/m.

— za študij na II. stopnji fakultete 600,00 din/mes.

Kot doslej, bo podjetje tudi v bodoče izplačevalo študijsko pomoč dijakom in študentom, po predhodni odobritvi pristojnega odbora. Ta bo znašala:

— za šolanje na srednjih šolah v Zasavju 120,00 din/mes.

— za šolanje na srednjih šolah iz-

ven Zasavja od 180,00 do 220,00 din/mes.

— za študij na I. stopnji fakultete ali najvišjih šolah 250,00 din/mes.

— za študij na II. stopnji fakultete 300,00 din/mes.

Iz objavljenega razpisa je razvidno, za katere stroke so razpisane štipendije v letošnjem letu in kakšni so pogoji za odobritev štipendije in študijske pomoči.

Nove štipendije bodo veljale za dijake od 1. septembra, za študente pa od 1. oktobra 1971 dalje.

Obisk v Idriji

V času razprav za podpis samoupravnih sporazumov, med drugim tudi za skupino slovenskih rudnikov, se je odbor sindikalne podružnice uprave Zasavskih premogovnikov-Trbovlje, odločil za izvedbo strokovne ekskurzije v rudnik živega srebra v Idriji. Sindikalna organizacija idrijskega rudnika je bila naše pobude zelo vesela in je pripravila naši sedemčlanski skupini pristrčen sprejem.

Ekskurzija v Idrijo je bila v soboto, 15. maja 1971 in lahko rečemo, da je zelo uspela. Pod strokovnim vodstvom obratovodje jame Borba, smo si ogledali njihov način pridobivanja rude v jami, nato pa še zunanje prostore s topilnico in laboratorijem. Naj omenim še zanimiv rudarski muzej v starem gradu, kjer imajo lepo ohranjene stare lokomotive in drugo rudarsko opremo, ki daje mestu svojevrstno turistično zanimivost. Predvideno je bilo tudi srečanje z našimi rudarji, ki delajo na gradbišču obrata za specialna rudarska dela v Idriji, vendar je bilo njihovo prijetno stanovanjsko naselje prazno, ker je bila pač sobota.

V razgovorih s strokovnim in sindikalnim vodstvom smo ugotovili, da doslej med našima rudnikoma ni bilo večjih stikov, da pa bo to v bodoče zelo pomembno, če bomo hoteli, da bodo samoupravni sporazumi uspeli.

Predstavniki idrijske sindikalne podružnice bodo vrnilo obisk verjetno v jeseni in ob tej priložnosti bi bilo verjetno priporočljivo, da bi sodelovanje razširili na celotni rudniški odbor sindikata — ROS.

Hermina Koritnik, dipl. oec.



Škafar, ki je leta 1490 odkril živo srebro v Idriji. Posnetek po sliki J. Trošta

Rударstvo doma in po svetu

Proizvodnja premoga v Evropski gospodarski skupnosti

V aprilu se je proizvodnja premoga v državah EGS napram marcu mesecu znižala od 16.091.000 ton na 13.686.000 ton. Od tega je odpadlo na ZRN 9.627.000 ton, na Francijo 3.031.000 ton, na Italijo 25.000 ton, na Nizozemsko 317.000 ton in na Belgijo 686.000 ton.

(Vir: II Sole-24 Ore 122, 28. 5. 1971)

Rjavi premog ima bodočnost

V ZRN znašajo kapacitete elektrarn na bazi rjavega premoga skupno 8.500 MW in se bo do leta 1975 povečala na 13.000 MW. V letu 1970 so proizvedli 55 mlrd. kWh, kar je

37,6 % energije javnih elektrarn. Prednost rjavega premoga je v večji produktivnosti. Leta 1970 je en rudar v eni izmeni nakopal 60 ton rjavega premoga, kar je ekvivalentno s 16 tonami črnega premoga. Pri črnem premogu pa pride na enega moža v eni izmeni 3,3 tone. V dnevnem kopu pa pride na eno izmeno 81 ton rjavega premoga, kar ustreza 22 tonam črnega premoga.

(Vir: Die Welt 108, 11. 5. 1971)

Velika Britanija bo morala pripevati v sklad Montanuniona

Ko bo Velika Britanija postala članica Montanuniona, bo morala v njegov sklad vplačati 57 milij. \$.

Plačilo naj bi bilo izvedeno v treh enakih delih v obdobju treh let. Po pravilih EGS morajo premogovnike in jeklarske družbe posamezne države vplačati v skupni sklad vsako leto 0,3 % letne vrednosti proizvodnje. Zdaj dosegajo sredstva sklada 220 milij. \$. Sredstva porabljajo za financiranje stanovanj, pokojnin, raziskav in strukturnih izboljšav v jeklarski oziroma premogovni industriji skupnosti. Delež britanske premogovne in jeklarske industrije bo v primeru včlanjenja v EGS predstavljal 37 % celote. Sredstva bodo ostala v britanskih bankah. Pričakujejo, da bo Velika Britanija precejšen koristnik sklada.

(Vir: Financial Times 25468, 2. 6. 71)

Program uporabe šote na Finskem

Finska vlada se je odločila, da bo povečala eksploatacijo šote od sedanjih 0,3 na 10 milijonov m³ letno. V ta namen so zagotovili potrebne investicije za naslednje sedemletno razdobje. Šoto bodo uporabljali za ogrevanje, s čimer bodo prihranili letno milijon ton kurilnega olja. Vlada se je odločila za izvedbo tega projekta zaradi občutne podražitve surove nafte, ki jo uvažajo.

Proizvodnja premoga na Poljskem

Poljaki so predvideli, da bo znašala njihova proizvodnja premoga v razdobju 1971-1975 775 milijonov ton. V razdobju 1966-1970 so proizvedli skupaj 650 milijonov ton premoga.

Zahodnonemški uvoz premoga

Zahodna Nemčija je v preteklem letu uvozila iz vzhodnoevropskih

držav skupno 2,5 milijonov ton premoga in koksa. Uvoz se je precej povečal v primerjavi s prejšnjimi leti. Dobave so povečali predvsem iz Poljske.

Proizvodnja premoga na Japonskem

Proizvodnja premoga na Japonskem v zadnjem času stalno pada zaradi povečane uporabe nafte oziroma težkega olja kot industrijskega goriva, pa tudi zaradi drugih faktorjev. V letu 1962 je 574 japonskih premogovnikov proizvedlo skupno 55 milijonov ton premoga, medtem ko je v letu 1970 aktivno delovalo le še 74 premogovnikov s skupno proizvodnjo 38 milijonov ton premoga. Predvidevajo, da bo v letu 1975 znašala njihova proizvodnja le še okoli 5 milijonov ton premoga.

Združenje premogovnikov Srbije

Predvidoma bo še ta mesec pričelo z delom Združenje rudnikov rjavega premoga Srbije-URMUS.

Sedež tega združenja bo v Beogradu. V teku so tudi razgovori o združenju premogovnikov v SR BiH.

Rezerve lignita

Geološki in rudarski strokovnjaki so končno ugotovili, da znašajo bilančne rezerve lignita in rjavega premoga v tuzlanskem bazenu, ki se razprostira na površini okrog 350 kvadratnih kilometrov, skupno milijardo 260 milijonov ton, od tega znašajo bilančne rezerve lignita okoli 900 milijonov ton, ostalo pa je rjavi premog. Posebno pomembno je dejstvo, da bo možno premog eksploatirati površinsko.

Rudarstvo v Avstriji

V avstrijskih rudnikih je zaposlenih skupno 20.000 rudarjev, od tega jih dela 4.000 v rudnikih, katerih lastnik je ameriški kapital. To se pravi, da dela vsak peti avstrijski rduar za Američane.

(podatki po EKOS in Gospodarskem vestniku)

V nekaj vrstah

Dne 29. aprila t. l. je potekal v Ljubljani posvet o vprašanjih s področja energetike. Organiziral ga je Svet za energetiko pri republiški gospodarski zbornici, ki je tudi pripravil obsežno gradivo. S strani ZPT sta se posveta udeležila glavni tehniški direktor.

V času od 5. do 8. maja t. l. sta se udeležila II. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije v Sarajevu, tudi naša dva predstavnika. Po sklepu osrednjega delavskega sveta sta bila to naša delegata Rado Kantužar in Jože Zorčič, inž.

Dne 12. maja t. l. je imel svoj letni občni zbor rudniški odbor sindikata rudarjev — ROS. Potekal je v predavalnici delavskega doma v Trbovljah, ob navzočnosti številnih delegatov vseh osnovnih sindikalnih podružnic in številnih gostov. Poročilo o delu ROS-a v pretekli mandatni dobi je podal Rado Kantužar, predsednik te organizacije, v razpravi pa so sodelovali še zvezni poslanec Milan Kožuh, republiški poslanec Karlo Forte, Marko Pokoritnik, Vilji Pukmajster, Franc Šipek, Albert Ivančič, dipl. inž. rud., Jože Zorčič, inž., Tomo Govejšek in drugi.

Dne 13. maja t. l. je prispel predstavnik firme PIC iz Francije. V naslednjih treh dneh je sodeloval pri odpravi nekaterih pomanjkljivosti na težkotekočinski separaciji v Trbovljah.

Dne 17. maja t. l. je potekalo v sejni sobi uprave ZPT v Trbovljah posvetovanje v zvezi z nadaljnjim odkopavanjem premoga v jami Ojstro rudnika Hrastnik, s posebnim ozirom na hidrologijo tega območja. Posvetovanja so se udeležili poleg domačih strokovnjakov tudi strokovnjaki rudarskega inštituta iz Ljubljane in Beograda.

Dne 18. maja t. l. je bilo v sejni sobi uprave ZPT v Trbovljah, posvetovanje o jamski signalizaciji. Udeležili so se ga tudi predstavniki rudnika Velenje ter Poljaki, ki so predavali na to temo.

Dne 26. maja t. l. je obiskala naše podjetje skupno s predstavnikom zvezne gospodarske zbornice, angleška delegacija ABMEX. Razpravljali so o možnostih nakupa oziroma prodaje rudarskih strojev v Angliji.

Dne 10. junija t. l. so obiskali Hrastnik, člana izvršnega biroja ZKJ Krste Crvenkovski in Stane Dolanc ter sekretar sekretariata CK ZKS inž. Marinc Andrej. V času

svojega obiska so si ogledali steklaro in tovarno kemičnih izdelkov, v popoldanskem času pa so imeli razgovor s političnim aktivom v Hrastniku.

V soboto 12. junija t. l. je bila v stekleni dvorani delavskega doma v Zagorju, slovesnost ob podelitvi zaključnih spričeval 35 obsolventom rudarskega oddelka rudarskega šolskega centra ZPT. Ti so si pridobili po triletnem šolanju poklic kvalificiranega rudarja-kopača. Na slovesnosti je sodeloval tudi moški pevski zbor Loški glas, predavatelj in instruktorji RŠC, predstavniki nekaterih šol ter družbeno-političnih organizacij, glavni direktor ZPT in nekateri drugi vodilni delavci ZPT.

Dne 23. junija t. l. so se udeležili v Velenju trije naši predstavniki seminarja na temo: Uvajanje in uporaba sodobnih transportnih sredstev. Seminar je organiziral odbor za razvoj in napredek gospodarstva — komisija za transport, pri republiški gospodarski zbornici.

Verjamite ali ne, včasih niso imeli knape za ljudi. Ko je bilo žegnanje na Sv. Planini (sedaj Partizanski vrh), ki se ga udeleži mnogo Savinjčanov, je eden teh vprašal drugega: »Je bilo dosti ljudi na Sv. Planini pri žegnanju?« Ta je odgovoril: »Ljudi sicer ni bilo veliko, toda knapov iz Trbovelj je bilo pa precej.«

Razpis štipendij in učnih mest

Odbor za zaposlovanje in izobraževanje Zasavskih premogovnikov-Trbovlje, razpisuje za šolsko leto 1971/72, štipendije in učna mesta.

I — Štipendije:

Razpisane so štipendije za šolanje oziroma študij na naslednjih šolah:

- za študij rudarstva-smer eksploatacija, na oddelku za rudarstvo FNT 3 štipendije
- za študij strojništva, smer energetika, na strojni fakulteti — 2 štipendiji
- za študij gradbeništva — nizke gradnje, na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo — 1 štipendija
- za študij ekonomije, na ekonomski fakulteti 2 štipendiji
- za študij na višji šoli za socialne delavce 2 štipendiji
- za šolanje na gradbenem oddel-

ku tehniške srednje šole — nizke gradnje 2 štipendiji
— za šolanje na rudarskem oddelku tehniške sred. šole — 3 štipendije
Prosilci zad odiltev štipendije morajo predložiti kadrovskemu sektorju ZPT, do 15. julija 1971, naslednje listine:

- prošnjo za dodelitev štipendije,
 - kratek življenjepis z navedbo števila družinskih članov, ločeno za preskrbljene in nepreskrbljene,
 - overjen prepis zadnjega šolskega spričevala,
 - potrdi lopodjetja oziroma zavoda, kjer so starši zaposleni, o višini njihovih mesečnih osebnih prejemkov za prvih šest mesecev t.l.
- O dodelitvi štipendij bo dokončno odločal odbor za zaposlovanje in izobraževanje ZPT na podlagi določil pravilnika o štipendijah. Za dodelitev štipendije bo pomembno, če so prosilčevi starši zaposleni pri ZPT, učni uspeh v šoli ter višina

osebnih prejemkov proslilčevih staršev. Vlagatelji prošnji bodo o načinu rešitve vložene prošnje obveščeni takoj po sprejetju sklepa.

II — Razpis učnih mest:

Za šolsko leto 1971/72 so razpisana za rudarski šolski center ZPT, naslednja šolska mesta:

- za izučitev poklica kvalificiranega rudarja 100 učnih mest
 - za izučitev poklica kvalificiranega kovinarja 20 učnih mest
 - za izučitev poklica kvalificiranega električarja 10 učnih mest
- Kandidati, ki se žele vključiti v uk pri našem podjetju, naj pošljejo svoje prijave na rudarski šolski center ZPT v Zagorju ali na oddelek za izobraževanje RŠC ZPT v Trbovljah, lahko pa jih oddajo tudi v kadrovskem sektorju ZPT v Trbovljah, najkasneje do 15. julija 1971.

Šole za odrasle

Delavska univerza Trbovlje je razpisala vpis kandidatov v raznovrstne šole za odrasle. Na ta način bi se posamezni oddelki matičnih šol približali slušateljem, ti pa bi posvečali organiziran pouk v času, ki njim najbolj ustreza. Programi posameznih šol so prilagojeni odraslim slušateljem. Slušatelji, ki uspešno končajo eno izmed šol, dobijo verifirano spričevalo matične šole, ki je enakovredna tistemu, ki ga prejme učenec ali dijak v redni šoli.

- Za šolsko leto 1971/72, je delavska univerza Trbovlje razpisala naslednje večerne oddelke za odrasle:
- 1) visoka — ekonomsko komercialna šola Maribor, oddelek Trbovlje,
 - 2) višja tehniška šola Maribor, oddelek Trbovlje, za strojno, elektro in kemijsko smer,
 - 3) višja šola za organizacijo dela Kranj,
 - 4) ekonomska srednja šola, I. letnik,
 - 5) tehniška srednja šola, I. II. in III. letnik, strojni in I. letnik elektro,
 - 6) srednja komercialna šola Ljubljana, oddelek Trbovlje,
 - 7) šola za prodajalce, šolski center za blagovni promet, Ljubljana,
 - 8) delovodska kovinarska šola Maribor,
 - 9) delovodska elektro šola Zagreb,
 - 10) dvoletna administrativna šola Maribor,
 - 11) poklicna šola kovinske stroke, IKS Trbovlje
 - 12) poklicna šola lesne stroke Sevnica,
 - 13) večerna osemletna osnovna šola VII. in VIII. razred.

Poleg tega bodo organizirani še razni tečajji in seminarji, za tuje jezike, tehniške misarje, šivilje, skladiščnike, za družbeno politično delo itd.

Pripravniki

Pred dvema leti je podjetje sprejelo pravilnik o pripravnikih, katerega sprejetje je prepisoval poseben zakon. Med tem časom so nastale večje spremembe, predvsem v pogledu vrednotenja dela pripravnikov. Zato je osrednji delavski svet na svojem 19. zasedanju dne 27. maja 1971, na predlog odbora za zaposlovanje in izobraževanje, sprejel nekatere spremembe in dopolnitve pravilnika o pripravnikih. Po spremenjenem pravilniku imajo pripravniki pravico za čas trajanja pripravniške dobe, prejemati naslednje prejemke:

AŽURNOST

Jernejček je delal tudi v kamnolomu Boben v Hrastniku. Vodil je evidenco za izdani gramoz.

Nekoč ga je poslovodja Jakopič še pred koncem šihla zalotil v gostilni Plaznik, kjer je bil Jernejček malo okajen. Naslonjen je bil na mizo, glavo pa je imel na knjigi, v katero je sicer vpisoval količine izdanega gramozja.

Poslovodji je po nekajkratnem tresenju uspelo zbuditi Jernejčka in ga je vprašal:

Prijave sprejema delavska univerza do 31. julija 1971, za nekatere šole pa tudi do 15. avgusta 1971. Podrobnejše informacije lahko vsak kandidat prejme na delavski univerzi, Trbovlje.

- pripravniki z visokošolsko izobrazbo 1.500,00 din/mes.
- pripravniki z višješolsko izobrazbo 1.200,00 din/mes.
- pripravniki s srednješolsko izobrazbo 800,00 din/mes.

Sprejel je tudi določilo, da se obsolventom višjih in visokih šol, ki so pri izdelavi diplomske naloge vezani na delo v podjetju in so bili sprejeti kot pripravniki, priznava mesečna nagrada, zmanjšana za 20%. Te spremembe so stopile v veljavo 1. julija 1971.

»Jernejček, kaj pa delaš tukaj?«
»Ja, kubikiram.«

— ♦ —

Ko smo v gnili ali predvojni Jugoslaviji štrajkali in protestirali, se je zgodilo tudi tole. Na nekem protestnem zborovanju, pri katerem so se zbrale žene iz Trbovelj, so le-te vpile ter vzklikale »kruha nam dajte!« Neka knapova žena je dejala drugi: »Vpij ti bolj glasno namesto mene, moram domov, da mi ne bo šel kruh »čez«. Malo prej sem ga zamesila.«

Spremembe v telefonskem prometu

Podjetje za PTT promet Trbovlje, v katerega obseg spadajo pošte Trbovlje, Zagorje ob Savi, Hrastnik, Radeče, Izlake in Zidani most, je obvestilo vse naročnike telefonskih priključkov, da bodo od 28. junija 1971 dalje v veljavo nove telefonske številke za območje vozlišča avtomatskih telefonskih central (ATC) Trbovlje. V teh dneh so namreč povečali zmogljivosti vozlišča ATC Trbovlje. Kot posledica tega pa nastopajo od tega dne dalje tudi določene spremembe v telefonskih številkah.

Po tem sporočilu se zadnje tri številke vsakega naročnika ne bodo spremenile, pač pa se spremeni prvi del telefonske številke, n. pr.:

a) telefonski naročniki ATC Trbov-

lje bodo imeli začetno številko odslej 821-000, namesto dosedanje številke 80-000. Primer: sedanja številka 80-066, bo imela odslej številko 821-066, sedanja številka 80-275, bo imela odslej številko 821-275 itd.;

b) telefonski naročniki ATC Zagorje ob Savi, bodo imeli začetno številko 811-000, namesto sedanje številke 81-000. Primer: sedanja številka 81-099, bo imela odslej številko 811-099, sedanja številka 81-113, bo imela odslej številko 811-113.;

c) telefonski naročniki ATC Hrastnik bodo imeli začetno številko 814-600, namesto dosedanje številke 81-600. Primer: sedanja številka 81-600, bo imela odslej

številko 814-600, sedanja številka 81-704, bo imela odslej številko 814-704,

č) telefonski naročniki ATC Radeče, bodo imeli začetno številko 817-000, namesto sedanje številke 81-500. Primer: sedanja številka 81-525, bo imela odslej številko 817-525,

d) telefonski naročniki ATC Zidani most bodo imeli začetno številko 818-500, namesto dosedanje številke 81-800. Primer: sedanja številka 81-811, bo imela odslej številko 818-811.

Podjetje za PTT promet je pripravilo za vse telefonske naročnike poseben telefonski imenik, ki bo veljal za območje Zasavja, od 28. junija t. l. dalje.

Kegljači — dvakrat drugi

Na štiristeznem avtomatskem kegljišču KK »Rudar«, sta bili doslej končani dve tekmovalni disciplini v okviru letošnjih sindikalnih športnih iger 1971. Kegljaški ekipi sindikalne podružnice ZPT rudnika Trbovlje, ki sta tekmovali pod imenom ZPT rudnik Trbovlje I in II, sta dosegli zadovoljivo uvrstitev.

V prvi disciplini sindikalnih športnih iger 1971 v borbenih igrah, v kateri je tekmovalo 28 od 30 prijavljenih ekip, sta ekipi ZPT rudnika Trbovlje, zasedli — ekipa ZPT rudnika Trbovlje II 2. mesto s 27 ter ekipa ZPT rudnika Trbovlje I 7. mesto, z 22 točkami. Ekipa ZPT rudnika Trbovlje II je podrla 540, ekipa ZPT rudnika Trbovlje I pa 479 kegljev. V tej disciplini je zmagala ekipa SGP Zasavje z 28 točkami oziroma s 556 podrtimi keglji ter osvojila pokal v trajno last.

Vrstni red prvih desetih uvrščenih ekip: SGP Zasavje 556 kegljev 28 točk, ZPT rudnik Trbovlje II 540-27, Elektrarna I 492-26, Elektro Trbovlje I 490-25, Iskra Trbovlje I 489-24, Strojna tovarna Trbovlje I 486-23, ZPT rudnik Trbovlje I

479-22, Cementarna Trbovlje I 473-21, RUDIS Trbovlje 470-20, Strojna tovarna Trbovlje II 461-19 itd.

V drugi disciplini letošnjih sindikalnih športnih iger kegljanje 6 x 100 metov (dva nastopa), je tekmovalo 24 ekip iz 14 sindikalnih podružnic, med njimi tudi dve ekipi ZPT rudnika Trbovlje, ki sta zasedli odlično drugo oziroma tretje mesto. V tej disciplini se je izkazala ekipa ZPT rudnika Trbovlje I pred ekipo ZPT rudnika Trbovlje II, z osvojenim 2. mestom in 23 točkami. Ekipa ZPT rudnika Trbovlje II je zasedla 3. mesto z 22 točkami. Na polno so kegljači ZPT rudnika Trbovlje I pdrli 3.292, na čiščenju pa 1.506 kegljev, skupno 4.798 kegljev. Druga ekipa ZPT rudnika Trbovlje pa je podrla na polno 3.213, na čiščenju pa 1.486, skupaj 4.699 kegljev. V tej disciplini je prav tako kot v prvi bila najboljša še ekipa SGP Zasavje s 4.866 keglji in 24 točkami, kar jim je zadostovalo za 1. mesto in osvojitve pokala v trajno last tudi v tej disciplini.

Tako je vrstni red prvih desetih najboljših ekip naslednji: SGP Za-

savje 4.866 podrtih kegljev 24 točk, ZPT rudnik Trbovlje I 4.798-23, ZPT rudnik Trbovlje II 4.699-22, IBT I 4.652-21, STT I 4.632-20, Elektrarna I 4.597-19, Cementarna I 4.576-18, Elektro Trbovlje 4.567-17, STT II 4.514-16, Iskra Trbovlje I 4.491-15 točk itd.

V tej disciplini se štejejo točke vseh ekip sindikalne podružnice, če jih je več. Tako so posamezne osmovne sindikalne podružnice v tej disciplini zbrale naslednje število točk: 1) ZPT rudnik Trbovlje 45, Cementarna 44, STT 42, IBT 37, SGP Zasavje 31, Elektrarna 28, Iskra 19, Elektro Trbovlje 17, družbene organizacije 11, stanovanjsko podjetje 10, RUDIS 8, Komunalni obrtni center 5, Mehanika 2 in TIKA 1 točko. Med desetimi najboljšimi posamezniki v tej disciplini sta tudi Taulzel Tone z 854 podrtimi keglji, ki se je uvrstil na odlično 3. mesto in Rajtmajer Mirko z 816 podrtimi keglji, ki se je uvrstil na 9. mesto.

Tekmovanja v ostalih športnih disciplinah so v teku.

Janko Savšek

Rudarski šolski center — drugi

V okviru tradicionalnih športnih srečanj, je bilo tudi letos za Dan mladosti, športno srečanje gojencev rudarskih šolskih centrov ZPT iz Zagorja in RLV. Velenja. Letošnje tekmovanje je potekalo v Velenju, lani pa v Kisovcu. Bodoči mladi rudarji obeh šol so se pomerili v šestih športnih disciplinah.

Zaradi dokajšnje neobjektivnosti sodnikov, ki so vodili posamezna srečanja, so vsa prva mesta osvojili

domači — Velenjčani. V marsikateri panogi so sodniki dopuščali preveč svobodno igro, tako da je fizična moč zmagovala nad tehničnim znanjem.

Rezultati posameznih srečanj:
— nagomet: RŠC Velenje : ZPT Zagorje 2 : 0 (0 : 0),
— rokomet: RŠC Velenje : ZPT Zagorje 13 : 11 (6 : 3),
— košarka: RŠC Velenje : RŠC ZPT Zagorje 40 : 35 (18 : 12),

— šah: RŠC Velenje : RŠC ZPT Zagorje 4 : 1,

— namizni tenis: RŠC Velenje : RŠC ZPT Zagorje 5 : 0,

— odbojka: RŠC Velenje RŠC ZPT Zagorje 2 : 0.

Prihodnje leto, za Dan mladosti, bo potekal dvoboj športnih ekip obeh rudarskih šolskih centrov v Zagorju.

Kadrovske vesti

V času od 1. aprila do 31. maja 1971 ima kadrovski sektor ZPT evidentirane naslednje kadrovske spremembe:

DELOVNA ENOTA RUDNIK HRASTNIK

April 1971 — sprejeti:

Majcen Marija — delavka, Vuga Ludvik — kopač, Končina Anton — vozač, Potrata Ivan — ključavničar;

Maj 1971 — sprejeti:

Muhovič Ivan — električar, Lamovšek Alfonz — kopač, Hribar

Valentin — vozač, Gumzej Drago — kopač, Zeme Jože — vozač;

April 1971 — odišli:

Pust Anton, strugar — samovoljna odpoved; Kirn Antonija, pom. kuharica — sporazumna odpoved; Sitar Božidar, odpoved v poskusni dobi s strani podjetja — vozač; Bedenik Ivan — kopač, smrtna nezgoda; Kordon Srečko — kopač, smrtna nezgoda; Lapornik Janko — učni kopač — smrtna nezgoda; Matulj Henrik — kopač, smrtna nezgoda; Pintarič Franjo — kopač, smrtna nezgoda; Prah Rudi — kopač, smrtna nezgoda; Verbič Jože — vozač, smrtna nezgoda; Zakošek Miha — kopač, smrtna nezgoda; Janežič Anton — vozač, smrtna nezgoda; Češnovar Marjan — kopač, samovoljna odpoved; Kaluder Franc — kopač, samovoljna odpoved; Brajer Vlado — kopač, sporazumna odpoved; Osredkar Stane — kopač, sporazumna odpoved; Laca Mihajlo — vozač, samovoljna odpoved; Levstik Štefan — motorvodja, samovoljna odpoved; Zamuda Alojz — vozač, samovoljna odpoved;

Maj 1971 — odišli:

Zdolšek Jože — kopač, upokojen; Martinčič Franc — učni kopač, sporazumna odpoved; Detič Pavel — kopač, v JLA; Kos Franc — kopač, sporazumna odpoved; Hribar Milan — ključavničar, v JLA; Cerjak Franc — vozač, sporazumna odpoved; Pirnat Ivan — vozač, sporazumna odpoved; Bedenik Branko — kopač, v JLA; Peruci Roman — kopač, samovoljna odpoved; Toplič Ibrahim — kopač, samovoljna odpoved; Sivko Drago — kopač, v JLA; Trojar Rafael — kopač, sporazumna odpoved;

DELOVNA ENOTA RUDNIK TRBOVLJE

April 1971 — sprejeti:

Dolanc Vinko — opek. delavec, Balagić Zofija — opek. delavka, Novakovič Mara — opek. delavka, Sušnik Ivanka — opek. delavka, Balog Ema — opek. delavka, Zupančič Hilda — opek. delavka, Hodjič Omer — vozač, Okič Alaga — vozač, Podmenik Edi — opek. delavec, Ščukanec Ernest — dipl. inž. rud., Podbregar Milan — opek. delavec, Drnovšek Ivan — jam. vozač, Salmič Anica — opek. delavka, Lesar Zlata — opek. delavka, Mrak Berta — opek. delavka, Turšič Vilko — jamski kopač, Korošec Srečko — jamski kopač, Obrovnik Srečko — jamski vozač;

Maj 1971 — sprejeti:

Jesenšek Boris — uslužbenec, Vidrih Ljudmila — opek. delavka,

Furjan Marta — opek. delavka, Železnik Ana — delavka, Murko Milan — kopač, Gosak Miha — vozač, Mlinar Oto — kopač, Prašnikar Pavla — delavka, Rakita Edigo — kopač;

April 1971 — odišli:

Funkelj Jožefa — PK delavka, inv. upokojena; Kos Herman — vozač, samovoljna prekinitev; Mlinarič Franc — kopač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Podmenik Edi — opek. delavec, odpoved v poskusni dobi s strani podjetja; Pirc Pavel — vozač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Cerovšek Alojz — vozač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Cerovšek Ivan — vozač, samovoljna odpoved; Drnovšek Ivan — vozač, inv. upokojen; Oblak Hinko — razdeljevalec dep. premoga, inv. upokojen;

Maj 1971 — odišli:

Hodjič Omer — vozač, samovoljna odpoved; Djanič Stjepan — kopač, v JLA; Djurič Slavoljub — vozač, samovoljna odpoved; Novak Branko — kopač, v JLA; Salmič A. skusni dobi s strani podjetja; Lesar Zlata — opek. delavka, odpoved v poskusni dobi s strani podjetja; Dolanc Vinko — opek. delavec, samovoljna odpoved; Slokan Janez — električar, v JLA; Lazarevič Dušan — opek. delavec, samovoljna odpoved; Prašnikar Pavla — delavka, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Ostanek Milan — opek. delavec, v JLA; Povodnik Ivan — kopač, v JLA;

DELOVNA ENOTA RUDNIK ZAGORJE

April 1971 — sprejeti:

Repovž Alojz — kopač, Paš Roman — avtomehaničar, Udovič Jože — vozač;

April 1971 — odišli:

Brezovšek Ivan, rud. tehnik — sporazumna odpoved; Lončar Anton — kopač, samovoljna odpoved; Krivec Franc — šofer, inv. upokojen; Veteršek Štefan — kopač, upokojen; Damjanovič Drago — kopač, samovoljna odpoved; Slapnik Anton — vozač, sporazumna odpoved; Čatar Alojz — kopač, samovoljna odpoved.

Nagradna križanka

Za pravilno rešitev skandinavske križanke razpisujemo tri knjižne nagrade.

Izrezek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo glasila Srečno, Zasavski premogovniki-Trbovlje, TRBOVLJE 61420, Trg revolucije 12. Na pisemski ovitek napišite, levo spodaj, »nagradna križanka«. Pri žrebanju bomo upoštevali vse rešitve, ki bodo prispele v uredništvo do vključno 15. julija 1971.

PRIVLAČNOST POLOV

Sedaj že pokojni inženir Vladimir Franc je bil pozvan kot dosleden, vendar pa tudi za sovoje podrejene razumevajoč obratovodja. Ko je služboval v Hrastniku, je bil na tem obratu zaposlen tudi neki Jernejček. Ta je takrat čistil vodni kanal poleg bivšega rudniškega hleva.

Ker je Jernejček večkrat zapustil delovno mesto brez dovoljenja, ga je nekoč inženir Franc poklical na razgovor in tedaj mu je Jernejček obrazložil takole:

»Madona, sam vem kaj in kje moram delati, toda privlačnost polov je preveč močna. Kako naj vzdržim v centru pri tej umazani kanalski vodi, ko pa me bolj privlači severni pol — gostilna Senica in južni — gostilna Logarček.«

PRETIRANA VESTNOST

Poslovodja in nadzornik sta bila dolgo vrsto let po osvoboditvi zaposlena na zunanjem obratu Hrastnik in vezalo ju je skoraj nerazdružljivo prijateljstvo, vendar se tudi to kdaj pa kdaj skrha.

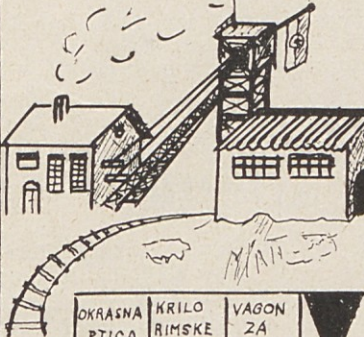
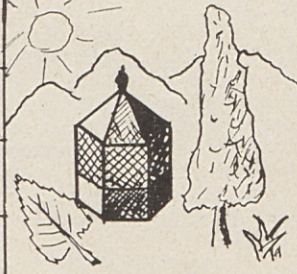





Nato je bil nadzornik po službeni potrebi prestavljen v jamo za nadzornika pri prevozu. Tretji dan njegevega službovanja v jami, je primanjkovalo praznih vozičkov in nadzornik se je podal na lov za njimi tudi izven jame.

Na ranžirnem prostoru bivše separacije je bilo nekaj vozičkov naloženih z jamskimi drvami tudi za poslovodjo. Nadzornik je dal vse vozičke izprazniti tako, da so drva zmetali na kopico.

Ob koncu šifta je poslovodja pričakal nadzornika in ga okaral: »Veš, prav lahko bi mi sporočil, da imam drva na separaciji in bi jih odpeljal domov, tako pa je sedaj vse skupaj na kopici.«

»Verjamem, toda potrebovali smo prazne vozičke. Sicer pa lahko veš, da je bilo nujno, ker se vi zunanji živite od nas jamskih (čeprav je bil nadzornik šele tri dni v jami).

Nagradna križanka

				STAREJŠA KAMENA DOBA	TIP SREDNJE ŠOLE	EVROPSKA DRŽAVA	SOMBOR	POD	SMUČ. SKAKALEC GIAOANTO	MESTO V ZAH. KONGOU		
				PRISTA- NIŠČE								
				IZPOD- NEBNIK								
				IZRASTEK NA GLAVI			TOMASOV AYTO POKRAJINA ETIOPIJI					
				IME IGRALKE SOMMER				IT.KAMION HOMERJEVA PEŠNITEV				MIK
OKRASNA PTICA	KRILO RIMSKE KOMJENICE	VAGON ZA OSKARBO		GLINASTA PIŠČAL Z MORTEM ODDANO KOPNO						URAD		
ODNODNA STRAŽA						PRITOK BALT.JEZ.				VASTA PECIVA TOVARNA TV EPRAJEM.		
SEV.AMER. OTOCJE						SOSS			TEHN. USLUŽBEN. DŽAZOVNI UDAR			
PISEC HEKCA						KATOLI- SKI REDOVNIK					NACRTO- VANJE	KATRAN
	ŠPANSKA KOLONIJA V ZAHOD- AFRIKI	STANE SEMIČ VARNOST- NAPRAVA V ZASKU				MORSKI KLOBUK ITAL. TV					PLATINA VRSTA KRIVULJE	
TRASCICA				ORBTNIK ŽID.MOŠKO IME						POSREDNIK OTOK V IRAKEM MOAJU		
BURKA					ŽIDOVSKI KRALJ GRLO			OKAME- NINA	EL SADAT NAPRAVA ZA IZDEL. JASKA			
NAŠI RAZGLEDI			MUSLIMAN- VLADAR VRSTA IN- SEKTICIDA				VLADAR ST.EGIPTA ZWINGLI ULAKH					LADJA ZA PRE- VOZTEKO- ŽIH GORIV
GANDHI						E. ZOLA				OKRAJŠAVA ZA ITAL- DENARNO ENOTO		
	ZDUPRSTAVI LJAMJE MAKEDONSKO KOLO					PRIPADNIK ZUG. MAR. MARŠINE KALORIJA				ČASOMER NALEPKA		
							RYAN - MESTOVIC VARIANTA			C ₂ H ₆		
SKRAJNI KONEC KOPNEGA		AMPER		NATRIJ FRANC. DEPARTHA			JEZIK BANTUJSKIH ČANCEV OKROG			BOJ.VOZILO LOVSKA ODPRAVA V ZHOD- AFRIKI		
OSEBNI ZAJMEK		KRITJE RIMSKI REFORMAT.						GRŠKA ČAKA LUKA V MAROKU			JOHANN ECKHART RAZŠIRJENA RASTLINA	
	ITAL.KOŠAL MOŠTVO FR.KNJIŽEV. MIK EMILE					VELIKA POSODBA ŠKOTSKI FIZIK			IGRALEC			
STAITAR. ROMAN				KOLIBA EGIPT. SONČNIK						POŠTEN (FONET.)	JUGOSLOV. GORSTVO	GLAVNI ŠTEYNIK
HRVATSKI SKLADA- TELJ				SEKCIJA SVOBODE CENTER TIBETOLJE MARO VERGIL						STROKOV. PRI DIPLOM. PREDSTAV- NISTVU		
LJUBLJAN- TOVARNA ZDRAVIL			BOLGARSKA BEKA ITALIJA							PLANJAVA VODIK		
UBJEJEVAL- STARIH LISTIN							VIŠJI V (SESTAV = LJENKAH)				PRED = PLAČILO	

Pokal ekipi rudnika Zagorje

Tako kot vsa leta doslej, je tudi ob letošnjem rudarskem prazniku pripravil Rudniški odbor sindikata (ROS) pri Zasavskih premogovnikih Trbovlje tekmovanja v nogometu, šahu, streljanju z zračno puško in kegljanju. Do zaključka redakcije je bilo končano tekmovanje v nogometu. Rezultate tekmovanja v ostalih treh športnih disciplinah pa bomo objavili v prihodnji številki našega glasila.

V nogometu so tekmovali štiri ekipe. Pokal ROS-a je osvojila ekipa rudnika Zagorje. Podelitev pokalov bo na svečanosti ob rudarskem prazniku.

Vsega skupaj so bila odigrana tri kola. Ekipe so igrala po turnirskem sistemu, torej vsak z vsakim. Rezultati I. kola, ki je bilo odigrano 5. 6. 1971 v Zagorju: Zagorje : Hrastnik 1 : 1, Trbovlje : ESO 2 : 1, ESO : Hrastnik 3 : 0, Zagorje : Trbovlje 2 : 1, Zagorje : ESO 1 : 1, Trbovlje : Hrastnik 3 : 0, II. kolo je bilo

odigrano 12. 6. 1971 v Hrastniku: Zagorje : Hrastnik 2 : 2, Trbovlje : ESO 2 : 1, Hrastnik : ESO 3 : 0, Zagorje : Trbovlje 2 : 1, Hrastnik : Trbovlje 1 : 0, Zagorje : ESO 3 : 1, rezultati III. kola, ki je bilo odigrano 18. 6. 1971 v Trbovljah: Hrastnik : Zagorje 1 : 1, Trbovlje :

ESO 2 : 1, Hrastnik : ESO 2 : 0, Zagorje : Trbovlje 2 : 0, ESO : Zagorje 2 : 1 in Trbovlje : Hrastnik 2 : 1.

Končni vrstni red: 1. Rudnik Zagorje 12, 2. Rudnik Trbovlje 10, 3. Rudnik Hrastnik 9 in 4. ESO 5 točk. J. S.

Odlični rezultati v atletiki

Nedavno tega je bilo na atletskih stezah ŠD Rudar v Trbovljah Zasavsko področje sredješolsko atletsko prvenstvo, katerega so se udeležili tudi učenci RŠC ZPT Zagorje. Mladi atleti so tekmovali v sedmih športnih panogah. Mladi atleti RŠC ZPT Zagorje so proti vsem pričakovanjem zbrali kar 4.845 točk, zasedli pa so tudi solidna mesta v posameznih disciplinah. Rezultati posameznih disciplin: 100 m — 16. Ri-

žnar 14,3 17. Falnoga (oba RŠC) 14,3 300 m — 8. Šebez 42,8, 13. Hoheger (oba RŠC) 45,8; 1000 m — 4. Lesjak 2 : 56,2; 7. Lugarič (oba RŠC) 3:04; štafeta 4 x 100 m 5. RŠC 55,3; skok v višino — 1. Avsenak 165 cm, 13. Črešnik (oba RŠC) 400 cm; met krogle — 3. Dramc 11,75 m; 8. Grabrijan 11,30 m in 17. Zupančič (vsi RŠC) 9,41 m.

Janko Savšek

To in ono pred sto leti (po domače)

Šihtne »šuhe« obvarjemo in dolgo obdržimo, da ne gre voda v nje s tem, da jih večkrat posušimo in natremo s staro mastjo ali salo. Kadar koljemo prašiča mu odrežemo kos najbolj debelega špeha in ga pustimo toliko časa, da postane žarko. Tega imamo potem celo leto za »šuhe« mazat.

Čik tobak ali štanga ne postane suh in drobeč, če ga damo v svinjski mehur. Le tega pri klanju prašiča operemo, napihnemo in posušimo nad »šparherdom«. Ko je suh, ga zgoraj toliko odrežemo, da gre roka noter. To naj vam žena zarobi s kakim rdečim trakom. Mehur zmanete, da je voljan in v njega daste štango in pipec za rezanje. Čik tobak je še boljši, če ga kak dan namakamo v šnopcu. Tega ne dajemo drugim, kvečjemu kakemu »štajgarju«, če lepo prosi za čik. Tambahjši čik lahko »fašete« v rudniškem magazinu.

Ker mnogi, posebno starejši knapje čakajo tudi doma in vse povsod pljujejo po tleh, da se ženske jezijo, jim priporočamo, da si iz purfl kište zbijete lušten »špuktrigl«, ga nafilate z žaganjem in postavite v kot in potem v to žaganje plujemo. Žaganje vso slino popije in nič ne smrdi v kuhinji. Seveda moramo vsak teden žaganje premenjati in »špuktrigl« poribati. Če boste tako delali, boste imeli vedno lepo kuhinjo in baba vas bo vesela. Tudi pazimo, da nam iz ust pri čikanju ne teče rumena slina, zato se

večkrat s »šnajctihlno« obrišemo. Od čikanja se utrudijo zobje, le na starost ratajo čisto rumeni. Zato tudi pravijo: »Ma take zobe kot star čikar«.

»Feldflašo«, ki jo imamo za kufe za jamo, vsak mesec enkrat pomijemo z jesihovo vodo, ki flašo lepo počisti starga kufetuga zoca.

Ali veste, kaj je knapovsko kosilo? Zažgan funšterc in obcesten regrad. Zakaj pravite zažgan in obcesten? Veste zato, ker ni zabele, se funšterc peče na suhem in se zažge. Obcesten regrad pa zato, ker ga morajo babe nabirat za cesto, ker jih iz travnika pauri naženejo, da delajo škodo.

Funšterc je tipična knapovska jed in ima več prednosti pred žganci, koruznimi šterci in fižolom, ki so bili vsakdanja knapovska hrana. Funšterc se lahko hitro naredi, to je že ena prednost, lahko ga naredimo z jajcem ali brez njega, to je druga prednost. Za funšterc rabimo samo malo moke, vode in ščepec soli. To premešamo in zlijemo v vročo kostrolo, v kateri je malo zabele, opečemo na eni strani in obrnemo na drugo, lepo zarumenimo, da hrusta. Rajska jed, pravim vam. Če se zažge, nič hudega, kajti po zažganem funštercu vas ni strah.

Če imamo seveda, lahko moki primešamo jajca ali krompir, ampak tka dobrotja je pa samo za tiste, ki grejo v jamo na šiht, za otroke, ki

nič ne delajo, je pa to že prefajn košta.

Najstarejša knapovska mera je »augenmas«. To mero lahko porabimo povsod in za vse, če nimamo sekire, krampa, metra, jamske mere, ki ima vsaka svojo določeno dolžino, uporabimo »augenmas«, kajti tega imamo vedno pri sebi. Seveda se človek pri merjenju včasih malo zmoti, toda saj nobena mera ni čisto natančna. Pri »augenmasu« gre to od centimetra do 100 metrov. To mero so včasih v jami grdo izrabljali. Novince ali »lauferje« so pošiljali »forhajerji« v sosednjo »štrekno«, če mu posodijo »augenmas«. Tam so mu seveda naložili na ramo najtežji tram, šino ali celo kako mašino. Seveda so se potem revežu smejali na ta račun na obeh »ortih«. Vendar je včasih od »augenmasa« veliko odvisno, posebno kadar se gre na hitro.

Glasilo »SREČNO« izdaja podjetje Zasavski premogovniki — Trbovlje, Trg revolucije 12.

Izhaja vsaka dva meseca

Glasilo ureja uredniški odbor: Babič Rado, Kohne Emil, dipl. inž. rud., Kovač Vilko, Kralj Martin, Lenarčič Tine, Malovrh Metod, dipl. inž. rud., Proscenc Anton, Savšek Janko.

Tehnični urednik: Lenarčič Tine

Odgovorni urednik: Kohne Emil, dipl. inž. rud.

Fiska: Papirkonfekcija, obrat Valvasorjeva tiskarna, Krško
Naklada 3000 izvodov.